GARSAS

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMO AMERIKOJE ORGANAS

73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa. Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

No. 16. KETVIRTADIENIS, BALAND.-APRIL 22, 1937 VOL.-METAI XXI

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

LRKSA Istorijos prenumeratos plaukia. Kai kurios kuopos jau išrinko organizatorius prenumeratų rinkimui ir darbas varomas pirmyn. Kur susirašys nemažiau 10 prenumeratorių, jie gaus tą įdomią ir didelę knygą po 85 centus; kur susirašys ir sumokės prenumeratas nemažiau 25 asmenų, tie gaus istorijos knygą po 75 centus. Kuopos ir nariai, neatidėliokite. Kaip galint greičiau išrinkite organizatorių ir prenumeruokite istorijos knygą.

Clevelando lietuviai katalikai, susispietę į Literatūrinę Draugiją, pradėjo leist naują savaitraštį "Lietuvių Žinios." Pirmas numeris, išleistas už balandžio 9-tą, savo įvairumu daro gero įspūdžio. Žinodami, kiek reikia dvasinių ir materialinių pajėgų laikraščio palaikymui, taip pat žinodami gero laikraščio naudą, "Liet. Žinioms" linkime geriausios kloties tarnaut savo kolonijos ir savo tautos reikalams!

Matyt, vyskupas M. Reinys, atvažiavęs pas Amerikos lietuvius, neturės nei vienos dienos poilsio. Organizacijos stengiasi garbingą svečią gaut savo seimams, didesniems suvažiavimams ir išvažiavimams. O ką kalbėti apie parapijas.

Darbininkai džiaugiasi, kad Aukščiausias Teismas pripažino konstituciniu Wagnerio Darbo Sąryšių (Labor Relations) aktą. Mat, tas aktas paliečia ir apgina pačius svarbiausius ir opiausius darbininkų reikalus, kaip tai teisę organizuotis į tokias unijas, kokios jiems patinka. Pačių darbininkų sudarytos atstovybės turi teisę sudaryt su darbdaviais sutartis. Kitaip sakant, tas aktas garantuoja kolektyves derybas su darbdaviais. Toliau tas aktas uždraudžia darbdaviams kištis į darbininkų unijas ir jas laikyt savo kontrolėj.

Lenkų valdžia okupuotoj Vilnijoj baigia uždarinėti likusias lietuvių draugijas. Netrukus, anot jų, ten bus "ramu," "tylu..." Bet tegu nemano okupantai, kad lietuvių dvasia jau bus nuslopinta ir numarinta. Rusai irgi keliasdešimt metų lietuvių dvasią buvo uždarę požemy, bet ji ten tik dar energiškiau kondensavosi ir atėjus momentui išsiveržė į viešumą.

Prezidentas Roosevelt atsikreipė į Kongresą, kad jis paskirtų pusantro bilijono dolerių ($1,500,000,000.00) šelpimo reikalams. Tuos pinigus pradėtų vartot nuo liepos 1-mos, arba nuo fiskalių metų pradžios. Kongreso lyderiai ketina pasiūlymą nuodugniai apsvarstyti. Esą, valstybės iždo pajamos reikalauja prisilaikyt didelės ekonomijos. Kiti mano, kad šelpimo reikalams turėtų užtekt vieno bilijono dolerių.

U. S. First Circuit Court of Appeals (Boston, Mass.) dauguma balsu (2 prieš 1) pripažino, kad Nedarbo Apdraudos ir Senatvės Pensijų (Socialės Apsaugos) Aktas yra prieškonstitucinis. Sprendimas padarytas tuo laiku, kai Aukščiausias Teismas renka argumentus už akto konstitucijonališkumą ir prieš.

Išrodo, kad Europos šalys karo vengia ar prie jo dar "neprisirengę." Didžiosios valstybės stengiasi apjuosti Ispaniją vandens ir sauszemio patrulių siena ir naminį karą lokalizuoti vien ispanų žemėje. Tiesa, Mussolini ir Hitleris kartais pasikarščiuoja, bet tuoj atvėsta.

ISPANŲ NAMINIS KARAS ĮŽENGĖ Į DEŠIMTĄ MĖNESĮ

Anglija, Prancūzija, Italija ir Vokietija "Vykdo" Neutralumo Sutartį

Madridas. — Balandžio 16-tą raudonieji atsiėmė iš sukilėlių tris kaimus esančius į šiaurę nuo Teruel miesto. Raudonieji savo priešus nustebino orlaivių, artilerijos, tanku ir kavalerijos veikimu.

Balandžio 18-tą Anglija, Prancūzija, Italija ir Vokietija sutraukė aplink Ispaniją 60 karo laivų prižiūrėjimui neutralumo sutarties "vykdymo." Tuo pačiu laiku ir sauszemy pastatyti agentai ir patroliai neutralumo "prižiūrėjimui." Visa tai daroma, kad greičiau užsibaigtų kruvinas ispanų naminis karas ir kad jis nesukurtu dar didesnio Europos komplikto.

Balandžio 18-tą Ispanijoj visuose frontuose įvyko smarkūs mūšiai. Raudonieji giriasi naujais savo laimėjimais Teruel ir Cordoba frontuose. Prie Madrido nieko naujo. Sukilėliai sako, kad dėl blogo oro jie negalėję atnaujint ofensyvos Bilbao užėmimui. Aragonos fronte sukilėliai numušę žemyn 7 raudonųjų orlaivius. 15 sukilėlių lakūnų stojo į kovą su raudonųjų skvadronu susidedančiu iš 30 orlaivių. Kova buvo viena iš aršiausių nuo pat civilio karo pradžios. Sauszemio kareiviai turėjo progos matyti nepaprastas to karo scenas.

Balandžio 18-tą ispanų karas įžengė į dešimtą mėnesį. Per tą laiką žuvo keli šimtai tūkstančių žmonių, kelis kartus tiek sužeistų. Žūsta netik kareiviai kovodami frontuose, bet ir civiliai gyventojai, tarp jų moterys, vaikai ir kūdikiai. Tokių žiaurių civilių karų pasaulis retai mato. Materialiai šalis taip pat baisiai sunaikinta ir ims daug metų iki pajėgs atsistatyti, nežiūrint kokia valdžia ten bus.

Nežiūrint tokių aukų, civilis karas dar eina visu smarkumu ir dar nežinoma, kuri pusė ims viršų. Paskutinės žinios parodo, kad raudonieji gavę ginklų ir amunicijos atkiūto ir žymiai atsigriebė

LIETUVOS PILIEČIAMS DRAUDŽIAMA DALYVAUTI ISPANIJOS VIDAUS KARE

Kilus Ispanijos pilietiniam karui ir pasireiškus kai kurių užsienių valstybių kišimuisi, Prancūzijos vyriausybė iškėlė projektą sudaryti nesikišimo Ispanijos vidaus karan sutartį.

Prancūzijos vyriausybė kitų valstybių tarpe pasiūlė ir Lietuvai prisidėti prie tokios sutarties. Po to, kai Lietuva sutiko prisidėti prie nesikišimo sutarties, Lietuvai taip pat tenka dalyvauti Londone sudarytame komitete, kuriame dalyvauja visos valstybės, prisidėjusios prie nesikišimo Ispanijos vidaus kare sutarties. Londono nesikišimo komiteto uždavinys yra svarstyti ir spręsti, kuriuo būdu galima būtų praktikoje įvykdyti tą nesikišimą. Be kitų darbų Londono nesikišimo komitetas priėjo prie sumanymo, kad visos valstybės, kurios dalyvauja nesikišimo srityje, uždraustų savo piliečiams vykti į Ispaniją dalyvauti kare ar tai vienoje ar kitoje kariaujančių pusėje.

Nutarimas uždrausti vykti savanoriams į Ispaniją dalyvauti kare Londono nesikišimo komiteto buvo padarytas vasario mėn. 16 d. Kadangi Lietuva taip pat atstovaujama tame komitete, tai Lietuvos vyriausybei teko imtis visų priemonių ir padaryti viską, kas nuo jos pareina, kad iš Lietuvos savanorių nevyktų. Daugumas valstybių pas save viduje išleido įstatymus ar ėmėsi kitokių priemonių savo šalyje sutrukdyti savanoriams vykti į Ispaniją jau vasario 20 dieną. Lietuva nesiskubino tokį įstatymą išleisti dėl to, kad visų pirma praktikoje nebuvo pastebėta atsitikimų, kad Lietuvos piliečiai vyktų į Ispaniją dalyvauti vienoje ar kitoje pusėje. Be to, buvo ir kai kurių technikinių kliūčių. Tik kovo 12 ir 13 dieną atitinkamos valdžios įstaigos administracijos keliu išleido instrukciją draudžiančią išdavinėti užsienių pasus norintiems vykti į Ispaniją. Visuose užsienių pasuose dabar daromas įrašas, kad tinka keliauti į visus kraštus, išskyrus Ispaniją (ir Lenkiją).

PRIĖMĖ PRIESLINČINĮ BILIŲ

Washington. — Balandžio 15-tą Atstovų Butas 277 balsais prieš 119 b. priėmė Gavagan prieslinčinį bilių, kuris tuoj perduotas Senatai.

Manoma, kad Senate bus sunkiau jį pervaryti, nes daug senatorių yra priešingų. Jie mano, kad bilius, kaip dabar jis surašytas, pažeistų steitų "nepaliečiamybę" ir būtų priešingas konstitucijai.

Tas bilius reikalauja aštriai bausti linčo sumanytojus, vykdintojus ir aficierius, kurie prie to prileidžia.

PAVASARININKAI MINĖS 25 METŲ SUKAKTUVES

Š. m. gegužės 2 d. sukanka lygiai 25 metai kai yra prasidėjęs pavasarininkų judėjimas Lietuvoje. "Pavasario" kūrėjas yra kan. Dogelis, kuris šiemet atšventė 60 metų jubiliejų. "Pavasario" Federacijos vadovybė gegužės 2 d. paskelbs jubiliejinius metus, kurie truks iki 1938 m. gegužės 2 d. Jiems pasibaigus rengiamasi sušaukti didžiulį pavasarininkų kongresą.

IŠĖJO NAUJAS STUDENTŲ LAIKRAŠTIS

Prieš Velykas Kaune pradėjo eiti naujas studentų laikraštis "*Studentų dienos.*" Eis du kartu per mėnesį, leidžia Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba. Redaktorius *Petras Rimkūnas*

LIETUVOS MENAS PARYŽIAUS PARODOJ

Prancūzijoje Paryžiaus moderninio meno ir technikos parodoje, kuri prasidės gegužės mėn. pradžioje, bus atstovaujamas ir Lietuvos menas. Sudarytas parodos lietuvių sekcijos vykdomasis komitetas, kuris rūpinasi eksponatų parengimu ir paviljonu parodoje. Į komitetą įeina M. Avietėnaitė (pirm.), A. Juška, Šalkauskis, A. Tamošaitis. Be to sudarytas ir specialus meno komitetas: P. Galaunė (pirm.), V. Landsbergeris, Ad. Varnas, J. Mikėnas. Reikalus tvarko V. K. Jonynas.

Parodoje dalyvauja daugelis lietuvių senesnių ir jaunesnių meno mokyklos mokinių, amatininkų, keramikų, drožėjų ir stalių ir kt. Bus išstatyta dekoratyvinių skulptūrų, tapybos dalykų, freskų, teatro ir architektūros maketų, kilimų, knygos meno, grafikos ir plakatinių, keramikos, vidaus dekoravimo dalykų, baldų, etnografinių lėlių, suvenirų, fotografijų ir kt.

Dabar baigiami visi parengiamieji darbai ir kai kurie eksponatai, kurie tuojau bus išvežti į Paryžių.

Paryžiaus muziejuje yra išlikęs lietuviškasai kampelis iš 1900 metų senųjų mūsų veikėjų suorganizuotos parodos, kuri anais laikais labai patarnavo pavergtos lietuvių tautos vardui. Dabar dalyvausime kaip laisva tauta, jau nepriklausomos Lietuvos valstybės vardu ir keleriopai žymesnėmis jėgomis ir aukštą meniškąjį laipsnį pasiekusiais kūriniais.

Paryžiaus parodai rengiasi daugelis tautų.

BAISI NELAIMĖ FARMOJ

Žuvo Šeši Žmonės

Muskego, Wis. — Balandžio 18-tą farmerio John Waszak gyvenamo namo beismonte sprogo 50 svarų pyrotol'io. Dviejų aukštų namas išlakstė šipuliais.

Žuvo Mrs. Mary Waszak, 54 m., ir keturi jų vaikai: Lottie, 15; Frank, 8; Joe, 5; gi Raimond'o, 3 metų amžiaus, kūnelį visai sunaikino

Tėvas John Waszak tuo laiku buvo kluone ir išliko gyvas ir sveikas.

Trys dukterys—Louise, 17 m., Eleanor, 14, ir Helen, 12, randasi ligoninėj ir jų padėtis kritiška. Daktarai mano, kad visos trys mirs.

Kiti trys vaikai ekspliozijos metu nebuvo namie ir jie išliko.

Kaimynai, išgirdę sprogimą, bėgo pagelbon. Namo vietoj pasiliko tik duobė ir griuvėsiai.

SUĖMĖ DU BANDITU

Platsmouth, Nebraska. — Balandžio 16-tą šerifas Homer Sylvester ir jo brolis suėmė du banditu—Robert Suhay, 26 m., ir Alfred Powers, 45 m.

Kovo 12-tą šiedu banditu apiplėšė Northern Westchester banką, Katonah, N. Y., gi balandžio 16-tą, bėgdami iš jiem paruoštų spąstų, sunkiai pašovė G-Man Wayne W. Baker, 27 m., ir pašalietį O. D. Davis, 45 m. Susišaudant, vienas banditas irgi buvo pašautas.

Balandžio 18-tą agentas Baker mirė.

Banditų laukia mirties bausmė.

ĮSITĖMYKITE "GARSO" IR 4-TOS APSKRITIES IŠVAŽIAVIMĄ

ĮVYKS SEKMADIENĮ, LIEPOS-JULY 4-TĄ VALLEY VIEW PARK, INKERMAN

"Garso" ir 4-tos Penna apskrities išvažiavimas, kaip jau buvo anksčiau skelbta, įvyks sekmadienį, liepos 4-tą (Fourth of July), Valley View Parke, Inkerman.

Būtų gerai, kad kitos Wyoming Klonio lietuvių organizacijos ir draugijos tą dieną nieko nerengtų, o visos ir visi dalyvautų didžiuliam "Garso" ir 4-tos apskrities išvažiavime. Paprastai, kuo daugiau suvažiuoja, tuo išvažiavimas būna linksmesnis, gyvesnis, tuo garsiau skamba lietuviškos dainos. Kadangi pagret bus švenčiamos dvi dienos, tai yra gera proga užsikviest savo gimines, draugus ir pažįstamus iš kitų steitų ir miestų.

Rengėjai ketina priruošt gerą, įdomią programą iš dainų, muzikos, juokų, atletikos ir įvairių rungtynių, kuriose galės dalyvauti ir išmėgint savo gabumus vyrai, moterys, jaunuomenė ir vaikai.

Kurie dalyvavo pernykščiam išvažiavime, tie ir dabar atsimena, kad už mažas išlaidas gražiai ir linksmai praleido dieną. Šių metų išvažiavimas, be abejonės, bus dar linksmesnis ir malonesnis, nes rengėjai stengiasi suruošt ką nors nepaprasto ir naujo.

Plačiau apie viską bus pranešta vėliau.

NEGRAS PRISIPAŽINO PRIE ŽMOGŽUDYSTĖS

Ellenville, N. Y. — Balandžio 15-tą 30 metų negras Charles J. Brown prisipažino, kad savaitė atgal jis nužudė Isadore Handleman, 70 m., ir jo žmoną Esther, 64 m., ir padegė jų namus, kad žmogžudystę užslėpti. Seneliu sudegusius palaikus atrado miegamojo kambario griuvėsiuose.

CUBOS LIETUVIAI

Iš Cubos A. Žaliandonis Draugijai Užsienio Lietuviams Remti rašo, kad 1936 metais čia lietuviai buvo įkūrę savo draugiją, bet po įvykusio perversmo susidariusi naujoji vyriausybė lietuvių draugiją uždarė ir dabar jos atgaivinti nebėsą galima.

Lietuviai daugiausia čia dirba cukraus fabrikuose ir kasyklose. Jų uždarbiai nėra dideli. Dėl nedarbo daug lietuvių iš Cubos išvažiavo. Dabar čia yra apie 100 šeimų. Visi čionykščiai lietuviai, nors ir neturi savo draugijos, dažnai susieina ir prisimena savo tėvų žemę. Lietuviškų knygų ir laikraščių iš Lietuvos negauna, bet skaito Š. Amerikos lietuvių laikraščius.

Draugija Užsienio Lietuviams Remti dabar pasiuntė Cubos lietuviams laikraščių ir lietuviškų knygų.

ATRADO NUŠAUTĄ IR PASIŠOVUSĮ

Newark, N. J.—Balandžio 18-tą netoli Mt. Pleasant Cemetery stovinčiam automobily atrado nušautą Mrs Louis Duffy, 32 metų, ir sunkiai pasišovusį Allen W. Smith, 28 metų, buvusį vieno teatro publikacijos vedėją. Smith'ą atrado be sąmonės, jo dešinėj rankoj buvo revolveris. Tragedijos priežastys neskelbiamos.

NUŽUDĖ ARTISTĘ

New York. — Balandžio 18-tą repeticijų salėj atrado kraujuose paplukusią naktinių klubų linksmintoją Julia Nussembaum (Tania Lee Lova), 25 metų amžiaus. Šale jos atrado plaktuką, kuriuo ji buvo užmušta. Artistė mirė už kelių valandų neatgavus sąmonės. Policija žmogžudį suėmė.

NERY NUSKENDO JONAVOS ŽVEJYS

Prieš šventes D. Ketvirtadienio naktį iš Jonavos į Kauną valtimi vežė žuvis žydas žvejys Ch. Giršavičius su darbininku Lišausku. Keli kilometrai žemiau Jonavos valtis sugedo ir pradėjo skęsti. Darbininkas Lišauskas šoko į vandenį ir išplaukė į krantą, o Ch. Giršavičius nuskendo. Tuoj subėgo apylinkės ūkininkai, bet išgelbėti jau negalėjo. Giršavičius, kuris buvo 36 m. ir paliko šeimą, kūnas dar nesurastas, o žuvys su dėžėmis rastos prie Kulautuvos.

MIRĖ LENKIJOS ČIGONŲ KARALIUS

Varšuva.—Lenkijoje mirė Lenkijos čigonų karalius, kuris buvo vadinamas baronu. Jis mirė nuo žaizdų, kurias gavo per vieną "šeimyninį pasiaiškinimą." Čigonų karalius Varšuvoje buvo nepaprastai iškilmingai palaidotas. Į laidotuves atvyko daug čigonų atstovų iš Rumunijos ir Vengrijos. Čigonų karalius buvo didelis generolo Franco šalininkas, su kuriuo buvo susipažinęs prieš keletą metų.

HITLERIO ATSAKYMAS VATIKANUI

Vatikano Miestas. — Balandžio 15-tą Popiežius Pijus XI-sis gavo Vokietijos vyriausybės atsakymą į enciklika paskelbtą kovo 21-mą. Toje enciklikoje Popiežius griežtai pasmerkė nazių politiką, jų žiaurų varžymą katalikų bažnyčios ir tikinčiųjų. Hitlerio atsakymas parašytas apyšvelniu tonu. Manoma, kad Hitleris paklausęs Mussolinio, kuris pataręs nesipykt ir nenutraukt santykių su Vatikanu.

NUKOVĖ BANDITĄ

Boston, Mass.—Balandžio 16-tą patrolierius Michael Cullinane mirtinai nukovė banditą William Dickens, 24 m., iš Brookline. Policijos žiniomis, W. Dickens pašovė trūperį Guiffrida, kuris mėgines jį suimti.

Tylėjimas yra geriausias vaistas prieš apšmeižimą.—Steele

LIET. R. K. SUS-MO IR DARBININKŲ REIKALAI

L. R. K. S. A. NARIAMS NEIMANTIEMS ORGANO

Nemažas skaičius narių vieton organo ima knygas. Tai tie nariai, kurie priklauso šeimynoms, kurių kiti nariai gauna organą.

Šiuomi pranešame, kad toki nariai sau knygas gali pasirinkti tik iš bendro katalogo ir jame nurodytomis kainomis.

Knygas, skelbiamas atskirai, galima gaut tik už pinigus (cash), dėl to, kad už jas turime atmokėti sutartą komisą jų autoriams arba leidėjams. Taigi tokių knygų vieton organo nereikalaukite.

"Garso" Administracija

TERORAS PRIEŠ UMW ORGANIZATORIŲ

Washington.—Balandžio 14-tą United Mine Workers' organizatorius Lawrence Dwyer, 70 metų amžiaus, papasakojo Senato komitetui (La Follete Civil Liberties Committee), kokį terorą vartojo Kentucky steito Harlam apskrities anglies operatoriai prieš darbininkų organizacijas ir jų vadus.

Senukas spaudos raporteriams papasakojo, kad jis nei neatmenąs, kiek kartų buvo kompanijos nusamdytų agentų šaudomas, dinamituojamas ir kitaip terorizuotas, vis dėlto išlikdavo gyvas.

Trys sąmokslininkai, būtent, Chis Patterson, Larkin Baker ir Richard C. Tackett, visi iš Kentucky, prisipažino, kad 1933 metais lapkričio mėnesį jie mėgino unijos organizatorių Dwyer išdinamituoti. Jie pavartoję net 15 dinamitų stiksių. Sprogimas išgriovė Parrott viešbučio sieną, vienok Dwyer, kurs tuo laiku buvo savo kambary, tik lengvai buvo sužeistas. Sąmokslininkai taipgi prisipažino, kad už tą darbą jie gavę nuo 30 iki 100 dolerių atlyginimo.

10,000 DARBININKŲ TIES KLAIPĖDOS PLENTĄ

Netrukus prasidės intensyvūs Žemaičių plento darbai. 56 km. ruože Bebtai — Kryžkalnis tuoj bus pradėta pilti akmens skalda. Nuo Kryžkalnio ligi Gargždų darys pylimus ir tiltus. Šiuos visus darbus dirbs apie 10.000 darbininkų.

Dabar plentas tarp Kauno ir Babtų jau baigtas, o rudenį susisiekimui bus atidarytas ir Kauno—Raseinių — Kryžkalnio ruožas. Šį ruožą nutiesus, Kaunas su Klaipėda plentu jau bus sujungti per Tauragę, Pagegius, Šilutę. Plentas per Rietavą, Gargždus bus baigtas kitų metų rudenį.

LIETUVOS DARBININKŲ LAIKRAŠČIO SUKAKTIS

Krikščionių Darbininkų sąjungos organas savaitraštis "Darbininkas" išleido savo 20-tąjį numerį. "Darbininkas" pradėjo eiti 1919 m. lapkričio 30 d. Atsakomaisiais redaktoriais yra pasirašę V. Beržinskas, V. Bičiūnas, adv. J. Katilius, L. Joe, J. Kuras ir prof. Pr. Dovidaitis, kuris ir dabar yra jo redaktorius. Redakcijos kolektyvą sudaro dr. Pr. Dielininkaitis, adv. J. Katilius, kun. Reičiūnas ir A. Sakas. Šiemet "Darbininkas" eina pertvarkytas, patobulintas ir padidintas. "Darbininkas" yra ne tik seniausias Lietuvos darbininkų laikraštis, bet ir apskritai vienas iš seniausių dabar einančių savaitraščių.

APŠUTO 10 DARBININKŲ

Steubenville, Ohio. — Balandžio 13-tą Carnegie Illinois plieno kompanijos Mingo dirbtuvėj verdančia plieno "buza" apšutinti dešimt darbininkų, penki iš jų sunkiai

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
GARSAS
Išeina Ketvirtadieniais Redaguoja M. Žujus

PRENUMERATOS KAINA:
Am. Jungt. Valst. metams $2.00, pusei metų $1.00; užsieniuose metams $3.00.
Skelbimų kainos sulig pareikalavimo.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"
Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
United States of America $2.00, Foreign countries $3.00. Single copy 5c.
Advertising rates on application.

"GARSAS"
73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

KAIP AMERIKOS LIETUVIAI ATSIKRATĖ LENKŲ "UNIJOS"

Lietuviai į šią šalį pradėjo važiuoti apie 70 metų atgal. Iš pradžių važiavo po vieną kitą ir išsisklaidę mažais būreliais negalėjo tinkamai susiorganizuoti ir veikti. Beveik per 20 metų nuo ateivystės pradžios buvo tokia padėtis, kad negalėjo sudaryti didesnių draugijų nei organizacijų. Pirmieji ateiviai pirmas parapijas steigė su lenkais, statė bažnyčias, pirko kapines. Nelaimei, daugely vietų tokias bendrai su lenkais statytas bažnyčias įregistruodavo lenkų vardu, kaip "Polish Church" ir vėliau kilus nesusipratimams lenkai tas bažnyčias paveldėjo. Tokios bendrai statytos ir daugumoj lenkams atitekusios bažnyčios yra Shamokin, Shenandoah, Nanticoke, Brooklyn'e, New York'e, Plymouth'e, Chicagoj, Philadelphijoj, Bostone ir kitur.

1886 m. steigiant senąjį Susivienymą, anų laikų veikėjai kvietėsi ir lenkus, nors ir be jų pagelbos Susivienymas buvo įkurtas. Pirmose valdybose buvo vienas kitas lenkiškos orientacijos, kurie prie progos skelbdavo lietuvišką-lenkišką "vienybę ir brolybę."

Tik 1889 atvykus Amerikon aušrininkai kun. Aleksandrui Burbai prasidėjo griežtas skyrimasis nuo lenkų. Vos tik atvykusį kun. A. Burbą Scrantų vyskupas paskyrė į mišrią lietuvių-lenkų par. Plymouth, Pa. Tuo laiku parapija turėjo apie 600 lenkų ir 800 lietuvių parapijonų. Lenkai pajutę, kad kun. A. Burba yra susipratęs lietuvis ir pasirengęs ginti jų reikalus, pasirįžo jo parapijon neįsileisti. Naujo klebono įspėjimui jie prie klebonijos durų padėjo lenkų kalba štai kokią iškabą:

"Plymouth'i, spalių 12 d. 1889 m. Į šituos namus niekas neturi teisės įžengti, kaip tik lenkų parapija ir lenkas kunigas, kurį atsiųs Scrantono vyskupas O'Hara, o ne Wilkes-Barr'eių Černikas.

Parašas: Lenkų Komitetas."

Apie tolesnę kovą ir galutiną lietuvių-lenkų unijos sujrimą žinomas lietuvių rašytojas ir buvęs Susivienymo vadas kun. J. Žilinskas (J. Jonas) savo knygoje "Lietuviai Amerikoje" paduoda tokių žinių:

"Vyskupas kun. Burbai įsakė pamokslus sakyti pramainu lenku ir lietuvių kalba, bet pirmą sekmadienį jam perskaičius evangeliją lietuvių kalba, lenkai iš bažnyčios išbrūžėjo laukan ir kai kuriai jų, nuėję, užrakino kunigui klebonijos duris, sakydami, kad jie litvino kunigo nenori. Kunigas buvo priverstas apsigyventi privatiniuose namuose. Per tris savaites nenusisekus jam lenkus su lietuviais sutaikyti, jis kreipės į vyskupą, bet vyskupui taikymas užsispyrusių lenkų negeriaus sekės. Panorėjus jam kunigą klebonijon įleisti, lenkai su šautuvais atsistojo duryse ir languose, ir rėkė, kad prie jų nesiartintų, nes jie užmušią. Šitaip dalykams virtus, vyskupas nenorėdamas matyt skandalą iškylant, leido lietuviams nuo lenkų skirtis, prisakydamas, kad lenkai lietuviams bent $2 000.00 dalybų atmokėtų. Bet lenkams tų pinigų lietuviams neatmokant, lietuviai nutarė nors kelis brangesnius daiktus iš lenkų bažnyčios pervesti į savą,—ką jie ir padarė. Jie paėmė bene monstrancija, kieliką ir kelis arnotus. Iš to paskui kilo skandališka lenkų su lietuviais byla. Daiktai pasiliko lietuviams. Ant to kerštai neužsibaigė. Ne ką daugiau, kaip į mėnesį laiko po atsiskyrimui, 1 d. saulo 1890 m., mirė Jono Kudirkos dvi mergiukės, Elžbieta ir Magdalena. Reikėjo palaidoti. Lietuviai savo kapinių neturėjo. Išpuolė laidoti ant lenkiškų, ant kurių lietuviai lygiai su lenkais buvo išsimokėję. Bet lenkai kūnus ant kapinių laidoti neleido. Kunigas, negaudamas rodos, liepė atplėšti kapinių užraktus ir kūnelius palaidojo. Tada lenkai, po vadovyste nekokio Vilčevskio, atėję duobeles iškasė, o grabelius su kuolais sudaužė, iškėlė už tvoros. Toks barbariškas, žvėriškas pasielgimas visus neišpasakytai papiktino ir pažemino akyse čiagimių visus ateivius. Pašaukta policija, sugavusi vandalus ant šventos vietos, nemielaširdingai sudaužė ir pasodino į kalėjimą."

"Trenksmu perkūno—rašo J. Jonas—pasklido po Amerikos lietuviškąsias kolonijas žinia apie lietuviškai-lenkiškus Plymouthe prietikius. Pasirodė, kad bažnyčios net ten, kur lietuvių skaitlius perviršino skaitlių lenkų, net lietuviškose pirmavietėse Hazletone ir Freelande buvo rašytos ant lenkiško vardo. Relkėjo pasiskubinti raštus perkeisti, kol buvo laikas. Iš to ir prasidėjo anie pagarsėję tarp Amerikos lietuvių ir lenkų vaidai, pirmiaus Pennsylvanijoj, o paskiaus visoj Amerikoj.

"Vien tik Freelande ir Hazletone galima buvo bažnyčių raštus lietuviams pasavinti; visur kitur reikėjo bažnytinį turtą pavesti lenkams. Bet tas buvo ženklu skyrimosi lietuvių nuo lenkų. Sujudinti mūsiškiai tuoj pradeda tverti grynai lietuviškas parapijas: Mahanoy City, Shenandoah'ryje, Mt. Carmel'yj, Shamokin'e, Wilkes-Barre'iuose, Scranton'e, Philadelphijoj, Pittsburgh'e, Chicagoj, Waterburyj ir tt.—Į tris metus nuo 1890 iki 1893 m. Amerikos lietuviai jau buvo nuo lenkų atsidalinę, buvo atskira tauta. Mes patys nepasijutome, kaip pastojome lietuviais; kalba apie anuos laikus dabar ne vienas iš lietuvių."

LIET. SKAUTŲ VADŲ SUVAŽIAVIMAS KAUNE

Aktualiems Lietuvos skautų sąjungos darbams nustatyti ir aptarti balandžio 1-2 d. Kaune įvyko skaučių seserijos, o balandžio 2-3 skautų brolijos vadų suvažiamai.

Skaučių seserijos vadžių suvažiavime dalyvavo per 30 atstovių iš visų tuntų ir vietininkijų. Suvažiavimą, kuris buvo skiriamas pasitarimams tautinės skaučių stovyklos reikalais, vedė seserijos vadė sktn. K. Žilinskienė.

Balandžio mėn. 2 d. Karo Muziejuje įvyko abiejų suvažiavimų iškilmingas posėdis, į kurį pradžioje atsilankė Respublikos Prezidentas A. Smetona, krašto apsaugos ministeris brig. gen. Dirmantas, kariuomenės vadas gen. št. pulk. Raštikis, vyr. kariuomenės kapelionas kun. I. Mironas, skautų vadovybė ir daug aukštų svečių.

Po iškilmingosios suvažiavimo dalies, buvo visa eilė paskaitų, pasitarimų, diskusijų. Vakare suvažiavimo dalyviai uždėjo vainiką ant Nežinomo Kareivio Kapo ir buvo valstybės teatre, o kitą dieną skautų-čių dainos ir literatūros vakare.

VĖL IŠTREMIA LIETUVIŲ KUNIGĄ

Naugardėlio vicevaivada A. Kačmarčikas pasirašė sprendimą, kuriuo įsakė Pelesos klebonui kun. J. Tutinui per 30 d. išvykti iš Lenkijos valstybės ribų. Kun. Tutinas Vilniaus krašte gyvena nuo Didžiojo karo laiku.

Apžvalga

BARA UŽ NEINFORMAVIMĄ AMERIKIEČIŲ

Dienraštis "Draugas" teisingai bara Lietuvos žinių agentūrą "Eltą" ir Draugiją Užsienio Lietuviams Remti, kad nesiteikė greičiau painformuoti Amerikos lietuvius apie kompozitoriaus Miko Petrausko mirtį.

"Tiesiog keista, kad prie šių laikų susisiekimo priemonių apie taip žymaus eks-amerikiečio mirtį sužinojome tik iš Lietuvos laikraščių.

"Dažnai mus kablegramomis painformuodavo apie menkesnės vertės dalykus, bet apie tokių žmonių, kaip Maironis, Vaižgantas, Petrauskas, mirtį nesiteikė pranešti.

"Reikia pasakyti, kad kitų Europos valstybių spaudos agentūros apie panašius ir net daug menkesnius įvykius informuoja ne vien savo išeivių spaudą, bet Amerikos didžiasias spaudos agentūras."

RAGINA MINĖTI LIETUVOS KRIKŠTO SUKAKTUVES

Dienraštis "Draugas" primena Amerikos lietuviams, kad šie 1937 metai yra reikšmingi, nes sueina 550 metų nuo Lietuvos krikšto. Toliau "Draugas" daro tokią išvadą:

"Mūsų manymu, šias reikšmingasias sukaktuves turėtų minėti visa mūsų tauta. Neturėtumėme atsilikti nuo to nei mes, Amerikos lietuviai. Visos lietuvių kolonijos, ar jos bus didelės ar mažos, turėtų surengti tinkamą Lietuvos krikšto paminėjimą. Jei kurios kolonijos lietuvių katalikų vadai atsisakytų tą padaryti, minėjimą organizuoti, tokio užsipelnytų viešo papeikimo.

"Kadangi šią vasarą į Ameriką atvyks J. E. Vyskupas Mečislovas Reinys, kuris Lietuvoje yra labai mylimas ir gerbiamas, kaipo nepaprastos energijos ir didelio pasišventimo vadas, jo atsilankymą reiktų surišti su Lietuvos krikšto sukaktuvių minėjimu. Garbingojo Svečio kilni asmenybė tam paminėjimui priduos daug reikšmės ir iškilmingumo."

RUSIJOS BEDIEVIAI NUSIMINĘ

Dienraštis "XX Amžius" rašo apie Rusijos bedievių sąjungą, kuri pradėjo irti. Žinias ima iš pačių bedievių spaudos. "XX Amžius" rašo:

"Kovo 10 dienos 'Izvestijose' atspausdintas S. Petrovo straipsnis 'Apie kovojančius ir tylinčius bedievius,' iš kurio galima daryti išvadą, kad Sovietų bedievių sąjungai gresia suirimo pavojus ir kad vienintelis bedievis beliko S. Petrovas. Straipsnio pradžioje pastebėjęs, kad pastaruoju laiku prasidėjęs 'bažnytininkų' judėjimas, rašo, jog tie 'bažnytininkai' sudaro pavojų, nes jie stengiasi išplėsti savo įtaką. Esą, remdamiesi naująja konstitucija, dvasininkai tikintiesiems bažnyčiose jau dabar aiškina jų religines teises, tvirtina, kad naujoji konstitucija jiems garantuojanti religijos ir apeigų laisvę. Jis pripažįsta, kad naujoji konstitucija tokią pat laisvę duoda ir bedieviams, ir puola bedievių sąjungą už jos neveikluma. 'Prieš 4 metus bedievių sąjunga turėjo 5 milijonus narių, rašo S. Petrovas, o šiandien centralinio bedievių komiteto generalinis sekretorius jau sako, kad sąjunga teturi 2 milijonu narių. Tačiau atsakingasis sąjungos sekretorius Olešukas sako, kad jų dar mažiau. 16 apygardų, iš kurių reikia paminėti stambesnės, kaip Sibirą, Tolimuosius Rytus ir Omsko sritį, sąjungos skyriai jau dabar formaliai neveikia. Kelis kartus pasitaikė, kad nuvažiavęs iš centro komandiruotas instruktorius vietoje nerado jokios bedievių organizacijos.'

"Toliau S. Petrovas rašo, kad ir komsomolas jau nebesidomi bedievybės propoganda. "10 komsomolo suvažiavimas nepriėmė jokio formalaus nutarimo kovoti su besiplečiančia 'bažnytininkų' akcija. Taip pat antireligine kova visiškai nesidomi ir centralinė profesojuzų taryba. Prieš kelis mėnesius tai tarybai buvo pasiūlyta pagaminti antireliginės veiklos planą, tačiau tarybos sekretorė draugė Nikolajeva tuo klausimu visiškai nesidomi.

"'Tai reiškia, — rašo toliau straipsny Petrovas,—kad net pats narkomprosas (švietimo komisariatas) nesupranta antireliginės propagandos svarbos. Dar blogiau—jis (narkomprosas) neseniai likvidavo net 5 antireliginius muziejus ir centralinį antireliginės propagandos dėstymo už akių institutą, kuriame mokėsi 3,000 mokytojų. Be to, narkomprosas išbraukė iš šių dienų biudžeto sumas, skiriamas antireliginiams raštams leisti. Esą, dabar ši propaganda jau nėra būtina...'"

"LIETUVIŲ ŽINIOMS" PASIRODŽIUS

Pereitam numery trumpa žinutė pranešėme apie pasirodymą naujo lietuvių katalikų savaitraščio "Lietuvių Žinios." Pirmasis numeris gan įvairus, turiningas, tik kalbos žvilgsniu galima šį tą "prikišti." Pirmam numery, redakciniam rašte, paaiškinama naujo laikraščio atsiradimo priežastys, būtent:

"Arčiau pažvelgus į lietuvių spaudą Amerikoje, ryškiai matosi stoka laikraščių bei žurnalų katalikiškos kripties ir nusistatymo. Ypatingai šis trūkumas pasirodo didelėse lietuvių kolonijose, kaip Clevelando, Detroito, Pittsburgho ir jų apylinkėse. Kolonijose, kur yra apsigyvenę desėtkai tūkstančių lietuvių, kur įsteigtos parapijos, pastatytos gražios bažnyčios, parapijinės mokyklos, kurias ka metai lanko tūkstančiai vaikučių, kur gyvuoja didelis skaičius įvairių katalikiškų organizacijų bei draugijų, neišeina nei vienas katalikiškas laikraštis bei žurnalas. Per ilgus metus, šį lietuvių katalikiška visuomenė turėjo pasitenkinti tolimesnių kolonijų katalikiškos spaudos leidiniais."

SPORTO NAUDA

Savaitraštis "Išvien" ragina senus ir jaunus sportuoti, nes "sportavimas žymiai paretina vaikščiojimą pas gydytojus."

"Ypatingai jis reikalingas didelių miestų gyventojams, kurie gyvena ir dirba visuomet sunkiame, suspaustame ir užterštame ore ir atlieka vienokius nusibostančius judėjimus, arba dirba biuruose sėdėdami ar stovėdami. Tokiems žmonėms palaikyti jų kūno ir dvasios sveikatai po darbo yra labai naudinga kur nuošaliau nuo miesto dulkių ir garų, pievutėje, paspardyti futbola — kojasvaidį, pagaudyti basketbola — krepšiasvaidį, pasirungti atletikoje, padirbėti su irklu, pamušt tenisa ar kaip kitaip pažaisti. Šis yra reikalinga, kad užsistovėjęs kraujas kur nors nuo vienodo sėdėjimo ar veiksmo, issiskirstytų po visą kūną ir padarytų jį lankščiu, švėžiu ir stipriu, o nervus visuomet palaikytų geroje tvarkoje."

KIEK GAUTA IŠ AMERIKOS PERLAIDŲ

1936 m. mūsų išeiviai Amerikoje per paštą ir per bankus atsiuntė į Lietuvą savo giminėms ir pažįstamiems 5 mil. 783 tūkst. litų. Prieškariniais metais perlaidų būdavo gaunama žymiai daugiau. Ir po karo, pav. 1929 m. buvo atsiųsta į Lietuvą per 30 mil. litų. Paskui perlaidos pradėjo mažėti. Bet nuo praėjusių metų pabaigos ir šių metų pradžios perlaidos vėl pradeda didėti.

ŠIRDIES LIGOS YRA MIRTINGIAUSIOS

U. S. vyriausybės paskelbtos statistikos parodo, kad širdies ligų mirtingumas didėja. Medicinos pasauly širdies ligos laikomos visuomenės priešu Nr. 1. Vėžys yra priešu Nr. 2.

Iš septynių svarbiausių ligų, tik džiova traukiasi atgal, o visos kitos žengia pirmyn.

Žemiau padėta lentelė parodo, kiek nuo tų mirtingiausių ligų mirė žmonių 1934 ir 1935 metais:

	1935	1934
Širdies ligos	312,333	303,724
Vėžys	144,065	140,771
Nephritis	103,516	106,584
Plaučių uždegimas	100,279	96,717
Nelaimingi atsitik.	99,067	101,139
Kraujo antplūdžiai	86,938	97,148
Džiova	70,880	71,609

SOVIETAI PAGAMINO LABAI NUODINGAS DUJAS

Sovietų Rusijoje, kaip rašo "N. W. Journ." išrastos ypatingai stipriai veikiančios nuodingosios dujos, kurios savo veikimu žymiai viršija ligi šiol žinomą, kaip stipriausiųjų dujų rūšį hiperitą. Naujai išrastos dujos esąs violetinės spalvos skystis, kuris net vandeniu atskiestas išgaruoja ir per trumpą laiką sunaikina kvėpuojamuosius organus ir nudegina odą. Šitie nuodai taip pat sunaikina augalus ir net didelius medžius. Dujos pavojingos dar ir dėl to, kad visos ligi šiol žinomos kaukės nuo jų neapsaugo.

(XX)

SAUGUMAS APSIMOKA

Amerikos industrija kasmet užmuša 24,000 darbininkų, sužeidžia dar kitus 3,000,000 ir išmoka bilijonus dolerių kompensacijai ir darbo pralaimėjimams.

Works Progress Administration rekordai parodo, kad praktiška nukreipimo programa apsaugoja gyvastis ir sutaupo dolerius.

Pereitais metais, vienu laiku, WPA samdė suvirš milijoną darbininkų prie 100,000 projektų. Privatiškų industrijų išrokavimai parodo, kad kompensacijos apsauga tam skaitliui darbininkų būtų kaštavę net $80,000,000.

Vieton to, WPA praleido mažiau kai 10 milijonų nukreipimo programai ir kompensacijai. Sutaupė $70,000,000.

WPA apsaugos kampanija, kuri yra jos rūšies didžiausia pasaulyje, buvo įsteigta pagal National Safety Council ir asekuracijos ekspertų rekomenduotų būdų.

Įvedė į daugelį darbo dirvų sekmingus saugumo eksperimentus —plieno, geležies, viešosios naudos, cemento, aliejaus, popieros ir chemikalų korporacijose. WPA darbai apima viokios rūšies pavojingas statybas ir žemės konstrukcijas, kuriose industrija visai nei nebandė darbininkus apsaugoti.

Trys svarbieji faktoriai prisidėjo prie nelaimingų atsitikimų sumažinimo — kooperacija darbininkų tarpe, gyvasties-išgelbėjimo prietaisų vartojimas ir tinkamas peržiūrėjimas ir užveizda visų jų veikimų prie projektų ir triobose, kur jie dirbo.

Moderninėje industrijoje vieno darbininko svajojimas arba neatsargumas gali atnešti mirtį kitiems. Tinkamas nukreipimas priklauso nuo visų darbininkų kooperacijos. WPA darbininkai atsargiai lavinti prie darbų, susirinkimuose jiems duodama prakalbos, plakatai ir specialiai pranešimai supažindina juos su saugiais darbo būdais ir kaip tinkamai atlikti savo darbą. Su Amerikos Raudonojo Kryžiaus ir Jungt. Valstybių Kasyklų Biuro talka 250,000 vyrų išlavinta pirmos pagelbos darbui.

WPA aprūpina akiniais, maskom ir respiratoriais apsaugoti darbininkų akis ir plaučius; šalmas, saugumo diržus ir linijas apsaugoti darbininkus nuo staigios mirties; sunkias pirštines ir metalinius čeverykus nukreipti puolantį medį; akmens ir medžio įstaigose visokios rūšies apsaugojančių daiktų pritaikinta prie judamosios mašinerijos nukreipti sužeidimus. Darbininkai turi priverstinai nešioti ir vartoti šias apsaugojančias prietaisas.

Ekspertai mano, kad tautos nelaimingų atsitikimų ratą galima nukirsti iki 2 nuoš., tai yra nuo 24,000 mirčių į metus iki 500, ir nuo 3 milijonų rimtų sužeidimų iki 600,000.

WPAIS

LIUDENDORFFAS SUSITAIKĖ SU HITLERIU

Berlynas. — Vokiečių telegramų agentūra praneša, kad sunkumams ir nesusipratimams pašalinti tarp kanclerio Hitlerio ir maršalo Liudendorffo įvyko pasitarimas, kuris davęs pageidaujamų vaisių. Esą, Liudendorffas pareiškęs, kad *jis sveikinęs Hitlerio žygius nusikratyti Versalio "gėdos paktu" ir sugrąžinti vokiečių tautai karinę pajėgą ir suverenumą ties Reinu.* Liudendorffas kalbėjęs taip pat apie savo pastangas vienyti tautą ir parengti ją rimtiems uždaviniams. Kancleris Hitleris, iš savo pusės, kalbėjo apie savo patyrimus, reikšdamas džiaugsmą, kad tarp trečiojo reicho ir jo kariuomenės, iš vienos pusės, ir pasaulinio karo kariuomenės vado, iš antros, užsimezgęs pasitikėjimu paremtas asmeniškas kontaktas. (E.)

Berlinas. — Vokiečių nazių spauda rodo didelio susijaudinimo dėl Argentinos nazių vado Joseph Riedle, 37 metų, nužudymo.

ŠIS MARGAS PASAULIS

Rašo GINTARAS

KUR GIRIOS ŽALIAVO...

Vyskupas Baranauskas, savo veikale "Anykščių Šilely," labai gražiai nupiešė gamtos grožį, ir tuo pačiu jaudinančiais žodžiais apgailestavo, kad tasai šilas tapo kirvių auka. Jo kūrinys yra nelyginant "gulbės giesmė," kuri ir "kietųjų" miškams gali būti pritaikoma.

Pažvelgus į praeitį, duokim sau, 20 metų atgal, mūsų valstybė ištikro buvo "Penn'o Miškai." Plačiose giriose žydėjo gražios gėlės-gėlelės; čiulbėjo dangaus sparnuočiai, ir slapstėsi žvėreliai. Malonu buvo pasilsėti medžių pavėsy ir pasigėrėti gamtos vaizdais. Juk tai buvo piknykų gadynė, tikroj to žodžio prasmėj. O šiandien?

Tiesa, šiais laikais giraičių yra dar užtektinai, tačiau jų skaičius retėja. Piknykai dar neišėję iš mados, bet jie dažniau rengiami ne tokiose puikiose aplinkybėse, kaip kad seniau; be to, į patogią vietą kartais reikia gan tolokai nuvažiuoti.

Be abejo gaisrai kasmet išdegina tūkstančius medžiais apaugusių akrų; vienok tenka pastebėti kad medžių ir anglies bendrovės irgi nemažai prisideda prie išmiškinimo tragedijos. Mat, taksu žvilgsniu, medžiais apvainikuota žemė joms daug brangiau atseina, negu kad nuvalyti laukai; todėl jos ir iškerta girias taksams sumažinti. Žinoma, viso to pasekmės labai liūdnos. Kompanijos, dievindamos dolerį, nė nepaiso ar vėlesnėms kartoms bus kuo grožėtis ar ne; kaslink ateities, jų nuomonė skamba: "Kas mums darbo?"

Gamtovaizdžio sumetimais, jos taip pat daro neįkainuojamų nuostolių. Nemieli tie laukai nuo kurių medžiai nušluojami, ir kiekvienam įgrįsta vietoj tankios girios pamatyt menkai besistiepiantį atžalyną. Štai kad ir Schuylkill apskritis, o ypač Minersvilles apylinkės; seniau ten būta gražių, ošiančių giraičių, o dabartiniais laikais daugely vietų belieka tik apnuoginti laukai. Tartum, ten kadaise būta didelės kovos; juo labiau tai paaiškėja, kuomet gariniai kasikai kalnuose išrėžia baisiausias "ronas." Girdi, juk tai civilizacijos pažanga!

Nežiūrint to, žmonėms kartais ateina galvon mintis: "Kodėl Amerikoj vis dažniau kartojasi dulkių audros ir potvyniai?" Atsakymas trumpas. Dėl to, kad naikinami miškai ir giraitės. Juk medžių šaknys sustiprina ir sulaiko žemę; be to, kur tik medžių yra, ten ir žemė drėgnesnė. Lyjant arba sniegui tirpstant, miškai neduoda vandeniui nuplauti žemę. Priešingai, kur nėra giraičių, ten vanduo ir susibėga slėnysna.

Į miškų sutvarkymo reikalus Amerikos piliečiai turėtų kreipti didesnio dėmesio. Kitaip, busimos gėntkartės kaltins mus už apsileidimą ir eikvojimą gamtos turtų. Mūsų valstija, tiesa, džiaugias gerai organizuotu miškų biuru, vienok daug kas yra dar neįvykdyta. Jeigu mes tokiais dalykais nesirūpinsime, mūsų girios ateityje sulauks panašaus "Anykščių-Šileliui" likimo:

"Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę'
Kas jūsų grožei senobinei tiki?
Kur jūsų žvėrys, gyvuliai, žvėrelia?
Kur žvėrių olos, laužai ir urvelia?
Visa prapuolę; tik ant lauko plikos
Kelios pušelės apykreivės lko'..."

ADRIONOPOLIS—VILNIUS...

(Iš pirmojo kariuomenės dalių laikraščio ir švietimo darbo steigėjo 9-tam pulke).

Taip ir skverbiasi į galvą šis palyginimas:

I.

1828 metais prasidėjusis karas rusų su turkais. Rusai žygiuoja į Adrionopolį. Paskubomis baigęs Tartu universitetą, Vladimiras Dalis, medicinos ir chirurgijos daktaras, užima ordinatoriaus vietą. Sutikdamas daugybę kareivių iš įvairių vietų, jis stropiai renka medžiagą savo rusų kalbos žodynui. Medžiagos apščiai, štai jau jai gabenti reikalingas kupranugaris. Visur jis Dalį lydi.

Ir štai, dar liko dvejetas žygiuotės perėjimų iki Adrionopolio, kai staiga, kariškoje maišatyje, kažin kur dingsta brangusis kupranugaris... Jį tik ilgainiui, kažin kur užklupę kazokai grąžina. Su kokia laime pasitinka Dalis savo mielą kupranugarį!...

II.

Vilnius paliktas. Koya sunki. Klaidžiojame be ryšio su savais Virtuvės, raštinės—jų niekas nežino. Vienoje gurguolėje (ta vežimą valdo liurbis gurguolininkas) sudėta visa medžiaga ir pulko žurnalo reikalais, ir pulko švietimo komisijos reikalais, ir pulko knygyno reikalais. Visa tai — tik darbo užuomazga, dar daug su ta medžiaga reikia padirbėti. O čia neturime jokio ryšio, klaidžiojame kas sau! Taip ir knieti širdyje nuolat: liurbis gurguolininkas bus pas lenkus nuvažiavęs!... O juk kasdieną medžiaga turi augti, karo lauko paštas vis atgabena laikraščių, knygų ir įvairios medžiagos. Visa tai eina pagal padarytus atsišaukimus, prašymus, žygius. O čia viso to nežinai, taip rūpinies, kad nežūtų. Pagaliau, po ilgo laiko, sutinkame vėl savo vežimus ir pasirodo, kad branginamasis vežimas išlikęs sveikas! Ir daugybė naujos medžiagos pribuvę! Liurbis gurguolininkas stovi ir šypsosi. Kai kas iš atvykusių iš fronto kareivių bučiuojasi su kitais. Ir tikrai — ir aš nenusispiaunu, pabučiavęs liurbį gurguolininką, kurio žinioje buvo tiek dvasinio turto sukrauta.

Ar. Virk.

LIETUVIŲ MOKYKLOS LATVIJOJE

1935 m. vasario mėn. 12 d. visoje Latvijoje vykusio surašinėjimo metu užsirašė 22,952 lietuviai, kurių vien Rygoje yra 5,788. Todėl Rygos mieste jie turi tris pagrindines lietuviškas mokyklas. Įvairiose provincijos vietose tokių mokyklų yra septynios. Šiose mokyklose išeinamas pradžios ir keturių gimnazijos klasių kursas. Be to, yra keletas latviškų mokyklų, kuriose lietuvių tautybės mokiniams dėstoma jų gimtoji kalba ir tikyba mokinama lietuviškai. Visose pagrindinėse mokyklose mokosi apie 1000 lietuvių vaikų.

Latvijoje lietuviai turi Rygoje savo lietuvišką gimnaziją. Ji įkurta 1923 m. Šiemet ji išleidžia dešimtą abiturientų laidą. Dabar joje mokosi 84 mokiniai, 47 nergaitės ir 37 berniukai. Nuo 1934 m. jos direktoriumi yra kun. Deksnys. Čia galėtų būti ir kiek daugiau mokinių, bet iš pagrindinių mokyklų daugelis eina mokytis amato, o vienas kitas pasuka ir į latvišką gimnaziją, manydami taip užsitikrinsią sau geresnę ateitį.

Tenka pastebėti, kad ne visi Latvijos lietuvių vaikai lanko savo mokyklas. Daugelyje Lietuvos pasienio vietų dar trūksta lietuviškų mokyklų. Pati Rygos lietuvių gimnazija provincijos lietuviams sunkiai pasiekiama, nes daugelis ūkininkų neišgali taip toli leisti savo vaikų į mokslą. Visa tai lėtina kultūrišką ir tautišką Latvijos lietuvių pažanga.

Lietuvių kalba dar dėstoma Latvijos Universitete, Kunigų Seminarijoje, Jelgavos valstybinėje mokytojų seminarijoje ir Jelgavos ev. cogo Petro gimnazijoje.

KAN. JUOZAS TUMAS-VAIŽGANTAS

(1869—1933)

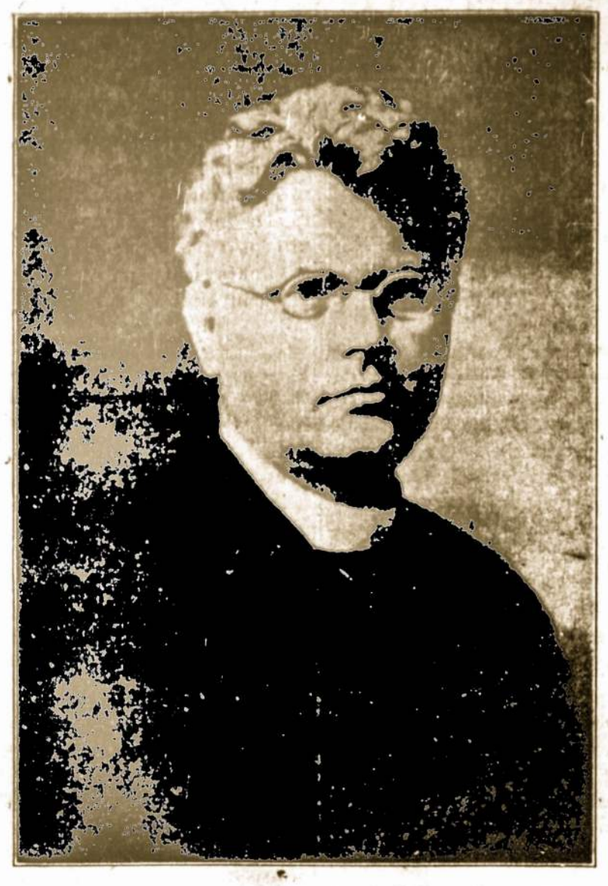

Šių metų balandžio mėn. 29 dieną sueina ketveri metai, kai mirė kan. Juozas Tumas-Vaižgantas.

Kiekvieneriais metais jo mirtį visi lietuviai, kaip galint, plačiau pamini. Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas yra vienas iš populiariausių ir daugiausia Lietuvai nusipelniusių žmonių.

Nuo "Aušros" laikų ligi pat savo gyvenimo pabaigos, kan. Juozas Tumas-Vaižgantas žengė pirmose mūsų tautos veikėjų eilėse, o savo asmenybe ir veikalais visuomet atstovavo pačiam jautriausiam, pačiam gaivališkiausiam mūsų tautos elementui.

Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas gimė 1869 m. rugsėjo 20 d. Malaišių kaime, Svedasų parapijoje.

Pabaigęs Dinaburko realinę mokyklą, Juozas Tumas įstojo į Kauno kunigų seminariją. Mokydamasis seminarijoje jis veikliai dalyvavo lietuvių tautiniame darbe, buvo vienas iš steigėjų ir bendradarbių "*Žemaičių Lietuvos Apžvalgos*" laikraščio. 1893 m. pabaigęs seminariją ir įšventintas į kunigus, kaip susipratęs lietuvis patriotas, buvo išsiųstas į Kuršą, į Mintaują. Vikaraudamas Mintaujoje, jis ilgėjosi Lietuvos ir, žūt būt, norėjo į ją sugrįžti. 1895 m. jis buvo paskirtas į Žemaičius Mosėdžio parapijos vikaru. Čia jis 1896 m. įsteigė "Tėvynės Sargą" ir kelerius metus buvo jo redaktorius. Be to, jis uoliai platino lietuvių draudžiamuosius raštus ir užtai 1897 m. su broliu pateko žandarams į rankas. Jam grėsė didelė bausmė. Todėl kai kurie jo draugai ragino jį bėgti į Ameriką, kur jau nemaža lietuvių veikėjų buvo pabėgę nuo rusų valdžios persekiojimų. Žymus Amerikos lietuvių veikėjas kun. Antanas Kaupas, sužinojęs apie kun. Tumo nelaimę, jį tiesiog maldaute maldavo vykti į Ameriką. Važiuok, girdi,—jis rašė, mums reikia jaunų darbščių ir energingų, tokių, kaip tu. Atvažiuok ir būsi perlu tarp mūsų kunigų. Tik kunigas A. Dambrauskas kan. Juozui Tumui nepatarė niekur iš Lietuvos bėgti, nes kiekvieno garbingo kario pareiga narsiai stovėti savo sargyboje ligi pat savo mirties. Tad kan. J. Tumas to balso paklausė ir į Ameriką nebėgo.

Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas ir rusų valdžios ir sulenkėjusios savo dvasiškijos vyriausybės buvo nemėgiamas ir keliolika metų tremiamas iš vienos į kitą parapiją. 1906 m. pabaigoje jis atkilo į mūsų sostinę Vilnių ir čia kurį laiką dirbo pirmojo lietuvių kalba "*Vilniaus Žinių*" dienraščio redakcijoje. 1907 m. draugu įsteigė "*Vilties*" laikraštį, kuris aplink save subūrė geriausias lietuvių tautos jėgas. Gyvendamas Vilniuje, kan. Juozas Tumas-Vaižgantas smarkiai kovojo su lenkais dėl sugrąžinimo lietuvių kalbos ir pamaldų į Vilniaus vyskupijos bažnyčias. Dėl to jis sulenkėjusios dvasinės vyriausybės buvo labai nemėgiamas ir 1911 m. iš Vilniaus ištremiamas. Tada jis Žemaičių vyskupo Gasparo Cirtauto buvo paskirtas Laižuvos klebonu. Tais pat metais jis buvo išvykęs į Ameriką Saulės draugijai aukų rinkti. Amerikoje išbuvo 90 dienų, aplankė daugelį lietuvių kolonijų ir surinko apie 35,000 rublių Saulės draugijos namams statyti. Iš tų pinigų ir buvo pradėti statyti dabartiniai gražūs Saulės rūmai, kurių gimnazijoje moko ir bendrabutį veda amerikietės vienuolės kazimierietės.

Didžiojo karo audrą kan. Juozas Tumas-Vaižgantas perleido gyvendamas už Lietuvos ribų—Rygoje, Petrapilyje, Stokholme etc. ir daugiausia tvarkydamas lietuvių pabėgėlių reikalus. 1918 m. jis sugrįžo į Vilnių ir kurį laiką dirbo "*Lietuvos Aido*" redakcijoje. 1919 m. įsteigė griežtai opozicinį lenkų valdžios atžvilgiu "*Nepriklausomos Lietuvos*" dienraštį ir jį redagavo ligi 1920 metų. Tais metais jis sugrįžo į Kauną ir tuojau buvo pakviestas redaguoti "*Tautos*" laikraščio. Be to, įsteigė ir kurį laiką redagavo šaulių laikraštį "*Trimitą*." 1921 m. Švietimo ministerijos pakviestas suorganizavo ir redagavo "*Mūsų senovės*" žurnalą, kuriame buvo paskelbta daug įdomios istorinės medžiagos. 1922 m. jis buvo pakviestas lektoriumi į Lietuvos Universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą, kur daugiau, kaip septynerius metus, dėstė naujosios lietuvių literatūros istoriją ir savo paskaitose paskelbė daug naujos ir įdomios medžiagos. Už savo mokslo darbus buvo pakeltas docentu ir 1929 m. jam buvo suteikta literatūros garbės daktaro laipsnis.

Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas yra šakotas ir plataus masto veikėjas: jis vienas iš žymiausių publicistų, beletristų, literatūros istorininkų, mokslininkų, visuomenės veikėjų ir tt. ir tt. Jis yra vienas iš žymiausių lietuvių rašytojų. Iki šiol jo raštų yra išleista keliasdešimt tomų ir kelis syk tiek jo raštų dar tebėra išblaškyta po įvairius periodinius leidinius. Iš žymiausių Vaižganto veikalų minėtini šie: trijų tomų apysaka "Pragiedruliai," "Dėdės ir dėdienės," "Šeimos vėžiai," ir daug smulkesnių. Gražiausios Vaižganto kūrinių yra "Pragiedruliai" — tai tikra mūsų tautos epopėja, kurioje keliami aktualiausi mūsų tautos dalykai, vaizduojamas įvairiausių luomų ir profesijų žmonių gyvenimas ir piešiami gražiausi Lietuvos gamtos vaizdai.

Vaižgantas savo raštuose kelia aikštėn tai, kas mūsų tautoje yra gražiausio ir kilniausio. Todėl iš kiekvieno jo raštų puslapio tryksta gili savo tautos meilė, didelis entuziazmas ir pasitikėjimas šviesesne savo tautos ateitimi.

ŽIEDELIAI

Iš Angliško Vertė
KUN. ANT. M. KARUŽIŠKIS

(Tęsinys)

ŠOKIAI IR LOŠIMAS IŠ PINIGŲ

Baliai ir šokiai yra atsigaivinimais ir jų pačių prigimtimi nei geri nei blogi, tačiau iš priežasties būdo, kokiu jie paprastai vedami, jie pasėjo labai daug pikto ir kaip tokie yra pavojingi.

Šokiai paprastai keliami naktį, tad nenuostabu, kad būna pasibaisėtinų įvykių.

Šiems smagumams atsidavusieji, sėdėdami vėlai naktį, padaro save netinkamais atlikimui jų daugybės pareigų sekantį rytą. Ar tai ne savo rūšies pamišimas išmainyti dieną už naktį, šviesą už tamsą ir gerus darbus už kvailumą?

Kiekvienas stengiasi įnešt daugiausia tuštybės į balių, o tuštybė taip yra gimininga ir su piktais patraukimais ir su pavojingomis pažintimis, kad abu yra lengvai šokių gimdomi. Ištikrųjų, šokiai yra tiktai perdažnas gašlumui ir nekuklumui draugas ir todėl ką gydytojai sako apie grybus, žymus rašytojas sako apie šokius, "Geriausi iš jų yra niekam neverti."

O Ką Apie Lošimą iš Pinigų?

Ar gali būti ko nors kenksmingo jame, jei užstatyti pinigai yra tavo paties, ir niekas nuo jų nepriklauso? Taip, nes piktas susideda ypatingai iš to, kad laimėjimas nėra įgijamas sulig proto, bet sulig pasitaikymo, kurs dažnai puola tam, kurio gabumas arba darbštumas nieko neužsitarnauja. Bet, tu sakysi, tai sulig abiejų pusių sutarties. Tas ištikro tarnauja prirodyti, kad laimėtojas nedaro jokios skriaudos pralaimėtojui, bet tas nepateisina nei sutarties, nei lošimo.

Todėl klausyk patarimo ir saugokis lošimo iš pinigų, kad jis nesurištų tavęs geležiniais retėžiais.

(Bus daugiau)

SLAPTAI MOKĖ LENKIŠKAI

Dubingiai. — 1936 m. pabaigoje Giedraičių val., Dubingų apylinkėje apsigyveno Jonas Ibenskis ir Elena Atkočiūnaitė. Neturėdami reikiamo leidimo jie slaptai mokė vietos gyventojų vaikus lenkiškai. Žinodami, kad Lietuvoje yra pasiruošta išduoti naujus vidaus pasus, jie pradėjo vaikščioti pas vietos lenkiškai kalbančius gyventojus, ragindami naujuose pasuose užsirašyti lenkais, sakydami, kad tokiu būdu būsią galima padidinti lenkų mažumą Lietuvoje ir įsteigti daugiau lenkiškų mokyklų. Šią apylinkę Lietuva pradėjusi valdyti tik padedant kitoms valstybėms. Būdama silpna valstybė, Lietuva Dubingų apylinkės ilgai neišlaikysianti ir turėsianti grąžinti Lenkijai.

Ibenskiui ir Atkočiūnaitei už mokymą vaikų be leidimo iškelta baudžiamoji byla. Kvota už agitavimą lenkų naudai ir kiršinimą vienos gyventojų dalies prieš kitą bus perduota komendantui.

NAUJI RAŠTAI

(Atsiųsti paminėti)

"ŽIDINYS," literatūros, mokslo, visuomenės ir akademinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Nr. 4, 1937 m.

VYTAUTO DIDŽ. UNIVERSITETAS

Mokslas kiekvienos tautos gyvenime turi labai didelės reikšmės, ir todėl visos kultūringos tautos labai rūpinasi savo krašto mokslu. Lietuvoje mokslu jau buvo rūpinamasi ir senovėje. 1578 m. Vilniuje buvo įkurta pirmoji aukštoji Lietuvos mokykla—Akademija, kuri gyvavo ligi 1773 metų, t. y. beveik 200 metų. 1781 m. Vilniaus Akademija buvo pavadinta Vyriausiąja Lietuvos mokykla, kuri 1803 m. buvo paversta Vilniaus Universitetu.

Vilniaus Universitetas mūsų tautiniam atgimime turėjo labai didelės reikšmės. Jame ypatingai buvo domimasi mūsų garsiąja praeitimi. Jos mokslininkai apie mūsų tautos praeitį parašė nemaža žymių veikalų. Jame mokėsi didysis mūsų poetas Adomas Mickevičius, istorininkas Simonas Daukantas, vyskupas M. Valančius ir daugelis kitų žymiųjų mūsų tautos veikėjų. Vilniaus universitetas žadino lietuvių patriotinius jausmus, ir todėl jį rusų vyriausybė 1832 m. uždarė.

Vilniaus universitetą uždarius, Lietuva nebeturėjo jokios aukštosios mokyklos, ir lietuviai buvo priversti aukštuosius mokslus studijuoti Rusijos universitetuose. Kuriantis nepriklausomai Lietuvai, tuojau iškilo ir būtinas reikalas steigti savą aukštoji mokykla. Valstybės Taryba 1918 m. gruodžio 5 d. priėmė Vilniaus universiteto statutą, ir 1919 m. pradžioje buvo rengiamasi universitetas atidaryti. Tačiau dėl bolševikų ir lenkų smurto lietuviai iš Vilniaus buvo priversti pasitraukti į laikinąją sostinę Kaunas ir tuo būdu Vilniaus universiteto nebebuvo galima atidaryti. 1920 metų pradžioje Kaune buvo įsteigti Aukštieji Kursai, kurie sudarė pradžią mūsų aukštąjai mokyklai.

1922 m. vasario 16 d. Kaune buvo įsteigtas Lietuvos Universitetas. Jį sudarė 6 fakultetai: 1. Teologijos-Filosofijos, 2. Humanitarinių mokslų, 3. Teisių, 4. Gamtos-Matematikos, 5. Medicinos, ir 6. Technikos. Vyriausias universiteto organas yra Universiteto Taryba, kurią sudaro ordinariniai bei ekstraordinariniai profesoriai ir docentai. Vykdomasis universiteto organas yra Universiteto Senatas, kurį sudaro rektorius, prorektorius, sekretorius ir fakultetų dekanai.

1930 m., Vytauto Didžiojo metais Lietuvos universitetas buvo reformuotas, jam duotas naujas statutas, ir jis pats Vytauto Didžiojo garbei pavadintas Vytauto Didžiojo Universitetu. Reformuotajame Universitete geriau bei tiksliau sutvarkyti mokslo bei mokymo reikalai, panaikintos paralelinės katedros, sustiprinta drausmė, sukurtos geresnės sąlygos mokslui tarpti bei plėtotis, padaryta mokslinio personalo atranka, ir šis personalas geriau aprūpintas materialiniu atžvilgiu—jam sudarytos geresnės bei palankesnės moksliniam darbui sąlygos.

Pirmasis Lietuvos universiteto penkmetis buvo labai sunkus: trūko tinkamai moksliniam darbui parengtų žmonių, mokslo priemonių ir pagaliau patalpų. Ligi 1927 metų pradžios universitetas skurdo sukimštas dviejuose rūmuose. Per antrus du savo gyvavimo penkmečius, t. y., nuo 1927 metų ligi 1937 metų universitetas visais atžvilgiais smarkiai išaugo ir sustiprėjo. Pirmiausia jis buvo aprūpintas naujomis patalpomis: jam buvo perduoti dabar vadinamieji Didieji Rūmai, kurie anksčiau buvo skirti Valstybės spaustuvei. Linksmadvaryje įrengtas Fizikos-Chemijos institutas, kuris 1925 metais buvo ketinta paversti kita kuria ne mokslo įstaiga, pastatydinti moderniški medicinos rūmai, pastatydintos akių, ausų, gerklės ir nosies ligų klinikos, sudaryti ir jau vykdomi projektai pastatydinti didžiulėms klinikoms, kurios [illegible] mokslo šakoms laboratorijos ir kt.

Per paskutinį dešimtmetį Vytauto Didžiojo Universitetas taip pat įsigijo ir daug reikalingų moklo priemonių: dabar jis turi moderniškai įrengtas laboratorijas, bei kitokias tyrimo įstaigas, vieną iš didžiausių Lietuvoje bibliotekų, gamtos muziejų ir kt. Per tą pat laiką buvo nemažai parengta ir jaunų mokslininkų, kurie šiandien sekmingai dėsto universitete paskaitas ir dirba kitokį mokslinį bei mokymo darbą. 1922 m. universitetas turėjo 1,168 klausytojus ir 143 vyresniojo bei jaunesniojo mokslo, technikinio ir pagelbinio personalo, o po dešimties metų, t. y. 1932 m., universitetas jau turėjo 4,553 klausytojus ir 426 asmenis personalo. Taigi matome, kaip smarkiai Vytauto Didžiojo Universitetas per 10 metų išaugo. Per tą laiką universitetą baigė 2,551 žmogus.

Universitetas yra išlaikomas valstybės lėšomis, ir valstybė jam išlaikyti jau yra skyrusi arti šimtą milijonų litų. 1922 m. universitetas turėjo išlaidų 475,695.-13 litų, o 1931 m. jo išlaidos pasiekė 7,067,708.54 lt. Per paskutinį dešimtmetį universitetas įsigijo daugiau, kaip už 16 milijonų litų turto. Iš tos sumos apie 3 milijonus buvo išleista knygoms įsigyti ir apie 2,500,000 kitokioms mokslo priemonėms.

Universitetui yra vadovavę šie rektoriai: prof. J. Šimkus, prof. V. Čepinskas, prof. P. Būčys, prof. P. Avižonis, prof. M. Biržiška, prof. M. Roemeris ir prof. Pr. Jodelė. Dabar V. D. Universitetui vadovauja rektorius prof. M. Roemeris. Studentai V. D. Universitete turi įvairių mokslinių ir ideologinių draugijų ir korporacijų.

V. D. Universitetas Lietuvos kultūriniam gyvenimui turi milžiniškos reikšmės. Lietuvos, o dabar Vytauto Didžiojo, Universitetas per penkiolika savo gyvavimo metų Lietuvai parengė arti 3,000 įvairių aukštojo mokslo žmonių, kurie sekmingai dirba įvairiose valstybės, savivaldybės ir privačiose įstaigose ir įmonėse. Per tą pat laiką universitetas išleido daug mokslo veikalų bei mokymosi vadovėlių. Jei pirmaisiais universiteto gyvavimo metais studentai buvo verčiami mokytis iš svetima kalba parašytų vadovėlių bei savo pačių pasidarytų užrašų, tai šiandien jie daugelį dalykų gali mokytis iš lietuvių kalba, savų profesorių parašytų ar iš svetimų kalbų išverstų, vadovėlių.

Lietuvos, o dabar Vytauto Didžiojo, Universiteto, ypatingai yra sustiprinti ir išplėsti lituanistikos dalykai: lietuvių kalba, lietuvių literatūra, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, Lietuvos tautotyra, plačia to žodžio prasme, ir aplamai visi tie dalykai, kurie šiokiu ar tokiu būdu yra susiję su lietuvių tautos kultūra. Per penkiolika savo gyvavimo metų universitetas suspėjo jau gana plačiai patyrinėti mūsų tautos kultūrą ir lietuvių gyvenamąjį kraštą. Visi tie tyrinėjimai padeda plėstis Lietuvos kultūrai.

Universitetas palaiko kuo glaudžiausius santykius su užsienio universitetais ir tuo būdu padeda Lietuvos kultūrą populiarinti plačiajame pasaulyje. V. D. Universitetas stengiasi palaikyti kuo glaudžiausius santykius ir su lietuviais gyvenančiais už Lietuvos sienų. Tam reikalui yra įsteigtas akademinis Draugijos Užsienio Lietuviams Remti skyrius, kuris apie užsienio lietuvius rengia įvairias paskaitas ir stengiasi kitokiais būdais santykiauti su savo svetur gyvenančiais broliais.

Pastaruoju metu stengiamasi sudaryti kuo palankiausias sąlygas, kad V. D. Universitete galėtų studijuoti užsienio lietuvių jaunuomenė. Reikia manyti, kad [illegible]

IŠ MŪSŲ VEIKIMO CENTRO

LIETUVIŲ R. K. FEDERACIJOS REIKALAI

2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.

J. E. Vyskupo Meč. Reinio Atvykimas ir Federacija

Malonu yra pranešti, kad J. E. Vyskupas Mečislovas Reinys, Vilkaviškio vyskupijos koadjutorius, Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius, tikrai atvyks į Ameriką ir tikrai dalyvaus A. L. R. K. Federacijos 25-tam Kongrese, kuris bus rugpiūčio 24, 25 ir 26 dienomis, Lawrence, Mass.

Atsižvelgiant į tai, kad Jo Ekscelencija yra žymus mokslininkas, visuomenės veikėjas, Lietuvos jaunimo vadas, didelis patrijotas, aktyviai kovojęs dėl Lietuvos nepriklausomybės, jo dalyvavimas su mumis kongrese šį metinį Amerikos lietuvių katalikų veikėjų suvažiavimą padarys labai reikšmingu ir istorišku.

Lietuvos krikšto 550 metų sukaktuves tikrai iškilmingai galėsime paminėti. J. E. Vyskupas Reinys lankysis ir šiaip jau lietuvių kolonijose. Tad, Federacijos apskritys ir skyriai, tikimės, visakuo prisidės prie iškilmingo Jo Ekscelencijos pasitikimo ir pasinaudos Aukštojo Svečio patarimais dėl katalikiškojo ir tautiškojo veikimo. Kaip 1926 m. arkivyskupas J. Matulevičius, M. I. C., 1935 m. J. E. Vyskupas T. Matulionis, taip šiemet J. E. Vyskupas M. Reinys sustiprins mūsų religinę ir tautinę veiklą, taip pat sustiprins Lietuvos ir Amerikos lietuvių katalikų visuomenių ryšius.

Ką Manot Apie Enciklikos Išspausdinimą

Prieš mėnesį laiko Popiežius Pijus XI paskelbė svarbią enciklika apie komunizmą ir jo pavojus. Jei Federacijos Centro Valdyba žinotų, kad skyriai stengsis tos enciklikos tekstą išplatinti, išleistų ją į atskirą knygutę lietuvių kalboje. Skyriai ir apskritys, tą klausimą pasvarstykite savo susirinkimuose ir praneškite, kiek enciklikos knygučių išplatintumėte. Knygutę reiktų parduoti po 10 centų. Kiekvienas sąmoningas katalikas turi gerai pažinti savo priešo siekimus, kad sekmingiau su juo kovoti. Šiuo metu komunistai yra didžiausi katalikybės priešai. Taigi, Federacijos veikėjų yra svarbi pareiga patiems gerai susipažinti su Popiežiaus encikliką apie komunizmą ir plačiąją visuomenę su ja supažindinti.

Kovo Mėnesio Pajamos

Federacijos 23 skyr. Chicago Vilniaus reikalams	17.65
Fed. 3 sk. Boston, Mass., Vilniaus našlaičiams	30.00
Fed. 3 sk. Boston, Nukryžiuoto Jėzaus Seserims	30.00
Fed. 19 sk. Chicago, Vilniaus reikalams	15.57
Fed. 19 sk. Chicago, draugijų duoklės	4.00
Federacijos 15 sk. Chicago, d-jų duoklės	9.00
Federacijos Pittsburgho apskritis, Vilniaus ženkleliai	19.25
Racine, Wis. per kun. J. Martį Vilniaus reikalams	13.70
Fed. sk. šv. Kazimiero parap., Philadelphia, dr-jų duoklės	4.00
Fed. sk. šv. Andriejaus parap., Philadelphia, dr-jų duoklės	2.00
Fed. apskr. Philadelphia, Pa., Vilniaus reikalams	7.00
Bridgeville, Pa. dr-jų duoklės	3.00
Fed. 50 sk. Archer Heights, Chicago, duoklė	1.00
Easton, Pa. per M. Songailą už Vilniaus pasus ir ženklelius	5.00

Šia proga primename, kad dar nevisi Federacijos skyriai prisiuntė į centrą prie jų priklausančių draugijų duokles. Prašome atkreipti į tai savo dėmesį.

Leonardas Šimutis,
A. L. R. K. Federacijos Sekr.

ŪKININKAS PASIGAMINO VĖJO TURBINĄ

Šilutės apskr., Raudžių km. ūkininkas ir to kaimo seniūnas Rogaišius ant savo tvarto stogo pasistatė vėjo turbiną, kurios visas dalis pats išgalvojo ir pasigamino. Turbina jam varo ūkio mašinas, teikia elektros šviesą ir dar prikrauna radio akumuliatorius.

DIDELIS BARGENAS!

PUIKI, RINKTINIŲ JUOKŲ KNYGA

"NUSIŠYPSOK"

Kuri Iki šiol Buvo Parduodama po $1.00 (Vieną Dolerį), Dabar Beveik Visu Trečdaliu Nupiginta

KAINA 70 CENTŲ

160 įvairių įvairiausių juokų. 150 didelių puslapių

Ant puikiausios popieros su gražiais apdarais.

Surašė J. K. M.

KALBĖTOJAI—štai pilnutėlė knyga parinktų juokų jums viešai bekalbant panaudoti ir savo klausytojus prajuokinti.

TEATRŲ RENGĖJAI—štai medžiagos ruošiant scenai veikalėlius. Publika šiomis dienomis ištroškusi gerų juokų.

LIGONIAI—štai neišsemiamas šaltinis linksmo ūpo sukėlimui ir nuobodumo išblaškymui. Jūsų prieteliai negalėtų tinkamesnės dovanos jums suteikti.

TĖVAI—štai proga įsigyti sveikų ir švarių juokų knygą savo vaikučiams prigimtoj kalboj vakarais paskaityti.

KELEIVIAI—štai vieniems keliaujant draugas, kuris per visą kelionę juokins ir kaip bematant prabėgs laikas.

Šią knygą nusipirkę nesigailėsite užtai, kad tai retenybė mūsų kalboj. Nepamirškite, kad tai ne vienam paskaitymui tokia knyga su tokiais juokingais nupasakojimais. Pakartotinai teks tą knygą susiieškoti ir iš naujo skaityti. Tad pasinaudokite proga ir kol jų esama įsigykite sau ir savo draugams.

Reikalaukite

"GARSO" ADMINISTRACIJOJ

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. Catholic Alliance of America)

73 E. South Street, Wilkes-Barre, Pa.
Laiškai siųsti: P. O. Box 32, Phone: Wilkes-Barre 3-4711

PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. Al. Baltutis, Dv. Vadas, 6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Venslauskas, Vice-Prezidentas, 596 Main St., Edwardsville, Pa.
J. B. Saliūnas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
V. T. Kvietkauskas, Iždininkas, 875 W. Academy St., Wilkes-Barre, Pa.
J. Joneika, Iždo Globėjas, 31 Sand Street, Pittston, Pa.
K. A. Vencius, Iždo Globėjas, 19 Cross Street, Lawrence, Mass.
V. Krikščiūnas, M. D., Dr. Kvotėjas, 1711 N. Main Ave., Scranton Pa.

KONTROLĖS KOMISIJA

Juozas Stulgaitis, 122 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.
Jonas Kvietkauskas, Jr., 10 Throop Street, Scranton, Pa.
Pranas Katilius, 1121 Foster St., Scranton, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

Marijona Šrupšienė, 4240 South California Ave., Chicago, Ill.
Adv. Juozas Grišius, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Pranas Čižauskas, 6831 S. Rockwell St., Chicago, Ill.

TEISMO IR APELIACIJŲ KOMISIJA

Vladas Palūpis, 133 N. Main Street, Pittston, Pa.
Juozas Mickeliūnas, 6747 S. Artesian Ave., Chicago, Ill.
Juozas Batvinskas, 94 Fulton St., Wilkes-Barre, Pa.

ŠVIETIMO KOMISIJA

Kun. Ant. Karužiškis, 18022 Neff Road, Cleveland, Ohio.
Kazys Vilniškis, 423 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Aleksandras Aleksis, 76 Center St., Waterbury, Conn

LABDARYBĖS KOMISIJA

Kazimiera Šlapienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
Petronė Kundrotienė, 1035 E. 140th St., Cleveland, Ohio.
Pranas Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.

IŠ KUOPŲ DARBUOTĖS

FRACKVILLE, PA., 187-TA KUOPA MINĖS LRKSA AUKSINĮ JUBILIEJŲ

Sekmadienį, balandžio 25 dieną LRKSA 187 kuopa minės organizacijos 50 metų sukakties auksinį jubiliejų ir kuopos 20 metų gyvavimo sukaktį.

Balandžio 30 d. sukanka 20 metų nuo kuopos suorganizavimo.

Programą išpildys garsūs Wyoming Klonio juokdariai —**Albinas Šeporaitis, Stasys ir Kazys Šakočiai** iš Pitttsono ir armonikos virtuozas **Vytas Račinskas** iš Scrantų.

Yra užkviesti geri kalbėtojai, kurie išaiškins Susivienymo praeitį ir jo naudą.

187 kuopa nuoširdžiai užkviečia į šį parengimą vietos ir apylinkės lietuvius skaitlingai atsilankyti.

Parengimas įvyks Ant. Vasaičio salėj.

Įžanga suaugusiems 35c.

J. B., rašt.

PITTSTON, PA.

LRKSA 183-čios Kuopos Išlaidos Saviems Reikalams

(Pittstono Jaunų Vyrų draugijos ir 183 kp. sukaktuvių proga)

Pasauliniam karui prasidėjus, "viršutiniai" darbai žymiai padidėjo, uždarbiai buvo didesni, kaip mainose. Tad pavieniai (nevedę) pradėjo ieškot darbų kitur. Jaunų Vyrų draugija, kad palaikyt vienybę, nutarė pereiti į L. R. K. S. A.

Jaunų Vyrų draugija užlaikė savo knygyną ir kambarius suvirš 4 metus.

LRKSA 183 kuopos paprastos metinės išlaidos siekia apie 90 dolerių. Tad iš viso per 20 metų savo reikalams išleista 18 šimtų dolerių.

Daugiausia išlaidų turėta siunčiant savo atstovus į Susiv. Seimus. Žemiau padėtas surašas parodo, kuriais metais, kiek atstovų siųsta ir kiek atsiėjo:

1920 m. Chicago, Ill. — Ant. Kižis	$ 75.00
1922 m. Wilkes-Barre, Pa.— A. Kižis	50.00
1924 m. Shenandoah, Pa.—J. Schevets ir S. Marozas	60.00
1926 m. Pittsburgh, Pa.—J. Schevets ir S. Marozas	80.00
1928 m. Cleveland, Ohio. — J. Češkys, S. Marozas ir Pr. Jurevičius	270.00
1930 m. Niagara Falls, N. Y.— J. Češkys, J. Marcinkevičius ir J. Levanauskas	180.00
1932 m. Wilkes-Barre, Pa.—J. Češkys, Pr. Jurevičius ir A. Kižis	120.00
1934 m. Newark, N. J. — J. Češkys, Pr. Jurevičius ir A. Kižis	120.00
1936 m. Chicago, Ill.—J. Levanauskas, P. Jurevičius, J. Schevets	100.00
	$1,155.00

Seje, 1914 m. Jaunų Vyrų draugija siuntė Jurgį Mališauskį į Chicagoj įvykusį Politinį Seimą. Išlaidų turėjo 100 dol.

Antra didžiausia išlaidų pozicija, būtent, šeši šimtai dolerių, tai išvažiavimų rengimui. Paskutiniais laikais toki išvažiavimai nedaromi.

J. M. Češkys

MINERSVILLE, PA.

LRKSA 24-tos Kuopos Narių Dėmesiui

Mūsų kuopoj priklauso virš 100 narių, bet į susirinkimus tesilanko labai mažas skaičius.

Balandžio 11-tą įvykusiam susirinkime buvo iškeltas tas klausimas ir plačiai apsvarstytas. Nutarta, kad valdyba paragintų narius lankytis į susirinkimus.

Todėl šia proga noriu atkreipti narių dėmesį į tą reikalą. Iki šiol didelė didžiuma narių savo mokesčius įduoda vaikams, kurie atėję į susirinkimą už juos užmoka. Taip neturėtų būti, nes narys nedalyvaudamas nežino kuopos nutarimų. Be to, toki nariai menkai yra apsipažinę ir bendrais organizacijos reikalais. Kuomet iškyla koks reikalas, tuomet kalti visi kiti, bet ne narys, nors tokis narys turėtų pirmiausia apkaltinti savo nerangumą.

Būtų gera, kad mes visi pasirįžtume ir kiekvienas narys lankytume kuopos susirinkimus. Tuomet atsirastų didesnis veikimas ir gautume naujų narių savo organizacijai. Jei taip įvyktų, tai iš to turėtume didžiausią naudą mes patys. Juk mūsų Susivienymas yra įsteigtas visų narių gerovei.

Daleiskime, kad mes visi taip elgtumės kaip tie nariai, kurie savo mokesčius įduoda vaikams, kad pastarieji už juos apmokėtų. Kas iš to išeitų? Mūsų kuopa automatiškai išnyktų, nes nebūtų kas sudaro valdybą.

Tad nuoširdžiai prašau visus narius nuo šiol pradėti lankyti susirinkimus ir būti Susivienymo nariais pilnoj žodžio prasmėj.

Jurgis Klimas

LRKSA 183 Kuopos, Pittston, Pa., Buvusieji ir Dabartiniai Viršininkai, Taip Pat Įžymesni Kuopos Veikėjai.

Pirmoj eilėj sėdi (iš kairės į dešinę): Jonas Ševets, veteranas, kuris finansų sekretoriaus pareigus nuolatiniai eina 20 metai; Pranas Jurevičius, dabartinis pirmininkas; kun. Jonas Kasakaitis, kp. dvasios vadas, Jaunų Vyrų draugijos steigėjas, kuri 1917 metais persiorganizavo į LRKSA 183 kp.; P. Andriuškevičius, buvęs vice pirmininkas; Juozas Marcinkevičius, dabartinis nutarimų sekretorius. **Antroj eilėj** (iš kairės į dešinę): Jurgis Akelis, buvęs iždininkas; Mykolas Gilis, pirmutinis 183 kp. pirmininkas; Juozas Češkys, dabartinis iždo globėjas; J. Dailyda (jau miręs); Albinas Šeporaitis, buvęs iždininkas; Kazys Šakočius, buvęs kuopos pirmininkas; Stasys Šakočius. **Trečioj eilėj stovi** (iš kairės į dešinę): Saveras Marozas, buvęs kp. pirmin. ir L. R. K. S. A. Vice Prezidentas; Juozas Levanauskas, dabartinis vice pirmin.; Simonas Kižis; Antanas Smolianskas; Ant. Gaula (miręs); Jeronimas Žilionis ir Viktoras Gudaitis, pirmutinis 183 kuopos iždininkas.

KEARNY, N. J.

Lietuvos Gyvenimo Paveikslai

Balandžio 16-tą buvo rodomi paveikslai. Surengė LRKSA 165 kuopa. Rodė broliai M. ir K. Motūzai. Publikos buvo pilna svetainė ir žmonės buvo labai patenkinti paveikslais. Žodžiu sakant, buvo rodomos įdomiausios vietos, miestai, ūkiai ir išdirbystės. Labai patiko, kur Lietuvos senutės moterys (virš 70 metų) šoka ir dainuoja gražias daineles, nes garsiakalbis taip gražiai pritaikė jų balsus ir aiškiai buvo girdima.

Pabaigus rodyt žmonės klausinėjo, kada vėl rodys, nes, sako, pirmą sykį matome tokius gražius ir aiškius paveikslus.

Dėkojam Šv. Vardo dr-jai, kuri uždyką davė svetainę. *M. K.*

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

CLEVELAND, Ohio.—8-tos kuopos susirinkimas bus gegužės 3-čią dieną 7:30 val. vakaro Lietuvių Salėje, 6835 Superior Ave.

CLEVELAND, Ohio. — 50 kuopos susirinkimas bus gegužės 6-tą dieną 7:30 val. vakare Lietuvių salėj. Visi nariai prašomi susirinkti ir savo duokles užsimokėti.

DONORA, Pa. — 88-tos kuopos suirinkimas bus balandžio 25-tą dieną Šv. Juozapo parapijos bažnytinėj salėj. Malonėkit visi būti ir naujų narių atsivesti.

HARTFORD, Conn. — 89 kuopos suirinkimas bus balandžio 25-tą dieną po sumos, parapijos svetainėje, 41 Capitol Ave.

MASPETH, L. I., N. Y. — 108 kp. susirinkimas bus gegužės 3-čią dieną Atsimainymo Viešpaties Jėzaus parapijos svetainėj, 7:30 v. v.

MANCHESTER, Conn. — 164 kp. suirinkimas bus balandžio 25-tą dieną 2 val. po pietų, po Nr. 89 Birch St.

DAYTON, Ohio—191-mos kuopos susirinkimas bus gegužės 3-čią dieną 7-tą val. vakaro šv. Kryžiaus parapijos svetainėj.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos susirinkimas bus gegužės 4-tą dieną A. Rupšio salėj, kampas Wood Ave. ir 16th St. Pradžia 7:30 val. vakaro. Visi nariai malonėkit dalyvaut.

COLUMBUS, Ohio. — 235 kuopos suirinkimas bus balandžio 25-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

SIMPSON, Pa. — 271-mos kuopos suirinkimas bus balandžio 25-tą dieną Igno Stungio salėje.

STATYS DAUGIAU SANATORIJŲ

Kadangi kasmet džiova Lietuvoje miršta apie 5,000 žmonių, tai norima padidinti sanatorijų skaičių. Dabar Lietuvoje yra 4 džiovininkų sanatorijos (Varėnoje, A. Panemunėje, Romainiuose ir Jurbarke), kuriose gydosi tik apie 400 ligonių, o didesnėse džiovininkams ligoninėse yra apie 750 lovų. Alytaus m. s-bė turi įsteigusi vasarinį džiovininkų dispanserį. Kadangi Lietuvoje džiova apsikrėtusių yra apie 50.000 žmonių, tai ir savivaldybės rūpinasi sanatorijų statymu. Šią vasarą džiovininkų sanatorijos bus statomos Alytuje, Panevėžyje ir k.

MIEGAS

DR. JOHN L. RICE,
New York'o Miesto Sveikatos Komisijonierius

Paprastas žmogus visai nekreipia dėmesio—kokią svarbią rolę miegas vaidina mūsų gyvenime. Mažai težino, kad jie ilgiau gali apsieiti be maisto, negu be miego.

Laboratoriški bandymai parodo, kad miego stoka užmuša gyvulius greičiau, negu maisto stoka. Ir žmoniško kūno studijavimas parodo tas pačias pasekmes.

Tai dėl tos priežasties gydytojai ir viešos sveikatos vedėjai vis kalba apie aštuonių valandų miego kasnakt reikalingumą ir jie pabriežia, kodėl kiekvienas išmintingas žmogus privalo prie šio sveikatos reikalavimo prisilaikyti. Mes visi žinome, kad kaip tik nors vieną vakarą neišmiegame pilną skaitlių valandų, sekančią dieną jau netaip gerai jaučiamės. Bet mes galime apleisti vieną valgį į dieną ir nejausti jokio nesmagumo.

Drūčiai sergantis ligonis paprastai negali miegoti, bet kaip tik jis pradeda sveikti, tai jau miega ilgai ir giliai. Tas ligoje yra geras ženklas, nes miegant žmogaus kūnas pilnai pasilsi ir gauna progos pasveikti ir išnaujo atsistatyti. Šis atsistatymas vadinamas "metabolism" ir nuolat vyksta mūsų kūne. Ir dauguma to atnaujinimo atliekama, kuomet mes miegame, kada kūnas ir organai visai neįtempti.

Be miego, poilsis prisideda prie geresnės sveikatos. Visi turėtų stengtis kiek nors pasilsėti dieną ir vakare. Kelių minutų pasilsėjimas ryte, vidudienį, po pietų ir po vakarienės irgi suramins įtemptus muskulus, nervus ir kūno organus. Jeigu galima užmirškite nors trumpam laikui savo vargus ir biznio bėdas, ir pabandykite nors kelias minutas į dieną visai nei nemislyti.

Žmogus irgi reikalauja kokios nors permainos vakare. Tos permainos irgi prisideda prie geresnės sveikatos, ar tai bus skaitymas, kortų lošimas, judamieji paveikslai, ar pan. Tas viskas mus veda prie kitų žmonių, pasidalinimo naujomis mintimis; gauname naujų idėjų, kalbame apie įvairiausius dalykus. Kartais jie verčia žmogų gardžiai pasijuokti, kas irgi būtinai reikalinga sveikatai. Bėda su daugybe žmonių—jie neužtektinai juokiasi.

FLIS

NESILIAUJA PASLAPTINGI PADEGIMAI

Pagėgių apskrity veikia paslaptingi padegėjai, kurie paskutiniais metais sudegino 60—70 ūkininkų trobesių. Suėmus kelis jų narius, padegimai kurį laiką buvo sustoję, tačiau dabar vėl pradeda rodytis. Prieš kelias dienas vėl sudegė dviejų ūkininkų stambūs trobesiai, kurie kaip nustatyta, tikrai padegti. Policija net ieško asmenį, kuris pirm gaisro buvo užtiktas apie trobesius beslankiojant. Gyventojų tarpe dėl to kilusi didi panika, ūkininkai ištisas naktis saugo savo pašalius ir nei vieno svetimo žmogaus neprisileidžia. Senesni šios šalies gyventojai pasakoja, kad prieš 50 metų čionai keli malkų pirkliai iš Tauragės padeginėdavo trobesius, idant galėtų vėl atstatymui medžių parduoti.

LAIKAS UŽSIPRENUMERUOTI LRKSA ISTORIJĄ

Istoriją parašė Susivienymo garbės narys **kan. prof. F. Kemėšis.** Toje kelių šimtų puslapių knygoje atvaizduojama lietuvių išeivijos pradžia, jos priežastys; pirmųjų išeivių vargai ir rūpesčiai; pirmosios lietuvių kolonijos, draugijos, parapijos, pirmieji laikraščiai, profesijonalai, biznieriai; idėjinės kovos su lenkais, laisvamaniais; Susivienymo įsteigimas, jo jaunosios dienos, augimas, brendimas, įvairios reformos, vargai ir pasisekimai; fraternalė (savišalpos), tautinė, kultūrinė ir religinė veikla.

Knygos kaina bus 1 doleris.

Pinigus siųskite "Garso" vardu.

Saugiausia ir patogiausia yra siųsti pašto money orderiu.

Užsisakydami prenumeratą išpildykite ir kartu su pinigais siųskite žemiau padėtą kuponą:

Data .....

LRKSA Centrui,
P. O. Box 32,
Wilkes-Barre, Pa.

Gerbiamieji: Siunčiu 1 doleį ir teiksitės įrašyti mane "LRKSA Istorijos" prenumeratorių skaičiun.

Vardas-pavardė .....

..... *Street*

City ..... *State* .....

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį Skyrių Tvarko ir Prižiūri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

SVARBIAUSIAS DANTIS

Rašo Dr. G. J. BLOŽIS

Visi dantys yra svarbūs. Kiekvienas jų atlieka savo uždavinį kramtyme maisto, prisideda prie palaikymo tiesios dantų eilės, palaiko normaliai žandakaulių stovį ir sulaiko kitų dantų gedimą ir užsikrėtimą. Ištrauk tamsta bent kurį dantį, o už dviejų ar trijų metų patėmysi, kad kiti, šale spragos stovintieji dantys pasidarys kreivais, virstančiais spragon. Visas kramtymo aparatas taip susikraipys, kad maistas ims pasilikti prodantyse, smagenys pradės slinkti žemyn ir vargiai begalėsi džiaugtis geru virškinimu.

Svarbiausias dantis yra pirmas krūminis kūdikio burnoj. Šis dantis išdygsta šeštais metais kūdikio amžiaus užpakaly tuolaikinių dantų. Tėvai retai kada patėmija jį ir dažnai mano, kad jis dar kris ir todėl leidžia jam gesti. Pažinti šį dantį yra visai lengva. Jis yra didesnis už visus kitus dantis nuo priešakinio vidurinio danties. Kada vaikas sulaukia šeštų metų amžiaus, motina turėtų atydžiai ir dažnai apžiūrėti jo burną, surasti šį svarbų dantį ir saugoti jį nuo sugedimo.

Jūs esate matę žmonių su kreivais dantimis, atsikišusiais žandais, iškraipytomis lūpomis ir su labai prastomis veido išvaizdomis. Toki asmenys turi daug kliūčių savo gyvenime. Jiems priseina panešti daug nesmagumų draugijoj, šeimyniniame gyvenime ir daug susikrimtimo pačioj savo sąžinėj vien tik dėl savo prastos veido išvaizdos. Visi myli gražius žmones, turinčius simetrinį, patogų veidą. Jei tamsta turi sūnų ar dukterį, suprantama, tamsta linki jam ir jai daug pasisekimo ir laimės visame gyvenime. Užtai tamsta linki jam ir jai gražaus veido. Bet ar kuomet pamąstai dėl kokios priežasties kūdikio malonus, puikus veidas, metams bėgant, pavirsta į negražų veidą, su ilga nosim, persisukusiais žandais ir su atsikišusiais, lyg giltinės, dantimis. Kas tame kaltas? Gerbiamieji, čia kaltas labai dažnai pirmo krūminio danties pradimas.

Štai kame dalykas: šešių metų vaikas pergyvena tą savo amžiaus periodą kada jo dantys pradeda mainytis—pirmieji krinta, o antrieji dygsta. Tai yra svarbi permaina kūdikio gyvenime. Smarkus darbas eina visame kūne — žandakauliai auga, plečiasi, veido raumenys didėja ir kiekvienoj kūno daly svarbus perversmas vyksta. Dantų kritimas tęsiasi iki 12 metų vaiko amžiaus. Šiame laikotarpy — nuo šešių iki dvylikos metų — būna kritingas padėjimas burnoj. Atsiminkime, kad mūsų veido išvaizdą kontroliuoja dantys: jie palaiko žandus normalinėj sandraugoj, tuo tarpu ir lūpas ir skruostus. Jeigu mes prarastume savo dantis, mūsų veidas daug nukentėtų — lūpos sugriūtų vidun, skruostai įdubtų ir žandai maskatuotų į visas puses. Kūdikio žandų ir veido simetriją tuolaikiniems dantims krintant, palaiko pirmieji pastovieji krūminiai dantys. Jie tarnauja kaip stulpai, ant kurių rymo žandakauliai ir apie kuriuos dygsta kiti dantys. Išgriaukite namo stulpus ir visas namas sugrius: lyginai ištraukite šituos dantis ir visas kramtymo aparatas, sykiu su veido išvaizda, susigadins. Vaikas kanda ant šitų pastoviųjų krūminių dantų, jo žandai sueina tokion pozicijon, kokion daleidžia šitie dantys: jo lūpos turi tik tokias linijas ir kontūrą, kokios yra galimos esančioje dantų ir žandų padėty.

Daugumos vaikų pirmieji pastovieji krūminiai yra apleisti, sugedę ir dažnai užsikrėtę. Dažnai jie reikia ištraukti ir tuomi sudarkyti kūdikio visą veido simetriją ir jo kitų dantų normalinį dygimą ir suteikti progą įvairiems kėblumams, kylantiems dėl prastų dantų. "Kodėl tamsta nesutaisei šitų vaiko dantų, kol dar nebuvo vėlu?" užklausi motinas. "Juk jie dar kris, tai kam čia jie taisyti?.. išgirsti paprastą atsakymą. O, tu nelaimingas tamsume, kiek tu žalos svietui pridarai!

Yra sakoma, kad vaikai turi atkentėti už tėvų nuodėmes. Sakyčiau, ne tiek už nuodėmes, kiek už nežinojimą arba apsileidimą. Kiek randasi lietuvių motinų, kurios apžiūrėtų savo vaikų burnas? Daugumas nežino, kad jų vaikai turi dantis. Nestebėtina, kad užaugina sūnus ir dukteris silpnais, bedančiais, prasto veido ir nekokio proto.

Štai aną dieną ateina dantisto ofisan moteris su 15 metų dukterim. Mergaitė skaistaus veido, dailaus sudėjimo, bet su nenormaliai storomis lūpomis, atsikišusiais žandais. Jos priešakiniai dantys visai nesusisiekia. Ji gali kramtyti tik dviem ar trim galiniais dantimis. Ji šalinasi nuo jaunimo, mažai kas ją gerbia, vėpla vadina. Jai skurdu gyventi ir skauda širdį motinai. Kame tai priežastis? Šios mergaitės pirmi pastovieji krūminiai buvo ištraukti, kada ji buvo septynių metų senumo. Kiti dantys suaugo kreivai ir išvertė jos žandus laukan.

Kiek randasi tokių mergaičių ir bernaičių, tai sunku suskaitliuoti. Jeigu jūs tėmysite, tai sutiksite jų visur. Daugiau negu pusė žmonių turi nesimetrinius veidus. Tai didelė tėvų kaltė, tamsumo ir neatydumo ženklai.

KNYGA "MEILĖ PRIE MIČIGANO"

Lietuvoje leidžiamai Arėjo Vitkausko amerikoniškų novelių (short stories) ir užrašų knygai (viso 51 rašinys), vardu "MEILĖ PRIE MIČIGANO," išsiųstas labai tikslus viršeliui paveikslas Čikagos žinomo lietuvio dailininko Miko Šile ikio darbo, (šis dailininkas yra gavęs iš Čikagos Art Institut premiją už savo paveikslą "Siuvėjas"). Gražus amerikiečio lietuvio dailininko paveikslas viršelyje knygos, parašytos iš Amerikos gyvenimo, sudarys jaukų darnumą. Knyga bus platinama ir Amerikoje. Autoriaus adresas: Mr. Arėjas Vitkauskas, 2138 W. Coulter St., Chicago, Ill.

LRKSA. NARIŲ DĖMESIUI

L. R. K. S. A. ŽENKLELIAI IR ŽIEDAI

Jei nori, kad mūsų brangi organizacija augtų narinis ir juose bujotų fraternalizmo dvasia, tai geriausias būdas to atsiekt nešiojant šios organizacijos ženklelius arba žiedus. Jei kuris narys-ė dar neturi minėtų ženklelių, tai privalėtų įsigyti. Kainos yra sekamos:

LRKSA moteriškos sagutės	$1.50
LRKSA moteriškos spilkos	1.00
LRKSA vyriškos spilkos..	1.50
LRKSA vyriškos spilkos..	1.00
LRKSA žiedai 10 karatų..	7.50

Reikalaudami ženklelių ir žiedų Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ
73 E. South St., P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

JAUNIMO KAMPELIS

PAVASARIOP

Sveiki gyvi, spinduliukai,
jūs, pavasario vaikiukai!
Vos pamatę jūsų būrį,
džiaugiasi visi sužiūrę!..
Dar žiemos nekrito pančiai,
dar laukinei vargšei ančiai
paplaukyti kur nebūtų,
bet—kad viltys nepražūtų—
jūs šiltėjate kasdieną,
lyg kartodami mums vieną:
žiemą šaltį iškentėję,
eikite jūs atsidėję
naujo pranašo žiūrėti—
saulute pasigerėti!..
Spinduliukai atkeliavę,
žemę laisvėn išvadavę,
neša naują dvasią, buitį,
kyla siekiai, tiek užguiti!..

Arėjas Vitkauskas

BUS DAUG SURPRIZŲ

Atvažiuoja Amerikon Sonja Henie, Norvegijos ledų čiaužytoja, visi norvegai su pasididžiavimu visur lankosi, kur tik ji pasirodo. Atvažiuoja Amerikon Italijos dviratininkas Francetti, visi italai didžiuojasi savo tautiečiu. Panašiai daro visos tautos, kuomet čia atvyksta jų žvaigždės. Ir mes, lietuviai, šiemet turėsime kuo pasididžiuoti.

Šią vasarą iš Lietuvos atvyksta ne vienas atsižymėjęs sportininkas, bet net penkiolika jų. Ar mes, čiagimiai lietuviai, neturėsime kuo pasididžiuoti ir pasidžiaugti? Taip. Žinoma.

Dabar visaip spėliojama apie Lietuvos sportininkų išsilavinimą. Ar jie pasirodys galingesni už mūsų jaunuolius sportininkus? Kituose sportuose, kuriuose Lietuvos sportininkai dar neturėjo progos tinkamai išsilavinti, gal būt, negalės įveikti mūsiškius, bet kadangi lietuviai yra labai pažangūs, tai galima tikėtis visko. O iš antros pusės gali būt ir tokių rungtynių, kuriose mūsiškius amerikonus nugalės Lietuvos svečiai.

Dabar tėmykite laikraščiuose pranešimus apie sporto rungtynių maršrutą ir įvairius parengimus Lietuvos žymiųjų sportininkų priėmimui ir pagerbimui.

L. Labanauskas

KASGI TO NENORI?

Ar yra tokių jaunuolių, kurie nenorėtų pamatyti žymiuosius sportininkus? Manau, kad tokių yra labai mažai. Atvažiuoja sporto žvaigždės į jų miestą ir Amerikos jaunuoliai deda viską į šalį, ir bėga juos pamatyti.

Galima tad suprasti koks bus susidomėjimas, kuomet šią vasarą Amerikon atvažiuos Lietuvos rinktiniausieji sportininkai. Amerikos lietuvių jaunimas turės progą pamatyti juos įvairiuose sportuose, nes jie lankys žymesnes Amerikos lietuvių kolonijas. O kas svarbiausia, tai kolonijos gaus pamatyti netik Lietuvos sporto žvaigždes, bet ir savo mėgiamiausius vietinius sportininkus, kurie dabar treineruojasi, kad sudarius stiprią konkurenciją Lietuvos svečiams sportininkams.

Kiekvienoj kolonijoj Lietuvos svečius priimkime kaip pridera. O kad tai padarius, dabar reikia pasistengti sukelti fondus padengimui lėšų, be kurių nebus galima apsieiti. Tam reikalui susidarę komisijos visos veikia išsijuosę, kad tinkamai prisiruošus priėmimui mūsų tėvų šalelės žymiausių sportininkų.

L. Labanauskas

LIETUVIŲ KALBOS KURSAI

Hartford, Conn. — Kas ketvirtadienio vakarą, 8 val., mokyklos kambaryje būna lietuvių kalbos kursai. Jaunimo mažai ateina turėtų būt daugiau. Taigi, ir kviečiame atsilankyti.

Didžiąją savaitę pamokų nebuvo, nes bažnyčioje buvo išpažinčių klausymas. Bet dabar vėl pradedame. Tėvai, paraginkite savo jaunimą mokytis bent skaityti lietuvių kalba.

CHICAGIEČIAI LAIMĖJO ŽAIDIMĄ

Dayton, Ohio. — Balandžio 10 dieną atvyko į Daytoną būrys jaunimo iš Chicagos, būtent. Marquette Park vyčiai, ir jų basketball komanda. Žaidžiant su Daytono Vyčių 96 kuopos komanda, chicagiečiai laimėjo 28—24.

Po lošimo svečiai buvo priimti ir pavaišinti bažnytinėj svetainėj. Ant rytojaus buvo bankietas pagerbimui svečių. Klebonas S. Praspalius pasveikino visus vyčius ir kalbėjo apie vienybės reikšmę. Taip pat kalbėjo svečias Jack Juozaitis, gerai žinomas veikėjas iš Chicagos.

Balandžio 23-čią vyčiai, vadovaujant Elenai Žilinskaitei ir Adelei Miliškevičiūtei, rengia pramogą. Visi nariai ir jų draugai kviečiami dalyvauti. Pelnas skiriamas Vyčių seimo reikalams, kuris įvyks Daytone rugpiūčio 3, 4 ir 5 dd.

Korespondentė

MĮSLĖS

1. Žalia žolė, bet ne žolė, su uodega, bet ne pelė.
2. Panelė balta, marškiniai raudoni, kai juos velki, tai verki.
3. Gyvena be kūno, kalba be liežuvio, niekas jo nemato, bet kiekvienas girdi.
4. Eina per vandenį—nesušlampa, eina per šiaudus—nesušiugžda.
5. Penki tvartai, vienos durys.
6. Miške gimęs, miške augęs, išeina ant lauko, kepures trauko.
7. Be kirvio, be kirvelio, be grąžto be grąžtelio, be medžio be medelio padirba tiltą.
8. Dvi seselės per kalnelį nesusieina.
9. Juoditskio balaitėj nuklimpo kumelaitė; penki vilkai traukė, du vanagai laukė.
10. Kas pirmas į bažnyčią eina?

1. Bulvė. 2. Svogūnas. 3. Aidas. 4. Šešėlis. 5. Pirštinė. 6. Kryžius. 7. Žiema, ledas. 8. Akys. 9. Bliūdas, pirštai, akys. 10. Raktas.

JUOKELIAI

Dievobaimingas

— Na, sūnau, kaip tau pasisekė egzaminai?—klausia tėvas sūnaus, grįžusio iš egzaminų.

— Visai gerai, tik mano mokytojas kažkodėl buvo labai dievobaimingas.

— Kaip tai dievobaimingas?

— Nagi, jis po kiekvieno mano atsakymo pridurdavo: "O Tu baimgus Dieve!"

Sapnas

— Mamyte, kaip vadinasi tas didelis žvėris, kurį aš sapnavau?—klausia pabudusi dukrelė.

— O ką aš žinau, kokį žvėrį tu sapnavai.

— Kaip nežinai? Juk mudvi abidvi kartu nuo jo bėgome.

Tikras Paaiškinimas

Vaikas: "Tėveli, kodėl gandras stovi ant vienos kojos?"

Tėvas: "Kaip čia tau pasakius?.. matai, jei pakeltų antrą koją, tada išgriūtų."

Per Egzaminus

— Pone abituriente, pasakyk man, kokia vandens jėga stipriausia?

— Moters ašaros!

Petrukas eina su dėde. Netikėtai jis randa adatą.

— Dėde,—sako Petrukas.—Padaryk man vežimą.

— Vaikuti, na kaip gi aš jį tau padarysiu?

— Mamytė sakė, kad tu iš adatos visada vežimą padarai.

Mokytojas: Tavo rašinys šitą kartą labai blogas. Aš turėsiu tai pranešti tavo tėvui?

Mokinys: Prašau, gal jis pasistengs kitą kartą geriau parašyti.

Mokytojas: Jei aš atsistočiau ant galvos, ar man kraujas subėgtų galvon?

Mokinys: Taip.

Mokytojas: Kodėl gi man kraujas nesubėga į kojas? Juk aš ir dabar stoviu ant kojų.

Mokinys: Todėl, kad kojose nėra tuščios.

J. ŽILEVIČIUS, L. M.

MIKAS PETRAUSKAS

(Iš veikalo "Amerikos Lietuviai Muzikos Garsuose")

Mikas Petrauskas buvo pirmutinis lietuvis muzikas, baigęs savo profesijoje aukštuosius mokslus, kuris atvažiavo į šią šalį. Jis atvažiavo 1907 m. birželio 13 d., reiškia 30 metų atgal. Inteligentija, kurios labai mažai dar buvo, Petrauską labai širdingai sutiko, bet plačioji liaudis dar nenusivokė muzikos srityje, pradžioje savotiškai į Petrausko pradėtą darbą žiūrėdavo. Kaip Petrauskui sekėsi darbas pradžioje, aiškumo dėliai paduodu čia jo paties rašytų prisiminimų ištrauką iš 1927 m. "Sandaros"—"Kaip ir išpažintis."

"...atvažiavus Amerikon būvis pasirodė begalo sunkus: žmonės lietuviai tuomet buvo mažai apsišvietę; kiti, kurie šiek tiek prasitrynę, tai į viską žiūrėjo per partijos akinius; na, sunku buvo kad ir kultūrinį darbą dirbti. Padarai koncertą (turima minty pirmutinius koncertus. Ž.), ir būna arti lietuviška karčiama. Kartais vienas kitas karčiamninko klijentas irgi ateina koncertan. Karčiamninkui išrodo, kad tai jo bizniui negerai, žmonės mažiau begeria. Todėl buvo atsitikimų, kad karčiamninkas atsiunčia savo bernus ir tie pradeda daryt "koncertą"—triukšmą ir mano koncertą suardo. Kartais pasitaikydavo salė prie karčiamos, tai karčiamninkas, laike koncerto, atsiunčia savo "bartenderius" ir tie nešioja gėrimus po salę, kuomet pildai koncertą.

Vienoj vietoj, su atsidėjimu giedu koncertinę ariją Mozarto, o "bartenderiai," be jokių atodairų, vaikščioja publikos tarpe ir šaukia: "ką gersi?" Aš dainavęs sustojau ir paprašiau p. M. Paltanavičiaus ("Amerikos Lietuvio" buvęs redaktorius, dabar jau miręs. Ž.), kuris man 1907 m. padėjo Amerikoje koncertus rengti, kad "bartenderius" nors laike koncerto nuo tokio biznio sustabdytų. M. Paltanavičius tą padarė, bet atėjo pats karčiamninkas su savo banda, pertraukė mano koncertą galutinai ir mes turėjome eit lauk. Tai dalelė nuotikių, su kuriais prisėjo susitikti kultūros darbą dirbant. (Pats M. Petrauskas man yra sakęs atsitikimą, kad karčiamninkas grąžino už salę sumokėtus pinigus ir paprašė užleisti salę bizniui, nes tokie koncertai, girdi, gadina jam biznį. Ž.).

Susitikdavau žmonių, kurie apie muziką visai nieko nežino, bet labai drąsiai "mokydavo" mane ir aš visai dėl to nepykdavau...

Sustojus man Chicagoje 1907 m., susidarė choras, kurį vėliau pavadinome "Birutė." Prie choro prisidėjo tų laikų bene visa inteligentija: pp. Balutis, dr. Zimontas, dr. Kasputis, dr. Kulis, adv. Gugis, A. Olšauskas, I. Ilgaudas ir daug kitų...

Chorą kurį laiką mokinau veltui. Pagaliau paprašiau, kad būtų man mokama nors trys doleriai už vakaro repeticiją. Prasidėjo chore lyg nepasitenkinimas ir, žinoma ,tartasi, ar verta tiek mokėti. Vienas choro narys atsistojo ir sako: "aš dirbu skalbykloje ir gerai gyvenu su skalbyklos šeimininku, tai paprašysiu šeimininko ir Petrauskui darbo skalbykloj, tai mums tuomet gal užteks mokėt jam vieno dol. už repeticiją." Aš supratau, kad tas žmogus ne kokiai mano asmens pajuokai tą sako, bet jam taip išrodo geriausia ir aš į tai atsakiau: "Vyrai! jeigu aš tą daryčiau, ką štai vienas iš choro narių sakė, tai aš būčiau daugel žvilgsnių neteisingas ir nesąžiningas žmogus. Aš mokinaus muzikos apie 25 metus, leidau tai profesijai pinigus ir darbą įgijimui žinių, kurios tai profesijai reikalingos ir kas yra reikalinga žmonių lavinimui,—pagaliau eičiau skalbyklon atimdinėti vietą iš tokio žmogaus, kurs kaip kartas tinka skalbyklai. Kur pastarasis rastų sau duoną, jeigu eičiau ne sulig savo profesijos atiimdinėti kąsnį duonos nuo tikro, paprasto darbininko ir gal varguolio? Būtų mano prasižengimas prieš visuomenę, kad nedirbu to darbo, kurį mažiau kas gali dirbti ir nusikalsčiau prieš tą patį varguolį, kuris neturi jokio amato."

Mano atsakymas paveikė gerai ir "Birutės" mokinimas prasidėjo su tridoleriniu apmokėjimu."

* * *

Chicagoje dar šiandien kai kurie senesnieji prisimena pirmąjį Chicagoje Petrausko viešą koncertą, pasakoja, kad, girdi, laike koncerto garsiai tarp savęs kalbėjęsis, o kai kurie iš ložų vienas kitam garsiai šaukę: "mislijau, kad čia kažin kas bus, o jis tik visą vakarą dainuoja ir dainuoja!" Taip sako p. Ks. Strumskis, savo įspūdžius iš šono pastebėjęs, kaip korektingus vaizdus. P. Vincas Greičius prisimindamas apie Petrauską man rašo spiebendrą nuotaiką pirmutinio koncerto Chicagoje: "Pamenu, kaip jo pirmas koncertas buvo karštai žmonių sutiktas. Gėlės, kaip snaiguolės krito iš balkono ant to mūsų pirmojo trubadūro galvos. Kiek pamenu, daug darbavosi su M. P. Chicagoje B. K. Balutis, Ilgaudas, Strumskis ir kiti." Čia mes matome du dalyku: plačioji liaudis, kaip matėme pradžioje nesuprato dar muzikos reikšmės ir koncertų, tuo tarpu intelligentija rėmė visomis išgalėmis Petrausko misiją, ir skiepijo pirčiosiose masėse. Po to koncerto begalo gražios recenzijos buvo talpinamos spaudoje.

Kuomet buvo jo pirmutinis koncertas Brooklyne ir tuosyk statė pirmą kartą "Kaminakrėtį ir Malūninką," publikos prigužėjo pilnutėlė svetainė, kuri pareikalavo, girdi, "jei tu moki lietuviškai dainuoti, padainuok mums "Marseljetę" (matyk, jis buvo žinomas, kaip autorius revoliucinių dainų, kurias 1910 m. Tilžėje išleido "Lietuvos Socialistų Sąjunga." Kaip caro valdžios priešininkas bėgo iš Lietuvos Amerikon) lietuviškai!" Na, suprantama, kad tokį griežtą reikalavimą teko patenkinti.

* * *

Pažinę arčiau Petrauską labai jį aukštai vertina. Kur tik būdavęs koks jaunimo susirinkimas, visuomet Petrauskas sugebėdavo savo autoritetu paveikti jaunimą ir jam vadovauti, įmdamasis vesti ratelius, tautiškus šokius, liaudies daineles, pasakas, net ir Lietuvos istorijos kai ką gražioje formoje papasakodavęs. Anot inžinieriaus Gabrėno pasakojimų, girdi, jei ne M. Petrauskas, kuris sugebėjo taip gražiai į jaunimą psikologiniai veikti, daugelis būtų šiandien ištautėję, atsitraukę nuo lietuviško veikimo ir lietuviškai nebekalbėtų. Jo dėka, buvusių jo mokinių ir šiaip pažįstamų palaikiusių artimus ryšius su juo, šiandien yra garbingi išeivijoje veikėjai, gražiai kalba lietuviškai ir skaito lietuvišką spaudą.

* * *

Kur tik jis ilgesnį laiką, kokioje nors didesnėje kolonijoje sustodavo, visur organizuodavo — didesnius ar mažesnius — chorus, bet iš jų iki šiol beužsiliko vos tik du: Chicagoje "Birutė" ir Bostone "Gabija."

* * *

Ką Petrauskas veikė, viską jis stengėsi taip tvarkyti, kad jo darbai liktųsi ilgiems metams. Jis suprato, kad lietuviams reikia, šale choro, ir rimtų visų rūšių specialistų muzikoje. Tuo tikslu jis, taip pat, kur tik ilgiau apsigyvendavo, pradėdavo steigti muzikos konservatorijas. Pats būdamas diplomuotas, gerai pažinojo rusų konservatorijos tvarką ir mokslo metodus, nes pats buvo baigęs Petrapilio konservatoriją gaudamas diplomą dainininko specialybėje. To pat typo laikydamasis bandė ir Amerikoje muzikos konservatorijas kurti. Tikrumoje kalbant, tos konservatorijos nebūvo pilnoje prasmėje to žodžio aukštosiomis muzikos mokyklomis, kai jos yra suprantamos Europoje, bet paprastos muzikos mokyklos, kurios teikia visapusį prirengimą prie konservatorijos, arba kaip čia Amerikoje esti, prie universiteto esamų muzikos fakultetų.

Pats dar būdamas vos tik iš konservatorijos išėjęs, nebuvo ganėtinai prisirengęs konservatorijos kurso vedimui, tai tuo tarpu muzikos mokykloms buvo kuo geriausia atatinkąs. Taip pat ir kitų specialybių muzikoje sunku buvo gauti aukštosios muzikos studijoms moksliniai prisirengusių specialistų. Jis prisižiūrėjo, kad šiame krašte labai imponuoja lietuvius tokie vaizdai, kurie svetimtaučiuose yra gerbiami, kt.: kolegijos, universitetai, akademijos, muzikos konservatorijos ir tp., mažesnės įstaigos neužimponuos lietuvio, ypatingai jaunimo. Tokiu būdu, kuomet į privatiškas mokyklas tais laikais autoritetai mažai kreipdavo dėmesio, tat jis nieko nelaukdamas ir pradėjo tas muzikos mokyklas lietuviams steigti pavadindamas konservatorijomis. Sumanymas gražus ir visų remtinas, o jų tikslas dar prakilnesnis: "KELTI LIETUVIŠKĄ MENĄ," todėl visi, kas tik suprato to darbo reikšmę, atvira širdimi ėjo pagelbon. To pasekos, kaip matysime vėliau, buvo begalo didelės.

1910 m. birželio 5 d. buvo atidaryta pirmutinė, kur ji būtų, lietuviška muzikos konservatorija Chicagoje. Tų pat metų "Vien. Liet." Nr. 33 randame išspausdintą statutą su konservatorijos programa. Kad aiškiau būtų suprantamas Petrausko įsteigtos konservatorijos tikslas, paduosiu keletą ištraukų.

"Lietuviškos Muzikos Konservatorijos" tikslas: suteikti mokiniams pilną muzikališkąjį išsilavinimą. Konservatorija rengs netik virtuozus-dailininkus, bet ir pedagogus-mokytojus."

Programa susidėjo iš speciališkųjų ir "priverstinųjų" dalykų. Speciališkieji buvo šie: "dainavimas, smuikas, piano, teorijos (harmonija, kontrapunktas, fūga ir formos)." Taip pat buvo ir orkestriniai muzikos instrumentai mokinami. "Priverstini (tiems instrumentams be speciališkojo. Ž.): elementariškoji teorija, solfeggio, harmonija, encyklopedija, muzikos istorija ir tt."

Baigusiems buvo duodami liudymai ir diplomai. "Paliudymus gaus tie, kurie užbaigę vieną iš speciališkųjų dalykų, bus lankę priverstinuosius dalykus paskirtą laiką ir išlaikę egzaminus pagal konservatorijos programą. Diplomus gaus tie, kurie užbaigę vieną iš speciališkųjų dalykų, užbaigę priverstinuosius, draug ir piano su pedagogiškuoju kursu, ir pianistai ar vargoninkai praeis visus pavyzdžius kontrapunkto. Taipgi turi būti pabaigę nors 4 klases (jeigu Europoje) mokslišką dalykų; jeigu Amerikoje—tai public school ir nors du metu kad būtų lankę high school arba kitokias tam lygias mokyklas. Pirmieji gaus titulą: MUZIKOS MOKYTOJAS, antrieji — LIUOSO MENO DAILININKAS." Neilgai tai įstaigai teko veikti, nes dėl stokos mokinių Petrauskas išvažiavo Europon, tokiu būdu pirmutinė lietuviška konservatorija užsidarė; prie to dar prisidėjo ir kiti dalykai, kurių, dėl stokos vietos, nėra galimybės aprašyti.

Tokios pat rūšies lietuviška konservatorija buvo 1913 m. atidaryta ir Brooklyne, kurioje piano skyrių vedė Povilas Čiurlionis, garsaus menininko K. Čiurlionies brolis. Povilas tuosyk vargoninkavo "Aušros Vartų parapijoje" New Yorke, pas kun. Šeštoką. Tos konservatorijos skyriai buvo Waterbury, Conn., Elizabeth ir Newark, N. J.; į tuos miestus važiuodavo jie pats ir vietoje turėjo savo pavaduotojus. Suprantama, darbas buvo begalo sunkus ir tas atsiliepė vėliau į jo sveikatą. Neilgai ir tos mokyklos veikė.

Trečiąją ir paskutiniąją buvo įsteigęs Bostone 1914 m. visiškai biznio pamatais; buvo pardavinėjami šėrai visoje Amerikoje. Bostone konservatorija veikė ilgiausia ir davė keletą rimtų muzikos srityje veikėjų: P. Rimkus—dainininkas, Bačiulis—daug veikalų parašęs ir išleidęs Amerikoje, M. Karbauskas (miręs) ir Varaitis—vargoninkai ir tt. Pirmutinė užbaigusi dainavimo skyrių ir 1917 m. gavusi mokytojos laipsnio diplomą—Ona Liutkevičiūtė, kuri vėliau ištekėjo už J. Kerdiejaus ir 1936 m. balandžio 30 mirė (taip pat ir jos vyras).

Kadangi bus įdomu susipažinti arčiau su tos konservatorijos savotišku organizavimo būdu, nes pirmutinės buvo vien tik idėjiniais sumetimais organizuojamos, čia paduosiu ištraukas iš a. a. J. Kerdiejaus rašto tilpusio "Ateities" 1915 m. 38 Nr.:

"...rašančiam šį straipsnį asmeniui, t. y. man užėjus pas lietuvišką advokatą, p. Howardo ofisan, teko matyti naują dokumentą išgautą iš Massachusetts valstijos, parodant inkorporavimą lietuvių viešos kultūrinės įstaigos. Dokumentas išduotas rugsėjo 10 d. 1915 m.

Tikslas tos įstaigos dokumente yra pažymėtas maždaug toks:

Massachusetts valstija šiuomi pažymi, kad MIKAS PETRAUSKAS, PRANAS RUPKELIS, PETRAS ČAPLIKAS ir WILLIAM F. J. HOWARDAS pasiryžo įsteigti korporaciją vardu LIETUVIŠKA MUZIKOS KONSERVATORIJA, Inc., su tikslu: duoti instrukcijas su fiziško ir vokališko kultūrinimo. Suteikti artistams ir kitiems tos rūšies veikėjams oratorijas, bažnytinių chorų vedėjų vietas ir kt. Prirengti mokytojus ir steigti muzikališkas agentūras. Leisti pirkti ir parduoti įvairių rūšių muziką ir muzikališkas kompozicijas. Išdirbti, pirkti, parduoti ir vertelgauti visokiais muzikališkais instrumentais. Išduoti paliudymus, diplomus, paliudijančius muzikos ir dramos mokslo pažinimą. Veikti visuose dalykuose, kurie tik reikalingi ir naudingi atsiekimui minėtų tikslų arba padidinimui pelno su pamatiniu kapitalu $25,000. Viešas turtas—nominališka vertė $5.00. Sumon pamatinio kapitalo dabar paimta 58 akcijos. Įmokėta sekančiai: pinigais pilnai užmokėta už 58 akcijas (šėrus).

Po paliudymo pasirašo savo ranka ir valstybės štampelį pridėjo Massachusetts valstijos (Commonwealth of Massachusetts) sekretorius ALBERT P. LANGTRY..."

Nors pačiame akte yra daug kas nesuprantama, gal čia vertėjo kaltė, bet visgi susidaro visiškai skirtingas vaizdas šios įstaigos nuo Chicagoje buvusios. Čia jau norėta visiškai biziniškais pamatais sutvarkyti. Kaip sekėsi šėrų pardavimas, kol kas neteko surasti medžiagos, bet aišku yra, kad ji irgi neilgai veikė, nors ilgiau už pirmutines. Mokiniais neteko skųstis, nes baigiant 1917 mokslo metus būta 69 mokinių ("Ateitis," Nr. 28, 1917 m.).

Ta įstaiga turėjo savo skyrius kone visuose apylinkės miestuose, taip pat ir chorus (vaikų, suaugusių) ir muzikos ansamblius, kuriuos naudodavo savo parengimuose: operetėse, koncertuose, išvažiavimuose. Bostone šios įstaigos vardu tikrai daug buvo veikiama. Pav.: jos vardu statomos operetės, koncertai, leidžiamos gaidos. Didžiausis Petrausko apčiuopiamųjų darbų veikimas Bostone buvo su "Gabija" ir su konservatorija.

* * *

Kai Petrauskas pradėjo rengti koncertus su chorais, pastebėjo, kad nėra repertuaro chorams tinkamų dainų, solistams ar ansambliui; kad ir nebūdamas specialybėje kompozitorius, vistik ėmėsi ir kompozicijos darbo, kad užkišus spragą. Kadangi pradžioje jaunystės jis vargoninkavo, tat pastojęs konservatorijon mokintis, visus "priverstinuosius" (taip jis vadino visus antraeilius mokslo dalykus, kurie pereinami paviršutiniai, vien tik bendram apsipažinimui, bet ne kaip specialistai; taip esti visose specialybėse) dalykus giliau suprato, nors juose ir neišspecializavo. Baigęs konservatoriją dainininko specialybę, pastebėjo lietuvių muzikos literatūroje trūkumą muzikos veikalų. Turėdamas patraukimą prie kompozicijos ir jausdamasis esąs ganėtinai neprisirengęs, šiek tiek pasimokinęs pas Max Roger'į, žymų vokiečių kompozitorių, bando pirmuosius kompozicijos darbus. Imant grynai specialisto kompozitoriaus-teoretiko akimis, jo visa kūryba net elementarinėse dalyse daug ko pageidauja, bet idėjinėse ji yra nejvertinamai brangi lietuvio sielai, nors svetimtaučiai kompozitoriai profesionalai ir su panieka žiūri į panašios rūšies darbus (iš grynai teknikinės pusės kūryboje).

Matyti jis pats gilumoje sielos tą savo trūkumą suprato, nes vienas jo artimas draugas (R.) rašytame man laiške prisimena, kad, girdi, Petrauskas sako, jog tyčia rašąs menkučius pritarimus, kad lietuviai pajėgtų, kad ir mažai prasilavinę, jais naudotis. Tai labai aukštos kultūros asmens mandagus prisipažinimas savo profesijoj, kuria paskutiniaisiais gyvenimo metais didžiavosi. Čia ne vieta grynai moksliniams ir teknikiniams aiškinimams, tai specialistų dalykas, bet tą pripuolamai prisiminiau, kad tuo pačiu atsakyti į gausinius paklausimus daugel kartų, kodėl jo veikalai nepopuliarūs Lietuvoje ar bendrai kai kas svetimtaučių tarpe visiškai nevartotina, nors kitų lietuvių kompozitorių jie yra vartojami. Taip pat paaiškės, kodėl "Eglė Žalčių Karalienė" pirmutinė lietuviška opera (nors daugelis kai kurias jo operetes operomis vadina, bet jos savo forma yra tipingos operetės ir tik "Eglė" yra tipinga opera, išlaikanti jos formas) nėra statoma Lietuvos Valstybės Operoje, kuomet trys, parašytos pastaraisiais laikais lietuviškos originalės operos lietuvių kompozitorių, yra vaidinamos.

Atsimenu labai nemalonų Mikui atsitikimą su "Egle," kuomet jis prisiuntė iš Amerikos savo broliui Kiprui, pasiūlydamas ją pastatyti Kauno Operoje. Daugelis nudžiugo pirmosios lietuviškos operos pasirodymu (solistų tarpe) ir greit ėmėsi darbo. Susirinkę solistai, sulig nurodytais balsais, Teatro Rūmuose, ėmėsi pirmo skaitymo apsipažinimui. Daėjo iki antro akto ir brolis Kipras pirmas atsikėlė, pamojo ranka mesdamas knygą sėdynėn. Ką pasakė, nebeatsimenu, bet po to visi išsiskirstė ir daugiau jau niekas nebebandė jos žiūrėti. Kipras labai nemaloniai jautėsi prieš brolį, bet jam paraše atvirai, kad ji negali būti statoma, nes neapsimoka dėti į ją tiek darbo, kiek ji reikalauja.

Galima įsivaizduoti, kaip jautėsi po to operos autorius. Kiek jis į ją įdėjo energijos, laiko, kapitalo ir kaip jis norėjo visa širdimi sukurti ką nors didelio ir pagrindinio Lietuvos garbei, dėl kurios tiek kentėjo, rusų valdžios buvo persekiojamas, kurios dėka turėjo iš Lietuvos pasišalinti,—ir štai begalinis smūgis... Tas tiek jį paveikė, kad pradėjo nervų liga sirgti ir pradėjo reikštis, net Bostone dar gyvenant, labai rimti prajovai.

Lietuvos Operos vadovai visgi galėjo nors dalį jos pastatyti, kad ir tautinių švenčių minėjimų proga, vietoje kai kada statomų visiškai menkos vertės dalykų ir tai svetimtaučių. Tuomi būtų pagerbti nors dalinai Amerikos lietuviai, kurių pinigais ir triūsu tiek daug gaidų choramis ir solistams Petrauskas yra parašęs, o amerikiečiai jas išleido, pamėgo ir dainavo, o Lietuva tuosyk amerikiečiams nieko negalėjo duoti, nes pati toje srityje nieko neturėjo. Taip tat atsitiko su pirmutine, originale, lietuvio muziko parašyta opera. Dabar pasižiūrėkime, kaip dalykai stovi su jo operetėmis.

(bus daugiau)

BIZNIERIAI, SKELBKITĖS "GARSE"

Asmeniškai lydima
DIDŽIOJI VASAROS EKSKURSIJA
Į LIETUVĄ
Milžiniškuoju ekspresiniu laivu
BERENGARIA BIRŽ. JUNE 19 D.
Išplaukia iš New Yorko tiesiai į Cherbourgą, o iš ten geležinkeliu į Klaipėdą

VAŽIUOKIT PER CUNARD ŠIAIS METAIS

Ekskursiją lydės plačiai žinomas ir nuodugniai kelionės reikalus ištyręs vadas p. P. BUKŠNAITIS. Puiki proga keliauti vienu pasaulio didžiausiųjų laivų. Gražūs kambariai, skanus maistas ir puikus Cunard patarnavimas 3-čios klasės keleiviams. Tik 6 dienos vandeniu!
Platesnių informacijų teikia arčiausias agentas, ar
CUNARD WHITE STAR
25 BROADWAY
New York

NAUJI MUZIKOS, DAINŲ IR GIESMIŲ KŪRINIAI

"Garso" Administracijoj Galit Gaut Naujos Gražios Muzikos, Dainų ir Giesmių.

VANAGAIČIO DAINOS

1. **MARGUČIO DAINOS** (III dalis). 49 dainos išleistos mažos knygelės formate. Visos dainos linksmos, gražios ir tinka dainuoti kiekvienam suėjime. ..... 25c.
2. **DAINUOK.** Pradžios mokykloms labai lengvutės dainelės. I ir II dalis. Tinka ne tik vaikučiams, bet ir paaugėjusiems. 50c.
3. **MARGUČIO DAINOS** (II dalis). 70 dainų su piano pritarimu. Kiekvienas, kuris moka bent kiek pianą skambinti, ras šioj knygoj sau malonumą. Lengvutės, komiškos ir patriotingos dainelės 2.00

NAUJI GIESMYNĖLIAI

Žodžius ir meliodijas paraše SEIRIJŲ JUOZAS

1. **ADVENTO IR KALĖDINĖS GIESMĖS.** Harmonizavo J. Žilevičius (34 giesmės) ..... 50c.
2. **GAVĖNIOS IR VELYKŲ GIESMĖS.** Harmonizavo Al. Kačanauskas (30 giesmių) ..... 50c.
3. **GEGUŽĖS MĖNESIO GIESMĖS.** Harmonizavo Al. Kačanauskas (28 giesmės) ..... 35c.
4. **ŠVENČ. SAKRAMENTO GIESMĖS.** Harmonizavo Al. Kačanauskas (9 giesmės) ..... 15c.
5. **BIRŽELIO MĖN. GIESMĖS.** Harmonizavo Al. Kačanauskas. (36 giesmės) ..... 50c.
6. **GIESMĖS Į DIEVĄ.** Harmonizavo Al. Kačanauskas (18 giesmių) ..... 25c.

ANTANO BAČIULIO MUZIKA

1. **AUDRA PRIEŠ DIENĄ** (solo) 1.00
2. **ŽVAIGŽDUTĖ** (solo) ir **AUŠTA RYTAS** (duetas) ..... 75c.
3. **OI, DAINOS** (solo arba duetas) ..... 50c.
4. **PIEMENĖLIS** (duetas) 50c
4. **O LAISVĖ** (mišram kvartetui arba chorui) ..... 50c.
5. **ARTOJAS** (solo žemam balsui ir pianui) ..... 75c.
6. **MEILĖ** (solo balsui, smuikui ir pianui, lietuvių ir anglų kalbose) 1.00
7. **LIETUVA** (solo balsui, smuikui ir pianui) 1.00
8. **NOKTURNIS** (duetas balsui ir sopranui) 1.25
9. **KO VĖJAI PUČIA** (keturiems balsams) ..... 50c.
10. **JONAS IR SIJONAS IR SUKTINIS** (solo balsui ir pianui) ..... 75c.

Reikalaukite:
"GARSO" ADMINISTRACIJOJ
P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KORESPONDENCIJOS IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE

HINSDALE, ILLINOIS

Žymiai Padidėjo Seminarijos Knygynas

Paskutinėmis dienomis žymiai padidėjo Marijonų Seminarijos knygyno įtalpa, kai susilaukta nemažai knygų iš knygynėlio neseniai mirusio a. a. kun. Juozapo Svirsko, buvusio šv. Mykolo parapijos (Chicago, Ill.) klebono.

A. a. kun. Svirskas savo testamente knygyną paliko vienam savo giminaičiui gyvenančiam Lietuvoje. Šis asmuo parsitraukė sau tas knygas, kurios jam reikalingos. Kadangi būta taip pat nemaža knygų, daugiausia anglų kalboje, kurios a. a. kun. Svirsko giminaičiui nebuvo naudingos, šis, testamento išpildytojų patariamas, malonėjo jas padovanoti Marijonų seminarijos knygynui.

Knygų iš viso padovanota arti pusketvirto ar keturių šimtų, kurių tarpe randasi ir keleta enciklopedijų ir šiaip jau pilnesnių rinkinių, k. a.: "20th Century Encyclopedia" (8 tom.); "National Encyclopedia" (10 tom.); "Builders of the Nation" (24 t.); "Harvard Classics" (20 tomų); "Modern Eloquence" (9 tom.); "Conan Doyle Series" (9 tom.); "Little Leather Library" (60 knygelių). Kitos knygos daugiausia rankvedžiai, biografijos, istorijos, apysakos, apologetinio ir dvasinio turinio.

Padėka

Šiuomi, tat, Marijonų seminarijos vyresnybė ir auklėtiniai taria nuoširdžiausią ačiū minėtam a. a. kun. Svirsko giminaičiui (vardo neteko sužinoti), kuris malonėjo šias knygas seminarijai padovanoti. Ačiū taipgi ir a. a. kun. Svirsko testamento išpildytojams (didžiai gerb. prelatui M. Krušui, kun. J. Paškauskui ir kun. J. Šaulinskui), kurių patarimu šios knygos teko seminarijos knygynui.

Kad kuri bent mokslo įstaiga galėtų pilnai ir tinkamai paruošti savo auklėtinius gyvenimui, idėjiniam darbavimuisi, reikalinga, kad ji turėtų tam tikslui atatinkamų šaltinių—knygų—iš kurių studijuojantieji galėtų semtis sau reikalingų žinių bei mokslo.

Marijonų seminarija dar jaunutėlė; trumpame savo gyvavimo laikotarpyje ji dar nesuspėjo įsitaisyti pakankamo knygyno, kuris aprūpintų visus ten dėstomų mokslo šakų reikalus. Sunkūs metai ir statybos kol kas neleidžia šiam tikslui skirti daugiau pinigų, todėl tenkinamasi, kad geraširdžiai žmonės pagal savo išgalės malonės šiam kilniam darbui ateiti į talką.

Knygas prašoma siųsti adresu: *Marian Seminary, Hinsdale, Ill.* Artimesnėse, prieinamose vietose, davus seminarijai žinią, ji pati pasirūpins knygas atsiimti.

A. J. M.

ELIZABETH, N. J.

Didelis Koncertas ir Šokiai

Sekmadienį, balandžio 25-tą, New Jersey parapijinių chorų sąjunga, šv. Petro ir Povilo parapijos salėj, 220 Ripley Place, rengia didelį koncertą ir šokius. Pradžia 7 val. vakare.

Dalyvauja šių kolonijų chorai: Šv. Petro ir Povilo parapijos, Elizabeth, vad. J. Žilevičiai; Sopulingos Dievo Motinos parap., Harrison, vad. Pr. Hodeliui; Šv. Onos parapijos, Jersey City, vad. V. Justui; Švč. Trejybės parapijos, Newark, vad. A. Stanišauskui; Šv. Kazimiero par., Paterson, vad. P. Stanioniui.

Po koncerto bus šokiai. Grieš J. Akulionis ir jo orkestras.

Įžanga 50c., tik į šokius 35c.; mažamečiams po 15c.

DARBAS FARMOJE

Mano farmoj reikalinga lietuvė moteris ar mergina prižiūrėjimui namų, gamint valgį. Darbas pastovus. Atsišaukite:

MATT SKUTT (SKUČAS),
R. R. Nr. 1, Hennepin, Ill.

WASHINGTON, D. C.

Lietuvių Programa Katalikų Universitete

Penktadienį, balandžio 2-rą, Katalikų universiteto, Music Building auditorijoj, įvyko lietuvių programa, angliškai pavadinta Lithuanian Night.

Programos vedėju buvo dr. Herbert Wright, Katalikų universiteto tarptautinės teisės profesorius. Trumpai pakalbėjęs apie Lietuvą ir jos gyventojus, prof. Wright pristatė "Dirvos" redaktorių K. Karpių iš Cleveland, Ohio. K. Karpius kalbėjo apie Lietuvių Kultūrinį Darželį įrengtą Clevelande, Rockefellerio parke. Broliai Motūzai rodė judamus paveikslus, vaizduojančius Lietuvą, jos miestus, miestelius, kaimus ir įvairius gyvenimo vaizdus.

Publika buvo įvairi, dalyvavo įvairių tautų legacijų ir atstovybių svečiai.

Programai užsibaigus, Mayfair, "Visų Tautų Kavinėj" (Cafe of All Nations) buvo vakarienė. Tarp kitų svečių dalyvavo Latvijos ministeris dr. Alfred Bilmanis. Lietuvos atstovas p. Žadeikis negalėjo dalyvaut, nes buvo išvykęs į konsulo M. Bagdono laidotuves Chicagoj.

Reik pastebėti, kad ši programa yra pirmoji lietuvių programa surengta katalikų universiteto rūmuose.

J. R.

CHICAGO, ILLINOIS

Aldona Aleknaitė Sujaudino Klausytojus Savo Programa

Balandžio 11 d., Rosary Kolegijoje, River Forest, Ill., plačiai žinoma lietuvaitė-pianistė Aldona Aleknaitė surengė turiningą piano recital.

Gražiam, erdviam kolegijos kambaryje, prisirinko didelis būrys gražios inteligentijos pasiklausyti pasaulio pagarsėjusių kompozitorių kūrinių.

Pirmiausia p-lė Aleknaitė atidarė savo programą grojant "Prelude and Fuge, C Minor"—Bach-Bauer. Kartu su savo mokytoja dviem pianais jaudinančiai grojo atmintinai. Po to sekė: "French Suite, No. 2" — Bach; Allemande, Courante, Sarabande, Air, Minuet, Guge; Sarabonde—Rameau — Godowsky; Sonata, G minor—Scarlatti; Etude, Op. 25, No. 5—Chopin, Prelude, Op. 28, No. 10; — Chopin; La Cathedrale englautie—Debussy; The Little White Donkey—Ibert.

Visa programa buvo gražiai išpildyta, ypatingai klausytojus sužavėjo "Prelude and Fuge, C minor" — Bach-Bauer, kuris buvo priimtas su entuziazmu. Baigiant programą, p-lė Aleknaitė buvo gausingai apdovanota dovanybe gėlių bukietų, dovanomis, sveikinimais-telegramomis ir šv. Kazimiero Akademijos Seserų dvasiniu bukietu.

Ką reiškia toks vakaras mūsų lietuvaitės - akademikės surengtas? Šv. Kazimiero seserys — sesuo M. Eleonora ir sesuo M. Bernarda išsireiškė, kad tik tie, kurie atsilankė tegali pilnai įvertinti p-lės Aleknaitės talentingą muzikališką gabumą. Garbė lietuviams, kad pražibo nauja žvaigždė.

Ieva Lukošiūtė

ARTISTĖ M. ČIŽAUSKIENĖ.
Baltimoriečių Moterų Choro vedėja. Balandžio 25-tą dieną šv. Alfonso parapijos salėj rengia nepaprastai įdomią programą.

DETROIT, MICH.

P-lė Ona Kaskas Dainuos Operoj "Cavaleria Rusticana"

Civic operos sezonas, kuris neužilgo prasidės, bus statoma opera "Requiem." Dalyvaus choras, susidedąs iš 600 balsų.

Gegužės 1-mą operoj "Cavaleria Rusticana" dainuos Metropolitan operos artistė p-lė Kaskas.

Vietos lietuviai profesijonalai, muzikui B. Nekrašui vadovaujant, ruošia bankietą p-lės Kaskas pagerbimui. Bankietas įvyks balandžio 30 d. Statler viešbuty. Kadangi liūdnai nuskambėjo žinia apie komp. M. Petrausko mirtį, kuriam begyvenant Amerikoj teko darbuotis ir mūsų kolonijoj, todėl prie šios progos bus tinkamai pagerbtas ir velionis kompozitorius. Bus sudaryta programą iš velionio kūrinių.

Todėl visi vietos ir apylinkių lietuviai prašomi skaitlingai atsilankyti į ruošiamą bankietą ir sykiu pagerbti velionį ir mūsų garbingą dainininkę p-lę Katkauskaitę-Kaskas.

Norintieji šiame bankiete dalyvauti, prašomi registruotis pas ponias Kratavičienę ir Stepanauskienę.

R.

NEW BRITAIN, CONN.

Trilypės Gegužinės Reikalu

Primename gerbiamoms L. R. K. S. A., LRKMS ir LDS kuopoms Connecticut valstijoj, kad mūs visų bendra trilypė gegužinė įvyks sekmadienį, birželio 15-tą, 1937, Shuzhen parke, New Britain, Conn., Tad kviečiame bei patariame iškalno ruoštis su bent kokiom programom, kad paįvairinus dienos nuotaiką. Kvieskime savo kolonijų chorus. Nepamirškim, kad kur skamba dainos, ten atsiranda ir linksmumas.

Kaip kasmet, taip ir šiemet parinkim skelbimų iš vietinių savo biznierių ir pasistengkim prisiųsti rengimo komisijai prieš gegužės 20 d.

Bile kokiais gegužinės reikalais kreipkitės pas gegužinės rengimo komisijos pirmininką P. Poškų, 15 Clyff St., arba pas rašt. p-lę J. Janušoniūtę, 10 Kelsey St.

Kadangi šiemet rengiamoji gegužinė bus penkta iš eilės, todėl pasistengkime ją padaryti viena iš sekmingiausių.

Gegužinės rengimo komisijos susirinkimas įvyks balandžio 19, 8 val. vak. pas p. A. Tamošaitienę, 107 Pleasant St. Malonėkit visi komisijos nariai atsilankyti.

Komisijos narė B. M.

BALTIMORE, MD.

Moterų Choro Vakaras Jau Čia Pat

Šį sekmadienį, balandžio 25 d., 6:30 val. vakare, šv. Alfonso parapijos svetainėj bus nepaprasta programa.

Pirmą programos dalį išpildys skaitlingas moterų choras. Bus solų, duetų, kvartetų. Bus dainuojamos daugiausia senovės lietuvių dainos. Žmonėms pageidaujant, pati vedėja irgi pasižadėjo keletą linksmų dainelių padainuoti. Moterys suvaidins labai juokingą komediją "Teisme." Po to bus balius iki vėlumos. Įžanga nebrangi, todėl tikimasi daug svečių.

Pastaromis dienomis poni M. Čižauskienė buvo išvykus į New York'ą aplankyti savo sesutę Eleną, kurią ištiko skaudi nelaimė. Baltimoriečiams gerai žinoma p-lė Elena Peleckaitė, dirbdama virš penkis metus Lietuvos Atstovybėj Washingtone, daug kartą dalyvavo mūsų parengimuose, kaip tai koncertuose, operetėse ir solo giedojo mūsų bažnyčioj. Balandžio 15 dieną, važiuojant požeminiam traukiny į savo ofisą Chrysler Building, New Yorke, kaž kaip užkabino koją tarp traukinio ir platformos, puldama skaudžiai užgavo galvą ir sužeidė koją ir ranką. Visi Elenos pažįstami baltimoriečiai linki jai greitos ir stiprios sveikatos. *"Aš"*

Balandžio 4 dieną šv. Alfonso parapijos choras turėjo card party. Parengimas pavyko. Choro nariai yra pilni energijos darbuotis.

* * *

Kovo 30 dieną mūsų kolonijoj lankėsi Metropolitan Operos artistė p-lė Ona Katkauskaitė.

Korespondentė

KUN. J. BRUŽIKO, S. J. ADRESAI

Nuo balandžio 19 iki gegužės 4,—259 N. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Nuo gegužės 7 iki 16,—25 So. Broad Mt. Ave., Frackville, Pa.

Nuo gegužės 16 iki 23,—545 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

Nuo gegužės 24 iki 30,—1910 E. Falls St., Niagara Falls, N. Y.

Nuo gegužės 31 iki birželio 4,—260 E. Main St., Amsterdam, N. Y.

Nuo birželio 4 iki 13,—432 Windsor Ave., Cambridge, Mass.

Nuo birželio 14 iki 20,—425 Lafayette St., Utica, N. Y.

Nuo birželio 21—2601 W. Marquette Rd., Chicago, Ill.

Nuolatinis adresas: Rev. J. Bružikas, S. J., 259 N. 5th St., Brooklyn, N. Y.

PHILADELPHIJOS ŽINIOS

APIE KUN. A. BUBLĮ, MIC

Kun. vienuolis A. Bublys dabar yra laikinai apsistojęs Philadelphijoj, šv. Kazimiero parapijoj. Kadangi minėtos parapijos klebonas kun. Ig. Valančiūnas yra išvykęs šešiems mėnesiams atostogų, tad pagelbsti kun. dr. V. Martusevičiui aprūpinti žmonių dvasinius reikalus. Mūsų klebonas dalyvavo ir Eucharistiniame Kongrese.

Esų gavęs nuo savo draugo Jokūbo Mačiulio, prakilnios dvasios katalikybės dirvoje darbuotojo, iš Linkaičių km., Joniškio parap. laišką, kuriame jis tarp kitko rašo:

Kun. A. Bublys Jonišky klebonavo ilgus metus ir buvo paskirtas Joniškio bažnyčios amžinu klebonu, bet likimas kitaip lėmė! Buvo labai geras visiems, kas tik kokiu nors reikalu į jį kreipėsi, patardavo ir kiek galėdavo padėdavo. Ypatingai karo metu, vokiečių okupacijos laikais, daug yra žmonėms padaręs gero. Jis nekartą užtardavo savo žmonės nekaltai vokiečių persekiojamus ir baudžiamus. Nors nevisuomet ir jam pavykdavo, bet savo taktu daug laimėdavęs. Iš visų L[illegible]vos bažnyčių (kur nespėta paslėpti), vokiečiai varpus išvežė Vokietijon, o Joniškų, dėka kun. A. Bublinui, paliko. Tik nekurį laiką neskambinta. Vėliau vokiečių komendantas įsakė visiems ūkininkams suvežti savo javus į vieną kūlimo punktą. Javus iškūlus, grūdus paimsią vokiečiai, o gyventojai gausią tik tam tikrą saiką. Ir čia kun. Bubliui pavyko vokiečius atkalbinti nuo to sumanymo.

"Čia tik menką dalį jo nuopelnų suminėjau. Jis buvo tikras vargšų tėvas ir užtarytojas. Jei kuomet sutiksi kun. A. Bublį, pasveikink jį visų joniškiečių vardu ir palinkėk ilgiausių metų. Taip pat pareikšk dėkingumą už sunkiais laikais parodytą jo rūpestį ir užtarimą varguolių."

Be to, kas viršuj minėta, gerb. kun. Bublys ir gyvu žodžiu yra papasakojęs kokiomis priemonėmis privertęs vokiečius jo prašymus patenkinti. Jis juos šėrė dešromis, kumpiais, sūriais ir sviestu, vaišinęs gėrimais. Tas daug jam kainavę, bet jo dėka daugeliui palengvinta skurdo našta, daugeliui nušluostyta ašaros ir gal ne vieno išgelbėta ir gyvastis!

Mes džiaugiamės ir didžiuojamės, kad ir laikinai turėdami, tokį prakilnų dvasininką.

K. Dryža

MIRĖ ANTANAS PONIŠKIS

Balandžio 3 d. mirė LRKSA narys a. a. Antanas Poniškis, 61 m. amžiaus, gyv. 2813 Alter St.

Velionis iš Lietuvos atvyko 33 metai atgal.

A. a. Poniškis buvo labai ramaus būdo ir gailestingos širdies. Gausiai aukodavo prakilniems tikslas. Lietuvių šv. Kryžiaus ligoninei Chicagoj aukojo $100.00. Kaipo geras šv. Kazimiero parapijos parapijietis gausiai aukodavo bažnyčios reikalams. Kartais ir penkdešimkę nesigailėdavo pakloti.

Velionis buvo nevedęs. Kilęs iš Vidugirių kaimo, Punsko parapijos, Seinų apskrities.

Be Sus-mo ir parapijos velionis dar priklausė šiose bažnytinėse draugijose: Šv. Rožančiaus, Tretininkų, Šv. Vardo, Maldos Apaštalystės ir Lietuvių T. pašalpinio klubo.

Sirgo 7 mėnesius vėžio liga. Apleido šį pasaulį aprūpintas Šv. Sakramentais.

Palaidotas labai iškilmingai. Už velionio vėlę buvo atnašautos trejos mišios ir vienuolis kunigas pasakė gražų pamokslą. Į Šv. Kryžiaus kapus velionį palydėjo trys kunigai ir skaitlingas būrys žmonių.

Velionį prižiūrėjo laike ligos jo artimas giminaitis P. Margelis.

Laidotuvėmis rūpinosi graborius Antanas Užumeckis, LRKSA 10 kp. pirmininkas.

Teilsis velionis ramybėj!

K. Dryža

ŠV. VARDO DRAUGIJOS VEIKIMAS

Balandžio 4-tą Šv. Vardo draugija suruošė pasilinksminimo vakarą.

Pelnas papuošimui kambario, kuriame susirenka dr-jos nariai ir jaunieji liuosais vakarais pažaisti. Prižiūri dr-jos nariai ir gerb. kun. dr. V. Martusevičius, D. D.

Minėto vakaro rengėjai gerai darbavos, žmonės gražiai parėmė. Girdėjau, draugijai liko virš pusantro šimto dolerių pelno.

Kun. Dr. V. Martusevičiaus dėka Šv. Vardo dr-ja gražiai gyvuoja ir turi apie 100 narių.

Draugijos valdybą sudaro šie nariai: Aleksandras Laukaitis — pirm., Jurgis Bekeris—prot. rašt., Albertas Juozaitis — fin. raštin., Kostantinas Baltuškonis — iždin.

Kiekvienas narys į draugijos kasą moka 5c. į mėnesį. Iš tų pinigų kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį užsakomos šv. Mišios, kurių metu visi nariai in corpore priima šv. Komuniją.

Pagal dr-jos tarimą, narys neužsimokėjęs mėnesinių duoklių už tris mėnesius, nors ir neišbraukiamas iš dr-jos knygų, bet nustoja daugelio privilegijų. Todėl visi nariai privalo savo mokestis užsimokėti iškalno.

K. Dryža

VIEŠA PADĖKA

Balandžio 15, š. m., apturėjau iš Kauno Šv. Kazimiero Draugijos knygų, kurios yra siunčiamos draugijon priklausantiems nariams.

Šv. Kazimiero draugijos bendradarbiams ir vadams už tokius gerus pasiskaitymus-knygas reiškiu nuoširdų viešą padėkos žodį!

K. Dryža

"RADIANT" JAU IŠKĖLĖ

Plaukiojantis po Delaware upę tugboat "Radiant" netikėtai į vieną minutę nuskendo. Prigėrė 8 žmonės.

Po to įvykio visoj Delaware upėje plaukiojantys laivai iškėlė gedulo vėliavas.

Tugboat "Radiant" jau iškėlė, bet kol kas nevisus žuvusius surado. Tai nepaprastas atsitikimas, kad tokiam mažam vandeny skęstant nebuvo galimybės išsigelbėti.

Pažvelgus į plaukiojančius laivus Delaware upėje su liūdesio ženklais, pasilieka griaudus įspūdis.

K. Dryža

MARIJONŲ VEDAMŲJŲ PAMALDŲ TVARKARAŠTIS

SHENANDOAH, Pa., kun. Juozo A. Karaliaus klebonaujamoje bažnyčioje, misijos, balandžio 19—gegužės 2, tėvas generolas kun. Andrius Cikoto, MIC ir kun. Adomas Morkūnas, MIC.

PHILADELPHIA, Pa., kun. Igno Zimblio klebonaujamoje bažnyčioje, gegužės 31—birželio 6, misijos, kun. Adomas Morkūnas, MIC.

CICERO, Ill., kun. Jeronimo Vaičiūno klebonaujamoje bažnyčioje, novena į šv. Antana, birželio 4—13, tėvas generolas kun. Andrius Cikoto, MIC.

Vienas ponas buvo didelis rigoristas. Jis buvo savo tarnams įsakęs, kad jam vos vieną žodį pasakius, visa kita tarnai turi dasiprotėti patys. Pavyzdžiui, kai pasakydavo "pusryčiai," tai be valgio turėjo būti ant stalo padėta laikraščiai, korespondencija, parengta paltas, skrybėlė, prie durų automobilis.

Vieną ryta sako: "Sergu." Tarnas dingo ir atsirado tik po geros valandos.

— Kur taip ilgai buvai, klausia ponas. Tarnas atsako:

— Buvo daug darbo: reikėjo pašaukti gydytojas, suieškoti kapui vieta, užsakyti karstas, nupirkti vainikai, paduoti nekrologai...

DIDELĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Rengia ir prižiuri LIETUVIŲ LAIVAKORČIŲ AGENTŲ SĄJUNGA AMERIKOJE

Populiariu Ekspresiniu Garlaiviu

EUROPA

Išplauks iš New Yorko

GEGUŽĖS 16 d., 1937

Greiti traukiniai prie pat laivo EUROPA Bremerhavene užtikrina patogią kelionę į Kauną ir Klaipėdą

Del informacijų kreipkitės į:

COSMOPOLITAN TRAVEL SERVICE
Prop. J. AMBRAZIEJUS
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. TRECIOKAS
314 Walnut St., Newark, N. J.

JOHN SEKYS
433 Park St., Hartford, Conn.

VIENYBE TRAVEL BUREAU
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. KYBA
AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St., Worcester Mass.

PETRAS BARTKEVICIUS
678 N. Main St., Montello, Mass.

PAUL MOLIS
1730—24th St., Detroit Mich.

LITHUANIAN NEWS PUB. CO.
NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

OHIO LITHUANIAN PUBLISHING CO. DIRVA
K. S. KARPIUS
6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

A. VARAŠIUS
206 All Nations Bank Building
1200 Carson St., Pittsburgh, Pa.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Šeimininkės! Jeigu Jūs Norite Gaminti Gerus Valgius, Gėrimus ir Gerai Šeimininkauti, Įsigykite Knygą

VALGIŲ GAMINIMAS IR NAMŲ PRIŽIŪRĖJIMAS

Šioj knygoj yra nurodymai, kaip pagamінti visokias sriubas, mėsas, daržoves, kiaušinienes, pyragus ir pyragaičius, pajus ir pudingus, žuvis, duonas, konservus, prezervus, paukštienas, prieskonius; kaip pagaminti vyną ir midų; ir kiti naudingi paaiškinimai.

Kaina Vienas Doleris

Kreipkitės į
"GARSO" ADMINISTRACIJĄ
P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

CLEVELANDO ŽINIOS

KULTŪROS DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Balandžio 6 d., Liet. svetainėj, Lietuvių Kultūros dr-ja laikė mėnesinį susirinkimą, kurį atidarė ir vedė draugijos vice pirm. M. Trainauskaitė. Nutarimus iš praėjusio susirinkimo skaitė Alda Navarskaitė, nut. rašt. Protokolas priimtas be pataisų.

Svarbų veikiančios komisijos pranešimą padarė p. I. Gailiūnienė. Ji sykiu įdavė draugijai ir šios komisijos uždarbį. Pirmininkas ir visi dr-jos nariai komisijai pareiškė širdingą ačiū. Veikiančioji komisija susidėjo iš šių narių: Pr. ir I. Gailiūnų, V. ir Q. Vaitėnų ir R. Sadauskienės.

Teatrališkos komisijos raportą išdavė St. Ivinskaitė, Alda Navarskaitė ir J. Sadauskas. Iš šios komisijos pranešimo buvo suprasta, kad ji turi paėmusi dėl balandžio 25 d. gražią ir juokingą dviejų aktų komediją ir kad joje dalyvauja pasižymėję draugijos scenos mėgėjai. Šiame vakare ne tik bus suvaidinta juokinga komedija, bet bus dainų ir labai juokingų monologų ir dialogų. Be abejonės, Clevelando lietuvių publika norės ateiti į šį vakarą ir praleisti linksmai laiką.

Perrinkta veikiančioji komisija. Dabartinis sąstatas yra toks: M. Trainauskaitė, Alda Navarskaitė, V. Navarskas ir Gailiūnai.

Be abejonės ir nauji veikiančios komisijos nariai nenorės pasiduoti buvusios komisijos nariams, bet ir jie stengsis įnešti draugijos nariuose naujo gyvumo.

Draugijon įsirašė du nauji nariai: J. Lincevičius ir P. Šukys. Jiedu neseniai atvykę iš Lietuvos. Teko pastebėti, kad jiedu seka lietuvių veikimą ir patys nori veikti. Kultūriečiai džiaugiasi, kad prie savo draugijos gauna tokius narius.

Po susirinkimo buvo pasilinksminimas — šokiai ir žaidimai. Kaip visuomet, taip ir šiuo kartu, šokiams grojo Vincas Vaitėnas. Draugija ir visi nariai yra labai dėkingi savo Vincukui, kad jis netik netingi nuolatos juos palinksminti, bet nereikalauja jokio atlyginimo už savo darbą. Vincuk, ačiū tau už tai!

Beje, po šokių buvo užkandžiai, kuriais daugiausia rūpinosi ir visiems pasitarnavo veikiančiosios komisijos narės p. Irene Gailiūnienė ir Ona Vaitėnienė, o kitos panelės padėjo. Ačiū visoms!

"GRAFAS KAIMIEČIO BERNU"

Balandžio 11 d. šv. Jurgio parapijos svetainėj bažnytinis koras statė scenoje veikalą "Grafas kaimiečio bernu," šešių aktų dramatišką komediją. Pastatymas išėjo vidutiniškai. Šiame kūrinyje gerai pasižymėjo Pranas Sutkus, Clevelando liet. įžymusis vaidyla. Vanagas, Gailiūnas, "Grafas," kitos ir kiti irgi savo roles atliko labai gerai ir vykusiai.

Kaip čia pažymėjau, pastatymas buvo gana vykęs, bet žmonių buvo neperdaugiausia, gal dėlto, kad tą patį vakarą buvo ir naujos parapijos svetainėje parengimas.

LIETUVIAI PASIŽYMĖJO SPORTE

Šiemet lietuviai gerai atsižymėjo basketball žaidimuose.

Pasibaigus basketball sezonui, miesto valdyba (recreation department) surengė didelį bankietą čempionų pagerbimui.

Tame bankiete, galima sakyt, dalyvavo net trys lietuvių sudarytos komandos. Iš naujai įsteigto Clevelando Lietuvių Katalikų Klubo narių buvo dvi komandos. Viena žaidžiant Šv. Vardo dr-jos lygoj jaunuolių skyriuje, vardu Brazis Bros Clothes, laimėjo čempionatą ir taip gerai sekėsi, kad nei vieno lygos žaidimo nepralošė. Antra komanda žaidė Many D., vardu Cleveland Lithuanian Catholic Club. Ji irgi laimėjo čempionatą jų divizijoj. Trečia komanda Casey's Cafe, taip pat sudaryta beveik iš vienų lietuvių ir daugumoj klubo narių, laimėjo čempionatą Class Senior B.

Pagerbimui jaunimo, kurs taip aukštai iškėlė lietuvių vardą sporte, rengia bankietą balandžio 27, Lietuvių salėje. Bus įžymūs kalbėtojai iš miesto valdybos ir net pats majoras Burton yra pažadėjęs pribūti. Turėtų visi Clevelando lietuviai remt šį bankietą, turėtų parodyt jaunimui, kad jų darbas yra įvertintas. Tikietus galima įsigyti Brazis Bros. krautuvėj, arba nuo klubo narių. Po bankieto bus šokiai.

Klubas jau pradėjo ruoštis prie vasaros sporto. Bus suorganizuota Soft Ball komanda ir baseball komanda. Baseball komanda žais vardu Brazis Bros. Clothes, nes Jonas Brazis vienas iš klubo organizatorių yra vienas iš didžiausių miesto sporto mylėtojų ir jisai apsiima užmokėt visas išlaidas šios komandos užlaikymo. Kad atsirastų daugiau tokių sportininkų, kaip Brazis, tai lietuviai sporte dar geriau pasirodytų. Jaunimo turim užtektinai dėl poros komandų, bet stoka pinigų atima galimybę visiems žaist. Bet tikime, kad kaip klubas pagyvens ilgiau, tai atsiras daugiau pinigų ir tada galėsim daugiau nuveikt.

Clevelandiečiai vyrai, vaikinai, rašykitės į Lietuvių Katalikų Klubą, stokite visi į darbą, paskui visi džiaugsimės mūsų darbais. *J. K. Venslovas*

OPERA CLEVELANDE

Pereitą savaitę Clevelande Metropolitan Opera pildė gražiausius veikalus. Žmonės pastatymus lankė gausiai.

NAUJAS LAIKRAŠTIS

"Lietuvių Žinios" pirmas numeris išėjo antroje balandžio savaitėje. Šio laikraščio pirmutinis numeris gražus ir įdomus, kaip formate, taip sutvarkyme žinių ir raštų. Žinoma, "zeceriškų" klaidų gal kiek daugiau, negu kituose lietuviškuose laikraščiuose, bet kaip pirmas numeris, tai tos klaidos neišvengiamos.

Mano manymu, Clevelando lietuviams jau seniai reikėjo tas padaryti—išleisti savo kolonijoje lietuvišką-katalikišką laikraštį ir parodyti kitiems, jog mes patys mokame vadovautis ir savo reikalus ginti. Taigi, dabar Clevelando lietuviams daugiau nieko nelieka daryti, kaip tik kiekvienam užsiprenumeruoti naują laikraštį ir jį skleisti kuo plačiausia tarpe savo draugų, giminių, pažįstamų ir visių lietuvių, kad šis laikraštis rastųsi pas kiekvieną clevelandietį lietuvį ir taip pat kad jis pasiektų plačiai ir kitų kolonijų lietuvius. Tada jam bus užtikrinta gražiausia ir šviesiausia ateitis.

Sveikiname "Lietuvių Žinias" ir linkime geriausios ir šviesiausios ateities! *Senelis*

VAIZBOS BUTO VAKARAS

Balandžio 25 d., Lietuvij svetainėj, C. L. Biznierių Vaizbos Butas surengė didelį ir gražų vakarą. Žmonių buvo pilna Lietuvių svetainė, kad net sunku buvo kur ir pereiti.

Šiame vakare buvo atsilankę L. R. K. S. A. Vice Prezidentas J. Venslauskas, Sekretorius J. B. Šaliūnas, Iždininkas V. T. Kvietkauskas ir Iždo Globėjas J. Joneika. Jie mūsų kolonijoj lankėsi Susivienymo reikalais.

J. B. Šaliūnas jau daugumai clevelandiečių yra pažįstamas ir kiekvienas iš jų sveikino ir šnekino, o daugiausiai šios kolonijos veikėjai ir Susivienymo nariai.

Beje, turiu pažymėti, kad į šį biznierių vakarą nebuvo jokios įžangos ir nebuvo jokios programos, išskyrus dvylikos dovanų išleidimą, tai gal dėlto ir publikos buvo daug.

KELIA ALGAS

Visiems Clevelando liejyklų darbininkams molderiams ir lėberiams kelia algas. Dabar molderiai gauna devynis dolerius už dienos darbą (8 val.). Molderiams mokestį pakėlė be jokių ginčų. Jeigu visi darbininkai susiprastų ir greičiau pradėtų rašytis į unijas, tai tuojau gautų didesnį atlyginimą ir nereikėtų taip skursti, kaip nūnais dar daugumą vargšų darbininkų skursta. *Senelis*

KULTŪROS DR-JOS VAKARAS

Balandži 25 d., Lietuvių svetainėj Liet. Kultūros draugija rengia gražų vakarą, kuriame bus pastatyta juokinga dviejų aktų komedija: "Paskolink man savo žmoną." Taip pat dalyvaus Kultūros draugijos naujai suorganizuotas koras, kuriam vadovauja p-lė Janušaitė, naujos parapijos vargoninkė. Taip pat dar bus ir labai juokingas dialogas.

Kultūros draugija šio savo vakaro pusę pelno skiria C. Liet. Kultūrinio Darželio naudai. Taigi Clevelando lietuviai būtinai turėtų šį vakarą savo gausiu atsilankymu paremti. Programa prasidės 5:00 val. vakare.

LIETUVOS GYDYTOJŲ KONGRESE APTARTA DAUG SVARBIŲ KLAUSIMŲ

Prieš Velykas Kaune įvykusiame Lietuvos gydytojų kongrese dr. D. Jasaitis skaitė įdomų pranešimą apie bakterinį ateities karą, dr. B. P. Sidaravičius apie gydytojo vaidmenį cheminiame kare, dr. B. Vaičiūnas apie alkoholio žalingumą, dr. Špokauskas apie sanitarinį krašto švietimą, dr. J. Staugaitis apie medicinos pagalbos teikimą kaimui ir dr. V. Lazersonas apie gydytojo praktiką. Pulkininkas dr. Marcinkus paskaitė pranešimą apie aklumą ir dažniausias priežastis Lietuvoje ir apie visame krašte pradėtą kovą su aklumu.

Per pirmąjį visuotiną aklųjų surašymą, kurį suorganizavo akliesiems globoti draugija, glaudžiai bendradarbiaudama su Lietuvos akių gydytojų draugija, vyriausybe, savivaldybėmis, dvasiškija, mokytojais ir gydytojais, visoje D. Lietuvoje (be Klaipėdos krašto) aklų gyventojų įregistruota 2983. Prieš 12 metų Lietuvoje buvo surašomi visi gyventojai, buvo registruojami ir aklieji. Per 12 metų aklumas Lietuvoje yra sumažėjęs—jo koeficientas nuo 15,4 yra kritęs iki 12,8, t. y. sumažėjęs daugiau, negu dvejais punktais.

Dr. J. Žemgulis padarė pranešimą apie valstybinį gydytojų luomo tvarkymą. Savo pranešime dr. Žemgulis pažymėjo, kad Lietuvoje gydytojų dar trūksta: kaimuose daugiau, miestuose mažiau. Trūksta gydytojų tokiose vietose, kur jie labai reikalingi. Ypač trūksta teoretikų gydytojų: higienistų, patarėjų įvairiais sanitariniais reikalais valdžios ir savivaldybių įstaigoms, higienos mokytojų, kvalifikuotų sveikatos centrų vedėjų ir apskritai profilaktinės medicinos darbuotojų. Trūksta taip rašytojų specialinėje spaudoje, taip pat ir medicinos populiarizatorių. Trūksta medicinos mokslo darbininkų.

Gydytojų skaičiaus krašte padidinimas yra būtinas tautinis ir valstybinis reikalas, nes gydytojų trūkumas sulaiko krašto kultūrėjimą ir pažangą. Lietuvoje gali sutilpti žymiai didesnis gydytojų skaičius, negu dabar esantis. Jei Lietuvoj gydytojai sudarytų tokį visų krašto gyventojų procentą, kaip Latvijoje (1930 m.), tai jų turėtų būti ne 800, bet 1,784. Padarius palyginimus su kitais kraštais, Lietuvoje galėtų sutilpti 2,000 gydytojų, t. y. pustrečio karto daugiau, negu dabar yra.

Gydytojų susigrūdimas vienoje kurioje nors vietoje (dabar didesniuose miestuose) yra kenksmingas. Jei yra įvairiose vietose normuojamas vaistinių ir advokatų skaičius, tai ir gydytojų susitelkimas vienoje vietoje turėtų būti apribojamas. Tokia yra dr. Jono Žemgulio nuomonė.

Be to, buvo padaryta visa eilė moksliškų pranešimų įvairiose konferencijos sekcijose. Kongreso dalyviams buvo demonstruota dvi garsinės moksliškos filmos. Per visas tris kongreso dienas padaryta per 70 įvairių moksliškų pranešimų. Po kiekvieno moksliško pranešimo buvo diskusijos. Jos buvo visur labai gyvos ir iškėlė labai daug naujų dalykų. Susidomėjimas kongreso darbais—nepaprastai didelis. Po poros mėnesių bus išleista kongreso darbų knyga, kurioje bus įdėti visi kongrese skaityti pranešimai su diskusijomis. Kongresas, savo baigiamoje dalyje, įvairiais sveikatos reikalais pareiškė visą eilę pageidavimų. *TSB*

ŽMOGAUS GLOBA LIETUVOJE

Žmogaus globos draugija visomis išgalėmis stengiasi apginti nuo bado, alkio ir šalčio, ir remti nelaimėje tuos, kuriems reikalinga labai skubi pagalba.

Tačiau, norint padėti vargstantiems, norint parodyti jiems daugiau žmoniškos globos ir užuojautos, nepakanka turėti gerų norų—reikia turėti ir nemaža lėšų. Nuolatinės rinkliavos, bei visoki aukų maldavimai visuomenei gerokai įkyri, todėl labdaringoms organizacijoms tenka ieškoti naujų būdų pajamoms surasti. Žmogaus Globos Draugija pati supratusi šią tiesą, ėmėsi dirbti visokius darbus, kad iš gaunamų iš savo darbų pajamų galėtų plėsti savo darbą—padėti žmogui.

Pereitais metais Žmogaus Globos Draugija sušelpė 6781 šeimą, viso 15,138 žmones. Maistu buvo sušelpta 1,595 šeimos, rūbais ir avalyne — 2,947 šeimos, kelionės bilietais, butų nuoma, nakvyne, kuru, mirusiems laidoti pašalpomis ir kt. 263 šeimos, medicinos pagelba 715 žmonių, pirtimi — 1,261 žmogus.

Praeitais metais beturčiams buvo išduota 78,048 pietūs, 19,344 sausų maisto produktų davinių, 4,420 porų batų ir pusbačių vyrams, moterims ir vaikams 393 klumpių, 1,994 švarkų, viršutinių ir apatinių kelnių, palaidinių, 502 kailinių ir milinių, 218 vyriškų rūbų ir 49 moteriškų rūbų.

Draugija išlaiko 4 valgyklas (dvi papigintų pietų ir šelpiamiems) rūbų ir avalinės dirbtuves, skaityklą, biblioteką ir gurguolę. Draugijos įstaigose ir dirbtuvėse dirba apie 100 žmonių, iš kurių 17 inteligentų, 6 šoferiai, 4 virėjai, 15 siuvėjų, 26 paprasti darbininkai, ir 7 padieniai.

Draugijos centro valdyba, kuri dirba be atlyginimo, pernai turėjo 40 posėdžių ir 21 posėdį pašalpoms skirstyti. Šių metų sąmatoje numatyta 239,400 litų. *TSB*

Atsargi Tarnaitė

Šeimininkė: "Ona, kodėl tu taip pamažu duodi per kilimą?"

Ona: "Kad smarkiau negalima."

Šeimininkė: "Kodėl negalima?"

Ona: "Kad ima dulkėti."

Bedarbis: Ar negalėčiau gauti pas tamstą kokio darbo?

Ponas: Taip, man reikia sargo. Tik nežinau, ar tamsta būsi tinkamas šiai vietai?

— O taip, ponu, aš beveik dešimt metų tarnavau sargu.

— Aha, tarnavai. O tos įstaigos gyventojai ar visi buvo patenkinti tamsta? Ar niekas nesiskųsdavo?

— O ne, per visą laiką nė vienas nepasakė nė vieno žodžio.

— O kokios įstaigos sargu tamsta buvai?

— Miesto kapinių sargu, ponuli...

NAUJENYBĖ--MUZIKOS MĖGĖJAMS

"GARSO" Administracija gavo didelį kiekį labai gražios muzikos—tai operetės "Lietuvaitės" dainos (žodžiai J. Steponaičio, muzika—J. Žilevičiaus):

SVEIKI DRŪTI—chorams
ŠOKIM, ŠOKIM—chorams
TATA DRATA—duetas (sopr. ir alto)
MEILŪS NAMELIAI—solo (soprano)
} 75¢

GAUJA BURDINGIERIŲ—solo (baritone)
EIČIAU RŪTŲ PASISKINTI—duetas (sopr. ir tenor.)
} 75¢

KUR MANO PANYTĖLĖ—chorams
ŽINAI MANO ŠIRDĮ—solo (tenor.)
SVEIKAS DRŪTAS—chorams
} 75¢

ELENUTĖ—solo (tenor)
AŠ IŠĖJAU PAGRYBAUTI—solo (tenor-baritone)
KAM TU UŽGAUNI—solo (tenor)
} 75¢

VĖL SUSIRINKOM (chorams)
VAIKŠČIOJAU—chorams
OI MIEGOJAU—solo (tenor-baritone)
LAIMĖ MAN—solo (soprano)
} 75¢

PAKLAUSYKIT JŪS ŽYDELIO (tenor)
PALEISIU DAINUŽĖ—duetas (sopr. ir alto)
GAILA, GAILA—duetas (sopr. ir alto)
} 75¢

RAMIAI MIEGOK—chorams
KAM UŽBĖRĖT ŽEMĖM—solo (tenor)
} 75¢

MEILE PASIPUOŠĖ—duetas (sopr. ir tenor)
UŽTRAUKIM, JAUNIME—chorams
} 75¢

CHORAMS DIDELĖ NUOLAIDA

Reikalaukite:

"GARSO" ADMINISTRACIJOJ
P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

Į LIETUVĄ!

Jeigu šiemet važiuojat į Lietuvą, kodėl neprisidėti prie didžiosios lietuvių ekskursijos, kurią rengia Cunard White Star Line.

P. PIJUS BUKŠNAITIS, oficiališkas tos linijos atstovas, asmeniškai ta ekskursija vadovaus ir ją lydės. Ekskursija vyks didžiuoju tos linijos ekspresiniu laivu **BERENGARIA,** birželio 19 dieną.

Yra keleta svarbių priežasčių dėl kurių ta ekskursija patogu važiuoti: P. Bukšnaitis pasirūpins visų ekskursantų kelionės reikalais, planuos ir rengs įvairias pramogas ant laivo kaip tai: šokius, sporto žaidimus, kitus žaidimus ir tt. Kelionė turėtų būti malonė ir jauki.

Iš Paryžiaus keleiviai gaus ekspresinius traukinius. Būdami Paryžiuje ekskursantai turės progos aplankyti Paryžiaus pasaulinę parodą. O juk negalima praleisti progos tos pasaulinės parodos nepamatyti.

Jeigu dar galutinai nepasirengėte važiuoti, **NEATIDĖLIOKITE IR VAŽIUOKITE ŠIA EKSKURSIJA.** Gerų vietų dar galima gauti turistų ir trečioje klasėje.

Paviešėję Lietuvoje, jūs galite grįžti į Jungtines Valstybes per Paryžių ar Londoną greičiausiu ir naujausiu laivu Queen Mary, damokėjus tik keletą dolerių. Jūs stebėsitės to laivo didžiu, grazumu ir puikiais kambariais.

Kelionės reikalais kreipkitės į savo vietinius agentus arba tiesiog į Cunard White Star Line.

JUOKAI

Skotiškai

Vienas amerikietis keliaudamas pėsčias po Skotiją buvo ištiktas audros ir paklydo. Klaidžiodamas, pagaliau, jis pasitiko vieną skotą: "Aš manau, mielas bičiuli, kad paklydau," tarė pavargęs amerikietis.

"Ar už tamstos sugaištą yra paskirtas atlyginimas?" klausia skotas.

"Atlyginimas už mane? Ne, to aš nežinau!" atsakė nustebęs amerikietis.

"Taip? Tada tamsta dar ilgai klaidžiosi!" pridūrė skotas ir nusiskubino.

Du seniai besimatę pažįstami susitinka gatvėje.

— Aš maniau, kad tamsta jau miręs!

— Kodėl?

— Ogi girdėjau kažką apie tamstą gerai kalbant.

Viena poniutė dainavusi vieno laikraščio popietyje tarė savo bičiulei:

— A pastebėjai, kai mano balsas užpildė visą saloną.

Bičiulė atsakė:

— Kaip gi ne! Mačiau kai keletas žmonių išėjo iš salono, kad duot Tamstos balsui vietos.

LENGVAS UŽSIRŪKYMAS ŠVELNUS ARTISTŲ GERKLĖMS

Jei tulų asmenybių balsai praeityje būtų buvę kitokiais, istorijos įvykiuose būtų buvus didelė permaina ir galimas dalykas tai būtų palietę ir platųjį pasaulį. Bevėik kiekvienos tautos istorijoj įvykiai parodo, kaip net ir viena pasakyta kalba gali dalykus nusverti, ir dažnai net pasukti visą istorijos kryptį.

Iškiro, balsas yra didžiausia žmonijos palaima, ir kaip toks užsitarnauja geriausios priežiūros. Ir čia įdomu pastebėti, jog daugelis operos, scenos, filmų ir radio artistų, kurių balsai yra jų turtu, neseniai pareiškė, jog iš cigaretų jie labiausia mėgsta lengvą užsirūkymą, kuris yra švelnus jų gerklei. Iš priežasties to, jiems labiausia patinka Lucky Strike cigaretai.

Gamta ir mokslas bendrai padaro Luckies lengvu užsirūkymu. Luckies yra pagaminti iš puikiausio tabako, kurį žinovai su didžiausiu rūpestingumu didžiulėse pasaulio rinkose iš-pirkimu Luckies išdirbėjų pastangos suteikti rūkytojams geresnį cigaretą nesibaigia. Šiam tabakui tinkamai išnokus ir išsistovėjus, jis perleidžiama per garsųjį Lucky Strike "It's Toasted" procesą.

Šis "toasting" procesas pašalina tulas šiurkščias visokiame tabake randamas priemaišas. Vienu iš šio proceso žinganių yra tai panaudojimas ultra violetinių spindulių. Kiekvienas parinktas Lucky Strike tabako lapas netiktai gauna reikalingą saulės šviesos kiekį, bet dar ir toliau nokinamas sustiprintoj ultra-violetinių spindulių šviesoj.

Taigi, ačiū gamtai ir mokslui yra gaunama Lucky Strike cigaretuose lengvas užsirūkymas, kuris gerklei yra taip švelnus. Ir tai yra vienintėlis cigaretas, kuris suteikia "Toasting" proceso gerklės apsaugą. Tą patį gerklės apsaugą gauna ir operos, scenos, filmos ir radio artistai, kurie bei

"GARSO" SPAUSTUVĖ

Atlieka Visokius SPAUDOS DARBUS

Mums pavedami spaudos darbai padaromi greitai ir prieinama kaina.

Visi Esti Patenkinti Svariu Darbu

Iš kitų miestų prisiųsti darbai atliekami laiku.

Susivienymo kuopos ir nariai nepamirškite savos spaustuvės.

Spaudos darbus siųskite šiuo adresu:

"GARSAS"
73 EAST SOUTH STREET
(P. O. Box 32)
WILKES-BARRE, PA.

ST. CLAIR BAKERY

SKANIAUSIA IR GERIAUSIA RUGINĖ IR KVIETINĖ DUONA
Norintieji jos gauti namuose ar krautuvėse, kreipkitės pas
K. OBELS-OBELIENĮ
6212 SUPERIOR AVE. (1404 E. 66th St.), CLEVELAND, OHIO
Telephone Henderson 6716

NIKODEMAS A. WILKELIS

LAISNIUOTAS LIETUVIS GRABORIUS
Naturint vietos savo namuose, pas jį galima pašarvoti
6522 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO
Telephone Henderson 9292

IZIDORIAUS SAMO JEWELRY KRAUTUVĖ,

kurioje parsiduoda visokį brangakmenys, įvairios rūšies žiedai, rašomos plunksnos ir kitokios gražnos. Šioje krautuvėje viskas parsiduoda sumažinta kaina. Taip pat čia yra taisomi ir laikrodžiai.
6704 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO

VIENATINIS VIETINIS PASTOVUS LIETUVIS

REAL ESTATE IR GENERALIS APDRAUDOS AGENTAS
19 Metų Praktikos Tame Biznyje
PETRAS P. MULIOLIS
6606 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO
Telephone Henderson 6729

DELL E. JAKUBS--JAKUBAUSKIENĖ

LAISNIUOTA GRABORĖ—LICENSE FUNERAL DIRECTOR
Lithuanian Funeral Home
Automobiles and Invalid Car Service
6621 EDNA AVENUE CLEVELAND, OHIO

Vietinės Žinios

LANKĖSI

Šeštadienį, balandžio 17, lankėsi Vincas Tamulaitis su savo sužiedotine p-le Monika Griškevičiūte. Jie atnešė "Garsui" spaudos darbų. Vincas ir Monika apsives gegužės 1 dieną.

Pirmadienį, balandžio 19, lankėsi iš Swoyerville 77 kp. narys Stanis Bartuška.

SKULPT. PETRO RIMŠOS KŪRINIŲ PARODOS RENGIMAS EINA PIRMYN

Pereitą penktadienį, balandžio 16-tą, Sterling viešbuty, Wilkes-Barre, Pa., įvyko skulptoriaus Petro Rimšos kūrinių parodos rengėjų susirinkimas.

Išrinkta pastovi valdyba, būtent: pirmin. J. Dailyda, vicepirmin. A. Venslauskienė, sekr.-iždin. J. B. Šaliūnas; presos komisija — M. Zujus ir St. Kupstas; atsišaukimų ir kvietimų komisija — adv. J. S. Lopatto ir Rekus; mokslinė komisija — V. Kamarauskas ir Rutkauskienė.

Kitą susirinkimą, jei bus reikalas, komisijos bus papildytos naujais nariais.

Rengėjų komiteto garbės pirmininku išrinktas kun. J. K. Mijauskas.

Komiteto sekr.-iždin J. B. Šaliūnas skaitė plačią susirašinėjimo korespondenciją su skulpt. P. Rimša.

Paroda įvyks Historical Society muziejaus salėje, Franklin Str., Wilkes-Barre, Pa. Paroda prasidės šeštadienį, gegužės 22 d. po pietų (valanda bus paskelbta vėliau), o užsibaigs sekmadienį, gegužės 30 d.

Įžangos jokios nebus.

Iš raportų pasirodė, kad jau parodos reikalams yra surinkta per šimtas dolerių. Stambiausias aukas davė LRKSA 4 apskritis 25 dol., Wyoming Klonio Liet. Moterų Klubas 25 dol. Aukos plaukia iš draugijų, klubų ir pavienių asmenų.

Visų rėmėjų vardai ir pavardės bus paskelbti parodos knygoj (kataloge) ir laikraščiuose. Aukas siųskite sekret.-iždin. J. B. Šaliūno vardu: P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa. Reikale kreipkitės telefonu 3-4711.

Apie parodą nutarta skelbti anglų, lietuvių, slavokų ir kitų tautų laikraščiuose.

GRAŽIOS VESTUVĖS

Balandžio 17 d. 10 val. ryte, Švč. Trejybės bažnyčioj kun. Savulis sujungė moterystės ryšiu Vincą Jegelevičių, Bernardo ir Pranės Jegelevičių sūnų, su p-le Juzefina Šergaliūte.

Per Mišias merginų duetas labai jausmingai pagiedojo Ave Maria ir porą kitų giesmių.

Jaunoji porelė atrodė labai gražiai. Pabrolių-pamergių buvo trys poros, kurių tarpe matėsi jaunosios sesutė ir jaunojo brolis Jonas.

Bažnyčioj buvo daug žmonių.

Pas jaunavedžio tėvus pp. Jegelevičius įvyko vestuvių puota Sveteliai ir viešnios gražiai pavaišinti ir linksmai praleido laiką.

Jaunavedžiams sudovanota gražių dovanų ir suteikta daug gražių linkėjimų.

Teko nugirsti, kad jaunavedžiai "medaus mėnesį" praleis New Yorke. Sugrįžę apsigyvens pas jaunojo tėvelius.

Buvęs

"POLICISTAS" PAPUOLĖ Į "DŽĖLĄ"

Pereito sekmadienio vakare V. P., 23 m., gyv. Wilkes-Barre, grįždamas iš bankieto ir gerai "įsišmarinęs," prie Laurel Line ir Lehigh Valley stočių pradėjo žmonių klausinėti pavardžių ir kur jie gyvena, sakydamas, kad jis esąs policistas. Bet neužilgo jis buvo areštuotas ir nugabentas į šaltąją. Prieš magistratą R. J. Faust V. P. sakėsi, kad jis buvęs bankiete ir gėręs, tai nežinojęs ką daręs.

TAI BENT BUVO BANKIETAS

Sekmadienio vakare, balandžio 18, Sterling Hotely įvyko Lietuvių Progresyvio Klubo 3-čias metinis bankietas.

Bankietas buvo įdomus tuo, kad jo programa buvo "broadkestinama" per orą.

Programa buvo gera. Toastmasteriu buvo klubo prezidentas Antanas Skarnulis. Pradėjus valgyti, toastmasteris paprašė publiką sudainuoti Amerikos himną. Bevalgant pradėta "broadkestyt." Pirmiausia publika sudainavo porą dainelių; toliau Stasys Šakočius sudainavo solo; vėl dainavo publika; Mrs Marijona Riegel sudainavo solo ir su Mrs. Ona Mras duetą. Grojo orkestras. Pristatomas kalbėti "Garso" redaktorius Matas Zujus. Jis aiškino klubo tikslus, ir nurodė, kad jei lietuviai nori ką atsiekti, turi organizuotis. Taipgi papeikė tuos, kurie savo pavardes iškraipo — suslavina. Po to dainavo publika; Vytas Račinskas gražiai pagrojo armonika solo. Vėl dainavo publika. Pristatytas kalbėti žinomas Scrantono lietuvių veikėjas Petras Putirskas. Jis kalbėjo aiškiai, garsiai ir ragino lietuvius organizuotis politiniai, steigiant klubus kiekvienam Wyoming Klonio miestely, o paskui susijungti į vieną didelį klubą taip, kaip jie turi Scrantone. Programą baigė Wyoming Klonio dzimdziai sudainuodami porą dainelių.

Šio bankieto programa buvo "broadkestinama" pastangomis šių lietuvių biznierių, kurie davė skelbimus į programą: Vinco Česnavičiaus užeiga, Edwardsville; Jurgio Križanausko užeiga, Wilkes-Barre; M. J. Kvietkus, siuvėjas, Wilkes-Barre; Leo Šeporaičio žinoma blaivių gėrimų išdirbystė Pittstone; Crystal Cafe — Juoz. Kazlauskas, Wilkes-Barre; Firwood Garage — Petras Sabaliauskas, Wilkes-Barre; graborius Leagus; Prano Valinsko valgomų daiktų krautuvė iš Plymouth; Bennett's Cafe, Wilkes-Barre; Mikelionio valgomų daiktų krautuvė ir Heights Bakery—Pr. Butkauskas, Wilkes-Barre.

Bankietas buvo labai smagus, tik publika verta papeikimo už prastą užsilaikymą laike "broadkestinimo." Kai kurie stalai bandė užrėkti vieni kitus savo "fonėmis."

Užsibaigus programai, šokta ir baliavota. Alus buvo duodamas dykai.

Reikia pasakyti, kad Lietuvių Progresyvis Klubas veikia gana smarkiai ir jie surengia ką nors tokio, ko kiti neįstengia. *Rap.*

NAUJAS ADVOKATAS

Jonas Nanorta iš Nanticoke išlaikė State Board kvotimus advokato profesijai.

Jis yra baigęs Nanticoke High School, St. Thomas College Scrantone ir Catholic University Washington, D. C.

Jis yra brolis kunigo Nanortos iš Hazleton, Pa

Jonas neužilgo bus priimtas į Bar Association ir atsidarys ofisą Wilkes Barre. Jaunam profesionalui linkime gerų pasekmių!

SVEIKINIMAI IŠ ŠV. ŽEMĖS

Kunigas J. J. Vincius, East St. Louis, Ill., lietuvių Šv. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos klebonas, atsiuntė "Garso" redakcijai sveikinimus iš Šventosios Žemės miesto Jeruzalės. Velykų rytą prie Šv. Grabo kun. J. J. Vincius atlaikė šv. Mišias.

KINGSTON

IŠ LRKSA 1-MOS KUOPOS SUSIRINKIMO

Pereitą sekmadienį, balandžio 18-tą, Šv. Marijos parapijos svetainėj įvyko LRKSA 1-mos kuopos bertaininis susirinkimas. Pirmininkavo Jurgis Jonavičius.

Nors narių nedaugiausia dalyvavo, bet reikalų svarstymas ėjo gyvai.

Sekr. J. Kučinskui perskaičius protokolą, išklausyti ligonių lankytojų raportai.

Redaktorius M. Zujus, Jurgis Jonavičius, Adolfas Kadušlkevičius, Adomas Antanynas ir Ant. Muckus paaiškino apie 4-tos apskrities bertaininą susirinkimą, įvykusį balandžio 4-tą, ir apie apskrities darbuotę.

Skulptoriaus Petro Rimšos kūrinių parodos rengimo komiteto narys Viktoras Kamarauskas paaiškino reikalą ir paprašė, kad kuopa prisidėtų finansiniai. Nors kuopa šiuo laiku pinigų nedaugiausia turi, bet nutarė 5 dolerius paaukoti ir išrinko pirmin. Jurgį Jonavičių atstovauti kuopą parodos rengėjų komitete.

Redaktorius M. Zujus iškėlė "LRKSA Istorijos" klausimą, nurodydamas, kad susidarius nemažiau 25-kiems prenumeratoriams, ta svarbi knyga atsieis tik po 75-kis centus. Pasvarsčius, nutarta prenumeratas rinkti ir tas darbas pavestas sekretoriams Antanui Sorokai ir Jonui Kučinskui. Redakt. M. Zujus čia pat užsirašė 5 Istorijos kopijas, o keli užsirašė po vieną.

KINGSTONE MOTERIMS NEISSIMELUOSI

Tai bus faktas, kad Kingstone moterims neišsimeluosi. Tą visi galės pamatyti sekmadienio vakare, gegužės 2, bažnytinėj svetainėj.

Tą vakarą į Wilkes-Barre atvažiuoja Švč. Trejybės parapijos choro artistų grupė, kurie suvaidins begalo juokingą komediją "Moterims Neišsimeluosi." Komedija iš pat pradžios iki pabaigai pilna juokų. Vaidina geriausi Wilkes-Barre artistai, kurių tarpe yra net keturi broliai Jančarai.

Tarpe aktų bus įvairių pamarginimų. Tą vakarą pirmu sykiu scenoj pasirodys jaunas dainininkas Jonas Šaučiūnas, Jr.

Vakaro programa bus įvairi ir juokinga, ką kingstoniečiai ir myli, t. y. juoktis.

Tą vakarą visi pasidarykit "dates" susitikti LRKSA 209 kuopos surengtam vakare ir pamatykit, kaip yra sunku moterims išsimeluoti.

KUNIGO JONO KASAKAIČIO 25-KIŲ METŲ KLEBONAVIMO SUKAKTIS

KUN. JONAS KASAKAITIS

Šių metų gegužės 16-tą sueina lygiai 25-ki metai, kai kun. Jonas Kasakaitis užėmė Pittstono šv. Kazimiero parapijos klebono vietą.

Tų sidabrinių sukaktuvių proga, parapijiečiai rengia didelį pagerbimo bankietą, kuris įvyks gegužės 16-tą, šv. Kazimiero parapijos svetainėj.

Jubiliejatas gimė 1879 m. rugpiūčio 6 d. Buktiškių kaime, Griškabūdžio (dabar Barzdų) parapijoj. Pradžios mokslą ėjo Barzduose-Piliviškiuose. Lankęs Marijampolės gimnaziją šešis metus, įstojo į Seinų seminariją, iš kur po trijų metų mokinimosi atvyko į Ameriką.

Teologijos mokslą baigęs Baltimore, Md., Tėvų Sulpicionų St. Mary's seminarijoj, kunigu įšvęstas birželio 17 d. 1905 m., Scrantono diecezijos vyskupo M. J. Hoban. Pirmas mišias laikė Plymouthe, šv. Kazimiero bažnyčioj, birželio 25 d. 1905 m.

Po įšventinimo kunigu, laikinai buvo užėmęs klebono vietą Kingstono parapijoj. Tais pat metais paskirtas klebonu Eynon lietuvių parapijoj. Kiek vėliau buvo klebonu Wanamie ir Freeland lietuvių parapijose.

Paskirtas Pittston'o lietuvių šv. Kazimiero parapijos klebonu čia atvyko 16 d. gegužės 1912 m.

Kun. J. Kasakaitis į Pittstoną atėjęs rado skolos $35,000, prie to dar daug ko bažnyčioj reikėjo įtaisyti. Į trumpą laiką įsigyta varpas, gražios stacijos, dideli vargonai už $18,000, trys gražūs altoriai, sakykla ir spalvoti langai. Vidus bažnyčios išpuoštas gražiausiais piešiais šventųjų paveikslais; įrengta ir tautiškomis spalvomis išpuošta bažnytinė svetainė; ištaisyta ir gera tvora aptverta parapijos kapinės; atmokėta visa parapijos skola. Tas viskas atlikta klebonaujant kun. J. Kasakaičiui.

Kun. J. Kasakaitis buvo vienas pirmųjų kunigų, kurie įsteigė bendrovę savaitraščio "Draugo" leidimui. Didžiojo karo metu, jo iniciatyva (su pagelba adv. J. S. Lopatto ir kongresmano J. J. Casey), išganta Lietuvos gyventojų nukentėjusių dėl karo šelpimui aukų rinkimo diena. Būdamas Lietuvių Tautos Tarybos nariu, 1917 m. savo lėšomis pasiuntė į Washingtoną parapijos chorą atstovauti Amerikos lietuvius tautų ištikimybės pareiškimo dienoj; liepos 4 d. Sulietuvino sceniską veikalą operetę "Klaipėdos Julė" ir parašė daug lietuviškų dainelių. Buvo Kunigų Vienybės pirmininku.

Rengiantis prie Šv. Kazimiero parapijos 50 metų sukakties paminėjimo, jo pageidavimu, išleista "Pittstono Lietuvių Istorija." Jo rūpesčiu Pittstono lietuvių jaunimas sujungtas tam tikrose draugijose ir yra auklėjamas katalikiškoj bei tautinėj dvasioj. Šv. Vincento labdaringoji dr-ja, jo rūpesčiu įsteigta, ir dabar yra žymiausia visoj Scrantono vyskupijoj. Šios draugijos pastangomis, šimtai nelaimingųjų lietuvių įvairiais būdais sušelpta.

1930 m. Wyoming Kloniui besirengiant paminėti Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Vytauto 500 metų gimimo sukaktį, kun. J. Kasakaitis buvo rengėjų komiteto pirmininku. Šios sukakties paminėjimas, įvykęs lapkričio 23-24 dienomis 1930 m., buvo vienas iš žymiausių Wyoming Klonyje su atatinkamom programom—parengimais. Pelnas $400.00 paskirta Prisikėlimo bažnyčiai Kaune.

Kunigo J. Kasakaičio pastangomis Pittstone 1934 m. įsteigta Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrius, kur susispietė žymesnieji lietuviai veikėjai.

Kun. Jonas Kasakaitis visuomet buvo ir yra didelis LRKSA rėmėjas ir veikėjas. Nuo 1932 metų Seimo iki 1936 metų Seimo jis ėjo Susivienymo Vyriausio Dvasios Vado pareigas.

SKRITULIŲ ŽAIDĖJŲ BANKIETAS

Sekmadienį, balandžio 11-tą, Pittstono šv. Kazimiero parapijos Šv. Vardo draugijos skritulių žaidėjų komanda laimėjusi sezono čempijonatą, turėjo bankietą.

Šv. Vardo dr-jos pirmsėdis Juozas Smalianskas vakaro vedėju pristatė buuvsį šv. Kazimiero parapijos asistentą, dabartinį Eynon lietuvių kleboną kun. J. Auruškevičių.

Kalbėjo klebonas kun. J. Kasakaitis, kuris pabrėžė Šv. Vardo dr-jos jaunų vyrų uolumą savo parapijos reikaluose, taip pat pasidžiaugė jų pasižymėjimais sporto srity. Taip pat kalbėjo James O'Brien, kun. V. Kupstas, Jeronimas Želionis, Vincas Grieštaraitis ir V. Receskas.

MIRĖ

A. a. Jonas Gavėnas, 49 metų, gyv. Old Forge, mirė balandžio 15-tą, palaidotas balandžio 19-tą Pittstono šv. Kazimiero parapijos kapuose. Paliko našlę, tris sūnus ir tris dukteris, brolį, seserį ir tris anūkus.

Velionis priklausė prie LRKSA 70 kuopos. Įsirašė gegužės 4-tą, 1920 metais.

A. a. Antanas Beneskis, 35 m., gyv. Zerbey Ave., Kingston, mirė balandžio 13-tą White Haven sanitorijoj, palaidotas balandžio 17-tą iš Šv. Marijos bažnyčios parap. kapuose, Pringle. Paliko žmoną, sūnų Antaną, seserį ir brolį.

UŽDARYTŲ BANKŲ REIKALAI

Steito bankinis departamentas paskelbė penkių Wyoming Klony uždarytų bankų finansinį stovį.

Kadangi visi tie bankai turi didesnį ar mažesnį skaičių lietuvių depozitorių, tai paduosime žinių apie jų stovį.

Dime Bank (Wilkes Barre) depozitorių turi 8,057, atsakomybė siekia $1,744,319, atmokėjo — $958,809 arba 55 procentą, likusis turtas apskaičiuojamas $642,536 sumoje.

Heights (Wilkes-Barre) bankas depozitorių turi 5,999, atsakomybė siekia $1,304,574, atmokėjo $717,421 arba 55 proc., likusis turtas apskaičiuojamas $322,397 sumoje.

Pennsylvania Liberty (Wilkes-Barre) bankas depozitorių turi 10,633, atsakomybė — $2,652,187, atmokėta $1,313,742 arba 50 proc., likusis turtas — $789,649.

People's (Duryea) bankas depozitorių turi 3,718, atsakomybė — $451,078, atmokėjo $202,328 arba 45 proc., likusis turtas — $64,574.

Plains bankas depozitorių turi 5,111, atsakomybė $342,339, atmokėjo $305,351 arba 90 proc., likusis turtas — $41,376.

Bankinio departamento apskaičiavimais, Plains banko depozitoriai gali tikėtis atgaut visą šimtą procentų savo depozitų. Dime Bank — iki 95 proc., Peoples—Duryea — 55 proc., Heights—iki 80 proc., ir apie tiek pat Pennsylvania Liberty. Bet čia daug pareis nuo nejidomų nuosavybių vertės pakilimų ar nukritimų.

LEE PARK

JURGIO KAZLAUSKO ŠERMENYS IR LAIDOTUVĖS

Pereitam numery trumpai buvo paminėta apie LRKSA 153 kp. nario Jurgio Kazlausko mirtį.

Jis mirė balandžio 13 d. savo namuose, 88 Oxford St., Lee Park ir ten pat buvo pašarvotas.

Šermenis lankė netik giminės, bet draugai, pažįstami ir kaimynai.

Laidotuvės įvyko penktadienį, balandžio 16 d. Bažnytinį patarnavimą suteikė Plymouth'o šv. Kazimiero parapijos klebonas A. J. Sinkevičius. Palaidotas parapijos kapuose, Muhlenburg.

Grabnešiai buvo A. Čekanauskas, J. Mažeika, V. Blažauskas, K. Nutautis, A. Lažauskas, K. Baleišis. Gėles nešė Vincas, Irina ir Mildred Blažauskai, E. Balaišis, V. Nutautis, M. ir K. Couel ir A. Lažauskaitė.

Velionis nusipelnė garbingos atminties tuomi, kad būdamas paprastas darbininkas savo vaikams davė aukštus mokslus.

PARENGIMAI

PIG ROAST įvyks šeštadienio vakare, gegužės 1, 1937, Lendo's Tavern'e, 251 Pringle St., Kingston, Pa. Tikietas 30c.

CARD PARTY rengia SLA 68-ta kuopa šeštadienio vakare, gegužės 1, 1937, Nieminskio salėj, 205 Boland Ave., Lee Park. Įžanga 35c. Dovanos prie kiekvieno kortuojančių stalo.

LĘGAL NOTICES

SHERIFF'S SALE

Friday, April 30th, 1937, at 10 A. M.

By virtue of a writ of Fi Fa No. 75 May Term, 1937 issued out of the Court of Common Pleas of Luzerne County, to me directed, there will be exposed to public sale by vendue to the highest and best bidders, for cash, in Court Room Number 1, Court House, in the City of Wilkes-Barre, Luzerne County, Pennsylvania, on Friday, the 30th day of April, 1937, at ten o'clock in the forenoon of the said day, all the right, title and interest of the defendants in and to the following described lot, piece or parcel of land, viz:

All that certain lot, piece or parcel of land situate in the Borough of Exeter, County of Luzerne, State of Pennsylvania, bounded and described as follows, to wit:

BEGINNING at a corner on the easterly side of Tunkhannock Avenue, said corner being three hudred seven and twenty-five one-hundredths (307.25) feet distant in the direction of north six (6°) degrees twenty-three (23') minutes east from a set stone monument in the division line between the lands of Jesse B. Carpenter and Elizabeth B. Kennedy, and the lands of the Kern Estate; THENCE south eighty-three degrees thirty-seven minutes (83° 37') east one hundred fifty (150) feet to a corner on a twelve - foot alley; THENCE along said alley north six degrees twenty-three minutes (6° 23') east fifty (50) feet to a corner of lands now or late of William Klaproga and wife; THENCE along the same north eighty-three degrees thirty-seven minutes (83° 37') west one hundred fifty (150) feet to Tunkhannock Avenue aforesaid; THENCE along said Tunkhannock Avenue south six degrees twenty-three minutes (6° 23') west fifty (50) feet to a corner, the place of beginning. Being lot No. 6 on map of Carpenter allotment prepared by E. H. Coward, enginneer, and intended to be recorded.

Being the same land described in Deed of William Segafoos et ux. to Constantino H. Nobile, dated July 1, 1927, and recorded in the Recorder's office in and for Luzerne County in D. B. 655, p. 597.

Improved with a two-story cement block and stucco building used for bakery purposes and apartments, together with one garage.

Seized and taken into execution at the suit of The First National Bank of Pittston to the use of John Parente, assignee vs. Constantino E. Nobile, with notice to Alexander Parente, terre tenant, and will be sold by

WILLIAM R. THOMAS,
Sheriff

JOHN S. LOPATTO,
Attorney

SHERIFF'S SALE

Friday, April 30th, 1937

By virtue of a writ of Fi Fa No. 115 May Term, 1937 issued out of the Court of Common Pleas of Luzerne County, to me directed, there will be exposed to public sale by vendue to the highest and best bidders, for cash, in Court Room No. 1, Court House in the City of Wilkes-Barre, Luzerne County, Pennsylvania, on Friday, the 30th day of April, 1937, at ten o'clock in the forenoon of the said day, all the right, title and interest of the defendant, in and to the following described lot, piece or parcel of land, viz:

All the certain piece of land situate in Kingston Township, Luzerne County, Pennsylvania, bounded and described as follows:

Beginning at the Southeast corner of Levi Harris' land on the North Side of Maple Street; thence North 10 degrees 55 minutes East one hundred eighty-one and five tents (181.5) feet to a corner in line of land of H. H. Shaver; thence along land of H. H. Shaver North 79 degrees 5 minutes East one hundred and twenty (120) feet to a corner; thence South 10 degrees 55 minutes East one hundred eighty-one and five tenths (181.5) feet to the North line of said Maple Street; thence along same South 79 degrees 5 minutes West one hundred twenty (120) feet to the place of beginning. Containing 21,780 square feet of land, improved with a two story, single frame dwelling and garage.

Seized and taken into execution at the suit of Home Owners Loan Corporation vs. George Bartek and Mary Bartek and will be sold by

WILLIAM R. THOMAS,
Sheriff

JOHN T. MULHALL, Atty.

GEORGE'S HOTELIS

Nakvojimui švarios, minkštos lovos. Žemos kainos. Greitas ir mandagus patarnavimas. Prieš pat geležinkelio stotį.

Tėmykit numerį:

88 East Market Street
Wilkes-Barre, Pa.

JURGIS VAIŠNIS, Savininkas

Groblewskio
LIEPŲ BALSAMAS
Nuo KOSULIO ir GERKLĖS SKAUDĖJIMO
Kaina 35c. ir 50c.
GROBLEWSKI & CO., Plymouth, Pa.

PARTY

SU VISOKIOMIS DOVANOMIS

Šv. Pranciškaus parapija, Miners Mills, Pa., Elks Home, 19 N. River St., Wilkes-Barre (šale Sterling Hotel) sekmadienių vakarais. Duodamos geros durų ir šiaip įvairiausios brangios dovanos. Rengėjai prašo visus skaitlingai laukytis. Pradžia 8:30 val. vakare.

PAMINKLAI KAPUOSE

Mes Padarome Visokios Rūšies Paminklus Labai Pigiai

DIDELIS PASIRINKIMAS

Atvažiuokit Pažiūrėti

PITTSTON MONUMENT WORKS

EDV. A. JESAITIS-SITES, Sav.

221 N. Main St., Pittston, Pa.

Vienas blokas nuo Fort Jenkins tilto

Phone 2375